

שאלות חזרה

בפרק "אלו מציאות"

על דפים:

כ"ג ע"ב – כ"ז ע"א

כ"ט ע"ב - ל"ג ע"ב

עריכה בס"ד:

מאיר גרוניך

0527625149

036161654

6161654@GMAIL.COM

שאלות חזרה "אלו מציאות" דף כ"ג ע"ב

המשנה הראשונה

ומחרוזות של דגים – וחתיכות של בשר

מתני' אלו מציאות שלו וכו':

1. "מצא פירות מפוזרין": (א) היכן היו הפירות המפוזרין, (בשדה פרטית של אדם אחר) (ב) מדוע בעה"ב השאיר את הפירות המפוזרין בשדהו, (לבעה"ב הייתה ערימת פירות בשדהו וכשהוא פינה את ערימת הפירות נשארו בתחתיתה קצת פירות מפוזרין ובעה"ב לא רצה לטרוח ולאסוף אותן ולכן הוא "הפקיר" אותם) (ג) האם הדין של הפירות המפוזרין הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין שלהן הוא ש"חייב להכריז", (ד) מדוע הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו" ?
2. "מעות מפוזרות": (א) תן דוגמא, באיזו צורה היו מונחות המעות המפוזרות, (ב) האם הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין שלהן הוא ש"חייב להכריז", (ג) מדוע הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו", (היות והמאבד "התייאש" מהמעות שאבדו לו) (ד) מדוע הבעלים "התייאש" מהמעות שאבדו לו ? (היות ובמעות שאבדו לו "אין סימן" והוא יודע שהמוצא לא יצטרך להחזיר לו אותן) [היות ולא תהיה לו "הוכחה" שממנו היא נאבדה] ולכן הוא "מתייאש" מהמעות והוא "מפקיר" אותן)
3. "כריכות ברה"ר": (א) מה הפירוש "כריכות" והיכן מצאו אותן, (ב) האם היו בכריכות "סימן", (כן) (ג) אם היו בכריכות סימן, א"כ מדוע המאבד "מתייאש" מהן, (ד) האם הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין שלהן הוא ש"חייב להכריז", (ה) מדוע הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו" ?
4. ובמקרה שהוא ימצא כריכות "ברשות היחיד", האם הדין שלהן יהיה ש"הרי אלו שלו" או שהדין שלהן יהיה ש"חייב להכריז" ומדוע ? ("חייב להכריז" שהרי בכריכות יש סימן והסימן שלהן לא עשוי להידרס ברשות היחיד שהרי לא מהלכים בה הרבה אנשים)
5. הסבר מה הפירוש: (1) עגולי דבילה, (2) ככרות של "נחתום", (3) מחרוזות של דגים, (4) חתיכות של בשר, (5) גיזי צמר הלקוחין ממדינתן, (חתיכות צמר שנגזזו, והם לא עברו עדיין תהליך עיבוד כל שהוא) (6) אניצי פשתן, (חוטי פשתן שהוצאו מהגבעול של צמח הפשתן) (7) לשונות של ארגמן ?
6. הסבר בכל אחד מהן מדוע הדין בו "הרי אלו שלו" ?
7. ובמקרה שהוא ימצא ככרות של "בעל הבית", האם הדין שלהן יהיה ש"הרי אלו שלו" או שהדין שלהן יהיה ש"חייב להכריז" ומדוע ?
8. לרבי יהודה: מצא עיגול דבילה שהיה בתוכו "חרס" או ככר שהיה בתוכו "מעות", האם הדין הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין הוא ש"חייב להכריז" ?
9. ומה הדין לרבי מאיר במקרה הנ"ל ?

10. "מצא כלי אנפורי" – לא למדנו כעת בכיתה נלמד את הפירוש אי"ה בגמ'.

"ומחרוזות של דגים":

11. מהם שלוש סוגי המחרוזות של דגים שיש ? (1. ישנן מקומות שכל אחד קושר במחרוזת של הדגים קשר שונה. 2) ישנן מקומות שכולם עושים בהן את אותו הקשר אבל כל אחד שם במחרוזת של הדגים מספר שונה של דגים. 3) וישנן מקומות שכולם עושים במחרוזות את אותו הקשר וכולם גם שמים במחרוזות את אותו המספר של הדגים)
12. "אמאי להוי קשר סימן?" (א) בעיר שבה כל אחד קושר במחרוזת של הדגים קשר שונה, ואדם מצא בה מחרוזת של דגים, האם זה נחשב שיש במחרוזת של הדגים "סימן", (ב) וממילא האם הדין של המחרוזת שנמצאה הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין שלה הוא ש"חייב להכריז", ומדוע ?
13. (א) ואילו במקרה שבו המשנה שלנו מדברת באדם שמצא "מחרוזת של דגים", מה פוסקת המשנה, האם הדין של המחרוזת שנמצאה הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין שלה הוא ש"חייב להכריז", (ב) וממילא, מדוע אי אפשר להסביר שהמשנה שלנו שפוסקת במחרוזת של דגים ש"הרי אלו שלו", שהיא מדברת במקרה שהוא מצא את המחרוזת של הדגים בעיר שבה כל אדם קושר במחרוזת של הדגים קשר שונה ?
14. "ולהוי מנין סימן?" (א) בעיר שבה כולם קושרים במחרוזת של הדגים את אותו הקשר אבל כל אחד שם במחרוזת של הדגים מספר שונה של דגים ואדם מצא בה מחרוזת של דגים, האם זה נחשב שיש במחרוזת של הדגים "סימן", (ב) וממילא האם הדין של המחרוזת הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין שלה הוא ש"חייב להכריז", ומדוע ?
15. (א) ואילו במקרה שבו המשנה שלנו מדברת באדם שמצא "מחרוזת של דגים", מה פוסקת המשנה, האם הדין של המחרוזת "הרי אלו שלו" או שהדין "חייב להכריז", (ב) וממילא מדוע אי אפשר להסביר שהמשנה שלנו שפוסקת במחרוזת של דגים "הרי אלו שלו", שהיא מדברת במקרה שהוא מצא את המחרוזת של הדגים בעיר שבה כל אדם שם במחרוזת של הדגים מספר שונה של דגים ?
16. "במנינא דשוין": (א) בעיר שבה כולם קושרים במחרוזות של הדגים את אותו הקשר וכולם גם שמים במחרוזות את אותו המספר של הדגים ואדם מצא בה מחרוזת של דגים, האם זה נחשב שיש במחרוזת של הדגים "סימן", (ב) וממילא האם הדין של המחרוזת שנמצאה הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין של המחרוזת הוא ש"חייב להכריז", ומדוע ?
17. (א) ובמקרה שבו המשנה שלנו מדברת באדם שמצא "מחרוזת של דגים", מה פוסקת המשנה, האם הדין של המחרוזת הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין שלה הוא ש"חייב להכריז", (ב) וממילא באיזו צורה אנשים עשו את המחרוזת של הדגים, במקום שבו המשנה שלנו פוסקת שאדם שמצא בו מחרוזת של דגים הדין הוא ש"הרי אלו שלו" ?
18. סכס: מצא מחרוזת של דגים, באיזה מקרים הדין הוא ש"חייב להכריז" ובאיזה מקרה הדין הוא ש"הרי אלו שלו" ?

בעו מיניה מרב ששת:

19. א) מה שאלו תלמידי רב ששת את רב ששת, ב) תן דוגמא לאבידה שאפשר לתת בה סימן של "מנין"? (שקית שאין בה סימן ויש בה 4 עטים שגם בהם אין סימן ושאלת תלמידי רב ששת הייתה האם "המניין" של העטים נחשב לסימן או לא)
20. מצא כלי כסף או כלי נחשת: מה פוסקת הברייתא, על ידי אלו שני סוגי סימנים המוצא יחזיר את האבידה למאבד?
21. א) האם כתוב בברייתא מפורש ש"מנין" נחשב לסימן טוב, ב) איזה סימן (שאינו בגוף החפץ עצמו), כתוב בברייתא מפורש שהוא נחשב לסימן טוב?
22. מאיזה דין בברייתא, הוכיח רב ששת לתלמידיו ש"מנין" נחשב לסימן – איך רב ששת הוכיח מכך שכתוב בברייתא ש"משקל" נחשב סימן, שהברייתא סוברת גם ש"מנין" נחשב לסימן? (משקל, הוא סימן פחות טוב ממידה ומנין. ואם "משקל", כותבת הברייתא שהוא נחשב לסימן, ממילא ק"ו שהברייתא סוברת ש"מנין" נחשב גם הוא לסימן טוב)
23. מה הפירוש "גסטרון של אבר"?
24. א) מה הפירוש: (1) מדה, (2) משקל, (3) מנין, ב) והאם דברים אלו נחשבים לסימן טוב?

מושגים בגמ':

25. איך נקראים אלו שמסבירים בגמ', את המשנה?
26. מדוע האמוראים היו צריכים להסביר את המשנה? (רבי שחיבר את המשנה, לא כתב תמיד במשנה, את כל הדברים שצריכים לכתוב אותם בשביל להבין את המשנה. [ולמשל במחרוזות של דגים הוא לא הסביר את כל הפרטים של המקרה שעליו הוא דיבר והוא לא הסביר שמה שהוא פסק במשנה במחרוזת של דגים "הרי אלו שלו", זהו רק במקרה, שבעיר שבה נמצאה המחרוזת כולם עשו במחרוזת את אותו הקשר והם היו שמים בה את אותו המספר של הדגים] ובנוסף רבי גם לא הסביר תמיד במשנה את הטעם למה הוא פסק דין מסוים במשנה. ואת דברים אלו ועוד דברים נוספים, הסבירו האמוראים בגמ')
27. מדוע רבי קיצר והוא לא כתב במשנה את כל ההסברים שלה? (בעיקרון אסור לכתוב את התורה שבע"פ. ורק בגלל שנתמעטו הדורות וחכמים חששו שחלק מהתורה שבע"פ תישכח, הם התירו לכתוב את התורה שבע"פ משום "עת לעשות לה' הפרו תורתך". והיות ובעיקרון אסור לכתוב את התורה שבע"פ, לכן, גם כשרבי כתב את המשנה, הוא כתב רק את הדברים שהוא סבר שמוכרח לכתבם ואילו דברים שניתן היה לא לכתוב אותם, היות וניתן להבין אותם מהדברים הכתובים במשנה ע"י סברא, הוא לא כתבו. וזוהי הסיבה שרבי לא כתב במשנה, את כל הפרטים של "המקרה" שהוא דיבר עליו במשנה [ועוד דברים נוספים], היות והוא סמך על כך שאת הפרטים האלו ניתן להבין לבד – גם במקרה שהוא לא יכתוב אותם במשנה "מפורש". ואמנם, לאחר מכן נתמעטו הדורות ואנשים לא יכלו להבין מעצמם את כל ההסבר של המשנה ולכן האמוראים באו וכתבו לנו בגמ', את ההסבר של המשנה)
28. הגמ' שלנו מתחילה במילים "ומחרוזות של דגים" - שאילו מילים שכתובות במשנה: הסבר מדוע הגמ' כתבה את המילים האלו שוב בגמ'? (הגמ' מסבירה את המשנה, והגמ' כותבת

בהתחלה, את איזה קטע במשנה היא הולכת להסביר. ולמשל כאן, הגמ' כותבת את הקטע במשנה של "ומחרוזות של דגים", כדי לומר לנו שאת קטע זה במשנה היא הולכת עכשיו להסביר בגמ' (א) כשאנחנו נמצאים בדף כ"ג, איך קורים לעמוד הראשון של דף כ"ג, (כ"ג ע"א) ב) ואיך קורים לעמוד השני של דף כ"ג?

30. (א) כשהגמ' שואלת שאילה או עונה תשובה, האם היא כותבת "מפורש" שעכשיו היא "שואלת שאילה" או שעכשיו היא "עונה תשובה", ב) ממילא, כשאנחנו יודעים שאנחנו הולכים לקרוא בגמ' קטע של "שאילה", אלו מילים עלינו להגיד לפני כן, ("שואלת הגמ'") (ג) וכשאנחנו יודעים שאנחנו הולכים לקרוא בגמ' קטע של "תשובה" - על שאילה, אלו מילים עלינו להגיד לפני כן? ("מתרצת הגמ'")

שאלות חזרה "אלו מציאות"

דף כ"ג ע"ב

וחתיכות של בשר – אמר מר חביות

"וחתיכות של בשר":

1. מצא "חתיכות של בשר", מה הדין שלהן לפי המשנה, האם הדין שלהן הוא ש"חייב להכריז" או שהדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו"?
2. (א) האם "משקל" נחשב לסימן טוב, (ב) היכן כתוב שמשקל נחשב לסימן טוב? (בברייתא שלמדנו לפני כן)
3. בקושיא הראשונה של הגמ', מה קשה לגמ' על המשנה שפוסקת בחתיכות של בשר ש"הרי אלו שלו" – איזה "סימן" יש בחתיכות של בשר, שהגמ' סוברת שבגללו צריך שיהיה בהן הדין ש"חייב להכריז"?
4. מה מתרצת הגמ', מהו המקרה שבו המשנה מדברת, שבמקרה זה "משקל" אינו נחשב לסימן טוב ולכן היא פוסקת בחתיכות של בשר ש"הרי אלו שלו"? (המשנה מדברת במקרה שבעיר שבה נמצאו החתיכות של הבשר, הקצבים היו רגילים בה לחתוך את כל החתיכות באותו הגודל וממילא כל החתיכות היו "שוקלות" אותו הדבר ולכן במקרה זה ה"משקל" של החתיכות אינו נחשב לסימן טוב)
5. ובמקרה שהוא ימצא חתיכות של בשר בעיר שבה ישנם "משקלים שונים" לחתיכות של בשר, האם הדין של ה"חתיכות של בשר" שנמצאו באותה העיר ש"הרי אלו שלו" או שהדין שלהן הוא ש"חייב להכריז", ומדוע?
6. לסיכום: מצא "חתיכות של בשר": (1) באיזה מקרה הדין שלהן יהיה ש"הרי אלו שלו", (2) ובאיזה מקרה הדין שלהן יהיה ש"חייב להכריז"?

הגמ' בהוה אמינא: במקרה שהמאבד יאמר איזה "סוג חתיכה" של בשר, המוצא מצא, זהו סימן טוב וממילא קושיא מדוע המשנה פוסקת בחתיכות של בשר ש"הרי אלו שלו":

7. ברייתא: "מצא חתיכות דגים...חייב להכריז": (א) מדוע הוא חייב להכריז, (כי יש בחתיכות של הדגים "סימן") (ב) בהוה אמינא, איזה סימן יש בחתיכות של הדגים, (מהו "סוג החתיכה" שנמצאה) (ג) וממילא האם הברייתא סוברת שחתיכה גופה "הוה סימן" או "לא הוה סימן"?
8. אם הברייתא סוברת שבמקרה שהמאבד יאמר מהו "סוג החתיכה" של הבשר שנמצאה, זה נחשב לסימן טוב ועל המאבד להחזיר לו את האבידה, א"כ מה קשה לגמ' על המשנה

שסוברת שבחתיכות של בשר "הרי אלו שלו" – מהו הסימן שיש בחתיכות של בשר, שלכן אמור להיות בהן הדין ש"חייב להכריז"?

הגמ' במסקנא: במקרה שהמאבד יאמר איזה "סוג חתיכה" של בשר המוצא מצא, זהו סימן לא טוב וממילא אין קושיא מדוע המשנה פוסקת בחתיכות של בשר ש"הרי אלו שלו":

9. א) האם הברייתא כתבה "מפורש" שהסימן שיש בחתיכות של הדגים הוא שהמאבד יוכל לומר למוצא מהו "סוג החתיכה" שנמצאה ("ראש" או "זנב") או שהגמ' "הבינה" שזהו הפירוש בברייתא, ב) ממילא, האם אפשר לשנות את הפירוש של הגמ' בברייתא [שהגמ' הסבירה בהו"א] ולומר שהסימן בברייתא הוא שהחתיכות של הדגים היו חתוכות "בצורה שונה"?

10. ברייתא: "מצא חתיכות דגים...חייב להכריז": א) מדוע הוא "חייב להכריז", (כי יש בחתיכות של הדגים "סימן") ב) במסקנא, "איזה סימן" יש ב"חתיכות של דגים"? (החתיכה של הדג שנמצאה, הייתה חתוכה "בצורה שונה" מהצורה של שאר החתיכות של הדגים שבאותה העיר ולמשל שהיא הייתה חתוכה בצורת "משולש" ואילו שאר החתיכות של הדגים היו חתוכות בצורת "מלבן")

11. ומדוע המשנה פוסקת בחתיכות של בשר ש"הרי אלו שלו" – מדוע בחתיכות של הבשר אין סימן של "צורת החתיכה"? (היות והמשנה מדברת במקרה שהצורה של החתיכות של הבשר שנמצאו הייתה דומה לצורה שבה חתוכות כל החתיכות של הבשר שבאותו המקום, וממילא אין בהן סימן ולכן הדין בהן הוא ש"הרי אלו שלו")

12. ולפי המסקנא, האם הברייתא סוברת שחתיכה גופה "הוא סימן" או "לא הוא סימן"? ("לא הוא סימן")

13. מהו "דג נשוך" ומה הסימן שיש בו? (דג שאינו שלם אלא יש בו נשיכה והסימן הוא: "צורת החתיכה" - מיקום הנשיכה והצורה שלה וכו')

14. מהי "הראיה" שהגמ' מביאה שההסבר של "המסקנא" הוא הנכון והסימן שיש ב"חתיכות של דגים" הוא, "צורת החתיכה" (ולא "סוג החתיכה") - שהחתיכות שנמצאו היו חתוכות למשל בצורת "משולש"?

15. א) מהי הדוגמא שהגמ' מביאה לאדם שחתך בשר בצורה שונה מהרגיל, ב) מדוע רבה בר רב הונא חתך בשר בצורת "משולש"?

"מושגים בגמרא":

16. הסבר מה נקרא "הוא אמינא" ומה נקרא "מסקנא"? ("הוא אמינא": הסבר בגמ', שלבסוף דוחים אותו. "מסקנא": הסבר שהגמ' מסבירה והסבר זה נשאר ההסבר הנכון)

17. ג) מה הפירוש של המילה "בר" (רבה בר רב הונא)?

18. לאחר שהגמ' מביאה "ראיה" שהסימן שיש ב"חתיכות של דגים" הוא "צורת החתיכה", הגמ' מסיימת את הראיה במילים "שמע מינה": מהי כוונת הגמ' כשהיא אומרת "שמע מינה"? (כוונת הגמ' כשהיא אומרת "שמע מינה" היא לומר ש"הראיה נכונה")

שאלות חזרה "אלו מציאות"

דף כ"ג ע"ב

אמר מר חביות – בעא מיניה רב ביבי

קושיית הגמ': סתירה בין המשנה והברייתא:

1. (א) לברייתא: "מצא חביות של יין או של שמן", האם הדין הוא ש"חייב להכריז" או האם הדין הוא ש"הרי אלו שלו", (ב) ולמשנה: "מצא כדי יין וכדי שמן", האם הדין הוא ש"חייב להכריז" או האם הדין הוא ש"הרי אלו שלו" ?
2. ממילא, איזו "סתירה" יש בין המשנה לברייתא ?
3. כשהגמ' שואלת קושיא על כך שהמשנה והברייתא אומרות דינים הפוכים אחת מהשניה, איך נקראת "סוג הקושיא" שהגמ' מקשה ? ("סתירה")

תירוץ הגמ' - הקדמה: (הסבר התירוץ לפי הרשב"א)

4. (א) מי עשה את חביות וכדי היין - שמדובר עליהם כאן בגמ', (בעה"ב) (ב) כמה חביות בעה"ב עושה, (15 – 10 חביות), (ג) באיזה חודש בעה"ב מתחיל למכור את החביות, (שבט) (ד) מה עושה בעה"ב כדי שהריח של היין לא ייצא מהחביות, בחודשים שהיין מונח באוצרות, (ה) איזה דבר היה רושם כל בעה"ב על הטיט שהיה מרוח על חביות היין שהוא עשה ? (כל בעה"ב היה עושה סימן על הטיט, בכל החביות שהוא עשה, וכל בעה"ב היה עושה סימן שונה, על הטיט שהוא מרח בחביות היין שהוא עשה)
5. מי לוקח את החבית מבית בעה"ב ואיך החבית נאבדה ממנו ? (החנווני נשא אותה מבית בעה"ב והוא הניח אותה ברה"ר "ושכח" מכך)
6. הסבר מה הפירוש: (א) "ברשום", (החבית שנמצאה היה מרוח עליה טיט ועל הטיט היה סימן שבעה"ב עשה [וכל בעה"ב היה עושה רושם אחר על הטיט שלו וממילא יש על החבית שנמצאה "סימן"] (ב) "בפתוח", (החבית שנמצאה הייתה פתוחה – ללא מכסה, והחנווני הניח אותה ברה"ר והלך - על אף שהוא ידע ששקצים, רמשים ונחשים עלולים לשתות ממנה וממילא היין שבתוכה ילך לאיבוד והחבית נחשבת ל"אבידה מדעת") (ג) "במציף" ? (החבית שנמצאה הייתה עם מכסה, ואמנם היא לא הייתה מרוחה בטיט וממילא אין עליה סימן)

תירוץ רב זירא אמר רב (ע"פ ההסבר של רב הושעיא)

7. מתני': "כדי יין...חייב להכריז": לרב זירא אמר רב, מהו המקרה שבו מדברת המשנה:
(א) באיזו צורה הייתה החבית של היין שנמצאה ("ברשום" ב) מהו הסימן שהיה עליה וממילא מדוע המשנה פוסקת שדין החבית שנמצאה הוא ש"חייב להכריז" ?
8. ברייתא: "חביות של יין...הרי אלו שלו": לרב הושעיא מהו המקרה שבו מדברת הברייתא:
(א) באיזו צורה הייתה החבית של היין שנמצאה, (ב"מציף") (ב) האם היה עליה "סימן" וממילא מדוע הברייתא פוסקת שדין החבית שנמצאה הוא ש"הרי אלו שלו" ?
9. "בפתוח": במקרה שהחנווני הניח את החבית "פתוחה" – ללא מכסה: (א) האם הוא ידע שאם הוא ישאיר את החבית ללא מכסה, ממילא שקצים, רמשים ונחשים עלולים לשתות ממנה והיין שלו ילך לאיבוד, (ב) אם החנווני בכל אופן השאיר אותה פתוחה ברחוב, מדוע זה פשיטא שהדין של החבית הפתוחה שנמצאה הוא ש"הרי אלו שלו" (ג) ואיך סוג אבידה זו נקראת ?
10. אם גם ב"פתוח" הדין הוא ש"הרי אלו שלו", א"כ מדוע אי אפשר להסביר שהברייתא שאומרת שהדין של החבית שנמצאה הוא ש"הרי אלו שלו", שהיא מדברת במקרה שהחבית שנמצאה הייתה "פתוחה" ? (הברייתא אינה מדברת על מקרים שהדין בהם הוא "פשיטא")
11. שאילה: מצא חבית יין "פתוחה" והיה בחבית סימן ולמשל שהיה רשום על החבית את השם של בעל החבית, האם הדין שלה הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין שלה הוא ש"חייב להכריז" ? ("הרי אלו שלו" שהרי חבית פתוחה היא "אבידה מדעת" ולכן אפילו אם יודעים מי בעל החבית אין צורך להחזיר לו אותה שהרי הוא "הפקיר" אותה)

תירוץ אביי: (תירוץ רב זירא אמר רב ע"פ ההסבר של אביי)

12. מה הפירוש "קודם שנפתחו האוצרות" ? (בעה"ב פותח את אוצרות היין שלו כדי למכור את היין לחנונים בחודש "שבט", והחבית שנמצאה, מצאו אותה בזמן שעדיין לא נפתחו האוצרות [ולמשל, החבית נמצאה בחודש "טבת"] והיא נאבדה מחנווני "אחד", שכן קנה מבעה"ב את היין לפני פתיחת האוצרות וממילא יש בה סימן שהרי החבית הייתה "רשום" ורק לחנוני אחד הייתה חבית עם ציור כזה על הטיט [הציור שעשה על הטיט, בעה"ב שממנו החנוני קנה את היין] וממילא הדין הוא ש"חייב להכריז")
13. מה הפירוש "לאחר שנפתחו האוצרות" ? (החבית נמצאה "לאחר שנפתחו האוצרות" – לאחר חודש "שבט", ובזמן שבו נמצאה החבית, כבר עשרה חנוונים קנו מבעה"ב את החביות וממילא לעשרה חנוונים יש חבית עם "רושם", שמצויר על הטיט שעליהן את אותו הרושם, שהרי כולם קנו את החביות מאותו הבעה"ב ואותו הבעה"ב עשה על כל עשר החביות שהוא עשה את אותו הרושם ולכן הדין של החבית שנמצאה באותו הזמן הוא ש"הרי אלו שלו" שהרי אין בחבית סימן היות והרושם שעליה לא נחשב לסימן שהרי לא יודעים מאיזה חנווני היא אבדה)
14. לאביי, מהו המקרה שבו מדברת המשנה (ולכן היא פוסקת בחביות של יין ש"הרי אלו שלו"): (א) "באיזו צורה" הייתה החבית של היין שנמצאה, ("ברשום" ב) מה הסימן שהיה עליה, (הציור שהיה רשום על הטיט) (ג) "באיזה זמן" החבית נמצאה והאם באותו הזמן היו לחנוונים נוספים חבית עם סימן כזה או שרק לחנווני אחד היה חבית עם סימן כזה (וממילא

באותו הזמן, זה שחבית הייתה "רשום", האם זה נחשב ל"סימן" או לא (?)
(ד) וממילא האם הדין במשנה הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין הוא ש"חייב להכריז", ומדוע ?
15. לאב"י, מהו המקרה שבו מדברת הברייתא: (א) "באיזו צורה" הייתה החבית של היין שנמצאה, ("ברשום") (ב) מה הסימן שהיה עליה, (הציור שהיה רשום על הטיט) (ג) "באיזה זמן" החבית נמצאה והאם באותו הזמן היו לחנוונים נוספים חבית עם סימן כזה או שרק לחנווני אחד הייתה חבית עם סימן כזה, (ד) וממילא האם הדין בברייתא הוא ש"הרי אלו שלו" או ש"חייב להכריז", ומדוע ?

16. (א) איזה דבר רב יעקב בר אבא מצא, (ב) "באיזה זמן" הוא מצא את החבית של היין, (ג) האם החבית שהוא מצא הייתה "רשום" או "מציף", (ד) מה הוא שאל את אב"י, (ה) ומה ענה לו אב"י ומדוע ?

מושגים בגמרא:

17. "אמר מר": מתי הגמ' משתמשת במילים "אמר מר" ? (הגמרא לפעמים מביאה ברייתא בגמרא. כשהגמ' באה להקשות קושיא על הברייתא שהובאה לפני כן בגמ', היא משתמשת במילים "אמר מר". התואר "מר" בארמית, הוא כנוי לאדם חשוב וכמו שמכנים היום אדם ת"ח במילה "הרב". ולכן כשהגמ' באה לפרש את דברי התנא בברייתא, היא משתמשת במילים "אמר מר" והיא מתכוונת לומר: התנא אמר בברייתא דין ודין זה אינו מובן [ולאחר מכן הגמ' תסביר מהי הקושיא שהיא מקשה על הברייתא])

18. מה הפירוש של המילים "אמר ר' זירא אמר רב" ? (א. מי אמר את התירוץ של הסתירה: "ר' זירא" או "רב", ב) אם "רב" אמר את התירוץ, א"כ מדוע כתוב כאן גם: "ר' זירא" ?

19. שאלת הבנה: הגמרא תירצה את הסתירה בין המשנה לברייתא ולפי התירוץ הראשון, הברייתא שפוסקת שהמוצא חביות של יין הדין הוא ש"הרי אלו שלו" מדברת במקרה שהחבית שנמצאה הייתה "מציף" ובגלל שאין בה סימן הדין הוא ש"הרי אלו שלו" ואילו המשנה שפוסקת שהמוצא כד של יין הדין הוא ש"חייב להכריז" מדברת במקרה שהכד היה "רשום" והיות והיה בו "סימן" הדין הוא ש"חייב להכריז". הסבר, איך התירוץ הזה מתרץ את הסתירה (הרי נשאר ההבדל בין הברייתא למשנה, שהמשנה פוסקת ש"חייב להכריז" ואילו הברייתא פוסקת ש"הרי אלו שלו" ? (כפי שלמדנו כמה פעמים, המשנה והברייתא כתובים בקצרה ולפעמים המשנה והברייתא לא מפרטים "מפורש" מהו "המקרה" המדויק שעליו הם מדברים. ולמשל כאן, הברייתא והמשנה לא מפרטים "מפורש" - "באיזו צורה" היו החבית והכד שנמצאו (האם הם היו: "רשום", "מציף" או "פתוח"). ולכן בד"כ כשהגמ' שואלת "סתירה" ממשנה לברייתא וכד', בדרך כלל התירוץ יהיה שהגמ' תבאר מהו המקרה המדויק שהמשנה והברייתא מדברים (מקרים שלא פורטו "מפורש" במשנה ובברייתא) והגמ' גם תסביר שהמשנה והברייתא מדברים בשני מקרים שונים וממילא ל"מקרים שונים" יתכנו "דינים שונים" וממילא כך תתורץ הסתירה בין המשנה והברייתא [וכך גם הגמ' עשתה אצלנו בתירוץ הסתירה בין המשנה והברייתא])

שאלות חזרה "אלו מציאות"

דף כ"ג ע"ב

בעא מיניה רב ביבי – ר"ש בן אלעזר

בעא מיניה רב ביבי מרב נחמן:

1. איזו שאילה שאל רב ביבי את רב נחמן?
2. "מקום הוי סימן או לא הוי סימן": (א) האם באבידה שנמצאה היה "סימן", (לא) (ב) מהו "הסימן" שהמאבד אומר למוצא, ("באיזה מקום" האבידה נמצאה) (ג) איך "המאבד" יכול לדעת "באיזה מקום" נמצאה האבידה, (מדובר שהמאבד "הניח" חפץ שהיה שייך לו, במקום מסוים ["דרך הינוח"] ולאחר מכן הוא שכח לקחת בחזרה את החפץ מהמקום שבו הוא הניח אותו. כעבור זמן, הוא נזכר מכך שהוא שכח את החפץ באותו המקום ולכן הוא בא למוצא שמצא את החפץ ואומר לו היכן היה החפץ שנמצא) (ד) מהי הסיבה ש"מקום" לא ייחשב לסימן, (אם נחשוש שאדם נוסף הניח גם הוא חפץ דומה באותו המקום וממילא לא בטוח שהחפץ שנמצא באותו המקום, שייך לאדם שבא ונתן סימן "באיזה מקום" החפץ נמצא, שהרי יתכן שהחפץ שייך לאדם הנוסף שהניח חפץ דומה באותו המקום ולכן המקום לא יכול להיחשב לסימן והדין יהיה ש"הרי אלו שלו") (ה) ומהי הסיבה ש"מקום" כן ייחשב לסימן? (אם לא נחשוש שאדם נוסף הניח חפץ באותו המקום וממילא נאמר, שהחפץ שייך לאדם שבא ואמר שהוא הניח את החפץ באותו המקום)

"אמר ליה תניתוה":

3. "מצא חביות של יין ושל שמן...הרי אלו שלו": (א) האם בחביות עצמן יש "סימן", (לא) (ב) איך בעל החביות איבד את החביות? (הוא "הניח" את החביות במקום מסוים ולאחר מכן הוא "שכח" אותן שם)
4. (א) אם "מקום" ייחשב לסימן טוב, ממילא, אם אדם ימצא חבית ויבוא אדם ויאמר לו שהחבית אבדה ממנו והוא יגיד למוצא "באיזה מקום" הוא מצא את החבית: האם המוצא יהיה צריך להחזיר את החבית לאותו האדם, (ב) וממילא, אם אדם ימצא "חבית" (ללא סימנים), האם הדין של החבית שנמצאה אמור להיות ש"הרי אלו שלו", או שהדין שלה אמור להיות ש"חייב להכריז" (שהרי זה נחשב שיש לחבית "סימן", היות ויכול לבוא אדם ולתת בה סימן של "מקום" - שהוא יאמר "באיזה מקום" החבית נמצאה)?
5. (א) אם "מקום" אינו נחשב לסימן טוב, ממילא, אם אדם ימצא חבית ויבוא אדם ויאמר לו שהחבית אבדה ממנו והוא יגיד למוצא "באיזה מקום" הוא מצא את החבית, האם המוצא יהיה צריך להחזיר את החבית לאותו האדם, (ב) וממילא כשאדם מצא חבית (ללא סימנים), האם הדין של החבית שנמצאה אמור להיות ש"חייב להכריז", או שהדין שלה אמור להיות

ש"הרי אלו שלו" (שהרי זה נחשב שאין לחבית "סימן" היות וגם אם יבוא אדם וייתן סימן
"באיזה מקום" החבית נמצאה, המוצא לא יצטרך להחזיר לו את האבידה) ?
6. מכך שהברייתא פוסקת במצא חבית של יין ש"הרי אלו שלו", איזו ראייה הביא רב נחמן לרב
ביבי: האם הברייתא סוברת "מקום – הוי סימן" או שהיא סוברת "מקום – לא הוי סימן" ?

"אמר רב זביד הכא במאי עסקינן ברקתא דנהרא":

7. א) מה הפירוש "רקתא דנהרא", ב) מדוע ברקתא דנהרא מצוי שאנשים נוספים "ישכחו" בה
חבית של יין ?

8. ברקתא דנהרא – האם "מקום" נחשב לסימן ומדוע ? (לכו"ע המקום לא נחשב לסימן טוב היות
והאמירה שהחבית נמצאה ב"רקתא דנהרא", לא מוכיחה שהחבית שלו היות ומצוי שאנשים נוספים
שכחו שם חבית ואולי החבית שנמצאה היא של אחד מהם)

9. א) כשרב ביבי שאל את רב נחמן האם "מקום" נחשב לסימן: "באיזה מקום" נמצאה החבית
שהוא הסתפק בה האם אמירת המקום שבו היא נמצאה תיחשב לסימן טוב ? ("ברחוב רגיל"
שהוא מקום שלא מצוי שישכחו בו חביות וממילא רב ביבי הסתפק האם אנו חוששים שאדם נוסף
הניח גם הוא באותו המקום חבית וממילא האמירה של האדם למוצא "באיזה מקום" החבית נמצאה
אינה סימן טוב, היות ואולי החבית שנמצאה לא הייתה החבית שלו אלא היא שייכת לאדם הנוסף
שהניח גם הוא חבית באותו המקום, או שאנו לא חוששים שאדם נוסף הניח גם הוא באותו המקום
חבית וממילא האמירה של האדם למוצא "באיזה מקום" החבית נמצאה נחשבת לסימן טוב היות ואנו
אומרים שהחבית שנמצאה שייכת לו) ב) ואילו ב"רקתא דנהרא" האם רב ביבי ידע שאמירת
"מקום" שבו החבית נמצאה (שהוא יאמר שהחבית נמצאה "ברקתא דנהרא") – אינו נחשב
לסימן טוב ? (רב ביבי לא הסתפק בכך והיה ברור לו שהאמירה שהחבית נמצאה "ברקתא דנהרא"
אינה נחשבת לסימן)

10. כשהברייתא כתבה שהמוצא חביות של יין הדין הוא ש"הרי אלו שלו", האם הברייתא כתבה
"מפורש" - "באיזה מקום" החבית נמצאה ?

11. איך רב זביד דחה את ראיית רב נחמן מהברייתא: א) לרב זביד, "באיזה מקום" נמצאה
החבית, במקרה שבו הברייתא דיברה ופסקה שהמוצא חביות של יין הדין הוא ש"הרי אלו
שלו", ב) ומדוע אם המאבד יגיד למוצא שהחבית נמצאה במקום זה, אמירת המקום ההוא
לא תיחשב לסימן ?

12. א) וממילא לרב זביד, האם יש ראייה מהברייתא לשאלת רב ביבי – מה יהיה הדין במקרה
שהחבית תימצא "ברחוב רגיל" (או במקום אחר "שלא מצוי" שישכחו בו חביות) - האם
"מקום" הוי סימן או לא הוי סימן, (אין ראייה ב) ומדוע אין ראייה ? (היות ולדברי רב זביד,
הברייתא דיברה במקרה שאדם מצא חבית ב"רקתא דנהרא" שבו מצוי שאנשים נוספים ישכחו בו
חביות ובו הברייתא פסקה שהאמירה שהחבית נמצאה "ברקתא דנהרא" אינה סימן טוב ולכן היא
פסקה שדין חבית היין שנמצאה בו היא ש"הרי אלו שלו" והברייתא לא דיברה כלל על מקרה שבו
אדם מצא חבית במקום שלא מצוי שישכחו בו חביות – האם "מקום" הוי סימן או לא הוי סימן וממילא
אין ראייה מהברייתא מה יהיה הדין במקרה זה)

"אמר רב מרי מאי טעמא":

13. לרב מרי (ללשון א' וגם ללשון ב'): א) במקרה שהמאבד אמר שהחבית נמצאה ב"רקתא דנהרא", ואמנם הוא לא אמר "מקום מדויק" - באיזה מקום ברקתא דנהרא החבית נמצאה, האם אמירת המקום בצורה כזו תיחשב לסימן, ב) ומדוע זה לא ייחשב לסימן? (המאבד אמר שהחבית נמצאה ברקתא דנהרא שזהו מקום גדול ובכל המקום הזה שכיח שאנשים נוספים ישכחו בו חביות ולכן האמירה שהחבית נמצאה ברקתא דנהרא אינה מוכיחה שהיא נאבדה ממנו ולכן היא אינה נחשבת לסימן טוב)

14. ללשון א' דרב מרי: במקרה שהחבית נמצאה "במקום מסויים" ברקתא דנהרא והמאבד יאמר את "המקום המסויים" שבו נמצאה החבית ברקתא דנהרא (ולמשל שהוא יאמר שהחבית נמצאה ליד "הספסל האדום" שהיה ברקתא דנהרא), האם אמירת "המקום המסויים" תיחשב לסימן? (כן. היות וללשון א' לא חוששים שאנשים נוספים שכחו חבית באותו המקום ולכן אמירת המקום הוא כן תיחשב לסימן טוב)

15. ללשון ב' דרב מרי: במקרה שהמאבד יאמר את "המקום המסויים" שבו נמצאה החבית ברקתא דנהרא (ולמשל שהוא יאמר שהחבית נמצאה ליד "הספסל האדום" שהיה ברקתא דנהרא), האם אמירת "המקום המסויים" תיחשב לסימן? (לא. היות וללשון ב' אנו חוששים שאנשים נוספים שכחו חבית באותו המקום ולכן האמירה שהחבית נמצאה במקום הוא לא תיחשב לסימן)

"ההוא גברא דאשכח כופרא בי מעצרתא":

16. האם היה "סימן" בחתיכה עצמה של הזפת?
17. "באיזה מקום" מצא אותו האדם, את חתיכת הזפת?
18. מה פסק רב, האם הדין של חתיכת הזפת שנמצאה הוא ש"הרי אלו שלו" או האם הדין שלה הוא ש"חייב להכריז"?
19. מה עשה אותו האדם לאחר שרב פסק לו שהוא יכול לקחת את חתיכת הזפת לעצמו ומה אמר לו רב כדי שאותו אדם יסמוך על רב ש"הרי אלו שלו"?
20. איך בעל הזפת איבד את חתיכת הזפת שלו (במקום שבו היו עושים יין)? (הוא "הניח" באותו המקום את חתיכת הזפת והוא "שכח" מכך)

"לימא קא סבר רב מקום לא הוי סימן":

21. אם רב פסק ש"הרי אלו שלו", האם רב סבר שאם יבוא אדם ויאמר מהו "המקום" שבו חתיכת הזפת נמצאה, זהו סימן טוב וצריך להשיב לו את חתיכת הזפת או שרב סובר שגם אם יבוא אדם ויאמר מהו "המקום" שבו חתיכת הזפת נמצאה אמירת המקום אינה סימן טוב ולכן הדין הוא ש"הרי אלו שלו"?
22. וממילא איזו ראייה רוצה הגמ' להביא: האם רב סובר ש"מקום" הוי סימן או לא הוי סימן?

"א"ר אבא משום יאוש בעלים נגעו בה":

23. במקרה שאדם ימצא ספר שיש בו סימן, מונח במקום מסוים ועל הספר יש הרבה "אבק" שזהו סימן שהספר נמצא באותו המקום הרבה זמן: א) מי הניח את הספר באותו המקום, (בעל הספר), ב) מדוע בעל הספר לא בא לקחת את הספר מאותו המקום, (בעל הספר "שכח" היכן הוא הניח את הספר והוא לא הצליח במשך זמן רב להיזכר היכן הוא הניח אותו ולכן הוא לא בא לקחת אותו) ג) לאחר שבעל הספר לא הצליח במשך זמן רב להיזכר היכן הוא הניח את הספר, האם בעל הספר "התייאש" מלמצוא את הספר וממילא האם הדין של הספר שנמצא הוא ש"הרי אלו שלו" (אפילו שיש בו "סימן")?

דחיית רבי אבא את האפשרות להביא ראיה שרבו סובר ש"מקום" לא הוא הסימן:

24. איך הסביר ר' אבא את "רב", מדוע אפילו אם רב יסבור שמקום הוסימן, בכל אופן רב פסק לאדם שמצא את חתיכת הזפת, שהדין שלה הוא ש"הרי אלו שלו" (אפילו שייתכן שיבוא אדם ויאמר שחתיכת הזפת נמצאה "בבי מעצרתא")?

25. וממילא, רב שפסק לאדם שמצא את החתיכה של הזפת שהדין שלה הוא ש"הרי אלו שלו" ורב לא התייחס לסימן של "המקום" שבו נמצאה חתיכת הזפת: האם חייבים לומר שהסיבה הייתה בגלל שרב סבר ש"מקום" – לא הוא הסימן או שאפשר לומר שייתכן שרב סובר ש"מקום" – הוא הסימן והסיבה שרב פסק ש"הרי אלו שלו" הייתה בגלל שרב ראה על חתיכת הזפת שהבעלים שלה "התייאש" ממנה, וממילא אין ראיה מכאן שרב סובר ש"מקום" – לא הוסימן ויתכן שרב סובר ש"מקום" – הוא הסימן?

26. במשנה שלנו (המשנה הראשונה של הפרק) מופיעים מספר חפצים שנאבדו והדין בהם ש"הרי אלו שלו": מדוע הגמ' לא שואלת ש"המקום" שבו הם נמצאו ייחשב לסימן טוב? (במשנה שלנו מדובר על חפצים שנפלו ונאבדו מבעה"ב וממילא בעה"ב לא שם לב באיזה מקום הם נפלו ממנו וממילא הוא לא יכול לתת בהם סימן של "מקום", משא"כ בחביות וחתיכת זפת שהם לא עלולים ליפול מבעה"ב אלא מדובר שבעה"ב "הניח" אותם ושכח, שם יש לדון האם "המקום" נחשב לסימן)

שאלות חזרה "אלו מציאות"

דף כ"ג ע"ב – כ"ד ע"א

ר"ש בן אלעזר – וכן היה ר"ש בן אלעזר

ר"ש בן אלעזר אומר כל כלי אנפוריא אין חייב להכריז:

1. מה הפירוש "כלי אנפוריא" ?
2. הסבר מה הפירוש "כלים חדשים שלא שבעתן העין" ? (הכלי שנאבד היה בשימוש הבעלים במשך זמן קצר, משך זמן שהוא לא היה יכול להכיר בו את הכלי)
3. לפי ההסבר של רב יהודה אמר שמואל, אלו שני דינים אמר ר"ש בן אלעזר: (א) בכלים "שלא שבעתן העין": האם הדין שלהם הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין שלהם הוא ש"חייב להכריז", (ב) בכלים "ששבעתן העין": האם הדין שלהם הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין שלהם הוא ש"חייב להכריז" ?

קושיית הגמ' מהו המקרה שבו דיבר ר"ש בן אלעזר, שההבדל האם הדין בו יהיה ש"הרי אלו שלו" או האם הדין בו יהיה ש"חייב להכריז", נקבע על פי ההבדל בין "שבעתן העין" ל"לא שבעתן העין":

4. במקרה שבכלי שנמצא "היה סימן": (א) האם הבעלים יכול להשים לב, לכך שיש בכלי החדש שהוא קנה "סימן" – גם אם "לא שבעתן העין" (שהכלי שהוא קנה נמצא אצלו למשל רק מספר שעות) ? (יכול להשים לב. שהרי הסימן שיש על הכלי הוא בולט וניכר ואפשר להשים לכך לב מיד) (ב) וממילא, אם אדם מצא כלי "שיש בו סימן" ורואים על הכלי שהוא חדש ו"לא שבעתן העין": האם הדין שלו הוא ש"חייב להכריז", (ג) ובמקרה שהכלי שנמצא הוא כלי ש"שבעתן העין" ויש בו "סימן", האם הדין שלו הוא ש"הרי אלו שלו" או האם הדין שלו הוא ש"חייב להכריז" ומדוע ?
5. (א) וממילא, במקרה שבכלי שנמצא "יש סימן", האם יש הבדל בין אם "לא שבעתן העין" לבין אם "שבעתן העין" או שאין הבדל ותמיד הדין בו יהיה ש"חייב להכריז", (ב) וממילא ר"ש בן אלעזר שאמר שכן יש הבדל ביניהם שבמקרה ש"לא שבעתן העין" הדין הוא ש"הרי אלו שלו" ובמקרה ש"שבעתן העין" הדין הוא ש"חייב להכריז", האם יתכן שר"ש בן אלעזר דיבר במקרה שבכלי שנמצא "היה סימן" ?
6. במקרה שבכלי שנמצא "לא היה סימן": (א) במקרה שבכלי שנמצא "אין בו סימן" ו"שבעתן העין", האם הבעלים "יכול" לתת סימן בכלי, ולכן, האם הדין בו הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין בו הוא ש"חייב להכריז" ומדוע, (ב) ובמקרה שבכלי שנמצא "אין בו סימן" ו"לא שבעתן העין", האם הדין בו הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין בו הוא ש"חייב להכריז" ומדוע ?

7. א) וממילא, במקרה שבכלי שנמצא "אין סימן", האם יש בו הבדל בין אם "לא שבעתן העין" לבין אם "שבעתן העין", או שאין בו הבדל ותמיד הדין שלו הוא ש"הרי אלו שלו", ב) וממילא ר"ש בן אלעזר שאמר שכן יש הבדל ביניהם ובמקרה ש"לא שבעתן העין" הדין בו הוא ש"הרי אלו שלו" ובמקרה ש"שבעתן העין" הדין בו הוא ש"חייב להכריז", האם יתכן שר"ש בן אלעזר דיבר במקרה שבכלי שנמצא "לא היה סימן" ?
8. וממילא, אם לא יתכן שר"ש בן אלעזר דיבר על מקרה שבכלי שנמצא "היה סימן" ולא יתכן גם שר"ש בן אלעזר דיבר על מקרה שבכלי שנמצא "לא היה סימן", איזו קושיא יש ? (מהו המקרה שעליו דיבר ר"ש בן אלעזר, שבמקרה זה כן יש הבדל בין כלי ש"לא שבעתן העין" שבו יהיה הדין ש"הרי אלו שלו" לבין כלי ש"שבעתן העין" שבו יהיה הדין ש"חייב להכריז")

תירוץ הגמ', מהו המקרה שבו דיבר ר"ש בן אלעזר - מקרה שבו יש הבדל בין כלי ש"לא שבעתן העין" שבו יהיה הדין ש"הרי אלו שלו" לבין כלי ש"שבעתן העין" שבו יהיה הדין ש"חייב להכריז":

9. לפי תירוץ הגמ', במקרה שבו דיבר ר"ש בן אלעזר: א) איזה "סוג סימן" לא היה בכלי שנמצא ואיזה "סוג סימן" כן היה בכלי שנמצא, (בכלי שנמצא לא היה בו סימן "בולט וניכר" וכן היה בו סימן "עדין", שניכר למאבד רק לאחר ש"שבעתן העין") ב) האם הסימן שיש בכלי הוא "סוג סימן" שניתן "להסביר" אותו למוצא או שהסימן שיש בכלי היה סוג סימן "עדין מאוד" ואי אפשר "להסביר" אותו למוצא, אלא המאבד יוכל לזהות את הכלי רק במקרה שהמוצא ייתן לו "לראות" אותו ?
10. הסבר, אם בכלי שנמצא "לא היה סימן ניכר" והיה בו סימן "עדין", א"כ איך המאבד יכול לזהותו ב"טביעות עינא" ? (כאשר אין בכלי סימן "ניכר" ויש בו סימן "עדין" והכלי היה בשימוש זמן מסוים אצל הבעלים, שכך הבעלים יכול לזהות שהכלי היה שלו ע"פ הסימנים העדינים שיש בכלי (שע"י הראיה שלהם, המוח של האדם יכול לזהות שהכלי היה שלו) ולכן אם המאבד הוא "צורבא מרבנן" ניתן "להראות" לו את האבידה ולסמוך עליו במקרה שהוא יאמר שהאבידה נאבדה ממנו. הדגמנו: אם ייאבד לילד מהכיתה מחק או עיפרון שלא יהיה עליהם סימן מובהק, אם נשאל את הילד שממנו הם נאבדו, האם תוכל לומר מהו "הסימן" שיש לך בהם, הוא יאמר שהוא לא יכול לומר מהו הסימן, ואמנם, אם נראה לו אותם הוא יוכל "לזהות" - האם המחק או העיפרון שנמצאו, היו אלו שאבדו ממנו או לא, ע"י שהמוח שלו יזהה אם הם היו שלו או לא)
11. במקרה שבו דיבר ר"ש בן אלעזר: א) איזה "סוג אנשים" היו גרים באזור שבו נמצאה האבידה ? ("צורבא מרבנן" וממילא אנו מניחים שהכלי אבד מהם)
12. איך הצורבא מרבנן יוכל "לזהות" - האם האבידה שנמצאה הייתה שלו ?
13. מדוע ניתן "להראות" לצורבא מרבנן את האבידה (מדוע אנו אומרים שניתן לסמוך עליו ולהאמין לו לכך שהוא מזהה שהכלי שאבד היה שייך לו) ?
14. א) באיזה מקרה המאבד לא יכול להכיר את הכלי שאבד לו ב"טביעות עינא" וממילא המוצא לא יצטרך להכריז על הכלי ("הרי אלו שלו"), ב) ובאיזה מקרה המאבד יכול להכיר את הכלי ב"טביעות עינא" וממילא המוצא יהיה חייב להכריז ? (אם רואים על הכלי שנמצא, שהוא היה זמן מסוים אצל המאבד - לפני שהוא נאבד וממילא המאבד יוכל לזהותו ב"טביעות עינא")

15. ממילא סכם מהו המקרה שבו דיבר ר"ש בן אלעזר, שבמקרה זה יהיה הבדל בין כלי ש"לא שבעתן העין" שבו יהיה הדין ש"הרי אלו שלו" לבין כלי ש"שבעתן העין" שבו יהיה הדין ש"חייב להכריז", (א. מהו "סוג הסימן" שיש בכלי שנמצא, ב) מי היה גר באזור שבו נמצאה האבידה, ("צורבא מרבנן" וממילא אנו מניחים שהכלי אבד מהם), ג) וממילא מי אנחנו מאמינים שהיה המאבד, ד) באיזו צורה המאבד אמור לברר האם האבידה שלו או לא, ה) וממילא מהו ההבדל בדין בין "שבעתן העין" ל"לא שבעתן העין" ומהי הסיבה להבדל זה)?
16. כאשר כלי "שבעתן העין" נמצא באזור שגרים בו אנשים רגילים (לא "צורבא מרבנן") ובכלי שנמצא "אין סימן ניכר" והיו בו "סימנים עדינים": האם צריך להכריז על האבידה שמא יבוא המאבד ויזהה אותה ב"טביעות עינא" ומדוע?
17. מדוע, כאשר יש בכלי "סימן ניכר" והמאבד יאמר "מהו הסימן", המוצא יחזיר לו את האבידה - אפילו אם המאבד אינו "צורבא מרבנן" ואילו כאשר בכלי "אין סימן ניכר" אלא יש בו "סימנים עדינים" (והאבידה נמצאה באזור שנמצאים בו "צורבא מרבנן"), יאמינו למאבד ויחזירו לו את האבידה ב"טביעות עינא" - רק אם המאבד הוא "צורבא מרבנן"? (כאשר יש בכלי סימן ניכר, המוצא לא מראה למאבד את האבידה וממילא אם המאבד יודע מהו הסימן שיש באבידה, זהו סימן שהוא דובר אמת [גם אם הוא לא "צורבא מרבנן"] ומחזירים לו את האבידה, ואילו כאשר אין באבידה סימן ניכר ויש בה "סימנים עדינים" ומחזירים את האבידה ע"פ "טביעות עינא", המוצא מראה למאבד את האבידה והוא אמור לומר אם הוא מזהה שהאבידה הייתה שלו, וממילא אנחנו צריכים "לסמוך על המאבד" שהוא דובר אמת. ומסתמכים על המאבד שהוא דובר אמת, רק במקרה שהוא "צורבא מרבנן")
18. באלו "שלושה" דברים מותר לשנות בהם מהאמת ומדוע?
19. באלו דברים הוא נחשב ל"צורבא מרבנן" אפילו אם הוא שינה בהם מהאמת (ונחזיר לו את האבידה ב"טביעות עינא") ובאלו דברים הוא אינו נחשב ל"צורבא מרבנן" - במקרה שהוא ישנה בהם מהאמת?
20. מה היה המעשה עם מר זוטרא חסידא והוא בר בי רב (אחד מתלמידי בית המדרש)?
21. איזו דוגמא מביאה הברייתא לכלים ש"לא שבעתן העין"?
22. מה הפירוש: 1) בדי מחטין, 2) צינוריות, 3) מחרוזות של קרדומות?
23. א) על מה היו תולים את המחטין, (ענף של אילן) ב) מדוע הענף שתולים עליו את המחטין נקרא "בדי", ג) מהי הראיה שהביאה הגמ' שדבר שתולים עליו דברים הוא נקרא "בדי"? (מכך שענף הערבה שתלוי עליו העלה, נקרא "בדי")
24. מצא שני כלים ש"לא שבעתן העין", האם הדין שלהם הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין שלהם הוא ש"חייב להכריז", ומדוע?

שאלות חזרה "אלו מציאות"

דף כ"ד ע"א

וכן היה ר"ש בן אלעזר – ת"ש מצא בה אבידה

1. אדם הציל כבש של חברו, מאריה, מדוב, מנמר או מברדלס שבאו לטרוף אותו, למי הכבש נהיה שייך ומדוע?
2. אדם מצא ארנק בזוטו של ים, או אדם שהציל ארנק משלוליתו של נהר - ובארנק היה סימן, האם המוצא יכול לקחתו לעצמו ומדוע?
3. א) מצא ארנק "בסרטיא ופלטיא גדולה" ובארנק היה סימן: לר"ש בן אלעזר, האם הדין של הארנק שנמצא הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין של הארנק שנמצא הוא ש"חייב להכריז",
 ב) מדוע לר"ש הדין הוא ש"הרי אלו שלו" והרי בארנק שנמצא היה סימן, ג) ומדוע הבעלים מתיימש? (היות ובמקום שהארנק נאבד לו, ישנם גם אנשים שלא מחזירים אבידה - אפילו שיש בה סימן וממילא המאבד "מתיימש" מכך שיחזירו לו את האבידה)

איבעיא להו כי קאמר רבי שמעון וכו':

4. איזה מקרה אנחנו יודעים בוודאי מה הדין בו לדעת ר"ש בן אלעזר? (המוצא אבידה במקום שיש בו רוב "כנענים", זהו מקרה שאנחנו יודעים בוודאי שר"ש בן אלעזר פסק בו שהדין הוא ש"הרי אלו שלו". [אנחנו יודעים שזו דעת ר"ש בן אלעזר, היות והוא אמר שהמוצא "בסרטיא ופלטיא", אבידה עם סימן הדין הוא ש"הרי אלו שלו" והסיבה היא היות והבעלים "מתיימש" שיחזירו לו את האבידה בגלל שבמקום שבו הוא איבד את האבידה, יש בו אנשים שלא יחזירו לו את האבידה. והאפשרות הכי פשוטה להסביר את דברי ר"ש בן אלעזר היא, שהוא דיבר במקרה שהאבידה נמצאה במקום שיש בו "רוב כנענים", שהם אינם מחזירים אבידה])
5. איזה מקרה אנחנו לא יודעים בוודאי מה הדין בו לדעת ר"ש בן אלעזר? (מצא אבידה במקום שיש בו "רוב ישראל")
6. אלו שני מקרים אנחנו לא יודעים מה הדין בהם לדעת "רבנן"? (מצא אבידה במקום שיש בו: 1) רוב "ישראל" 2) רוב "כנענים" [לא מצאנו מפורש שרבנן דיברו מה יהיה הדין במוצא אבידה במקום שרבים מצויים בו] ולכן אנו לא יודעים מהי דעת רבנן בשני המקרים האמורים])
7. הספק הראשון של "בני הישיבה": א) מה "ר"ש בן אלעזר" פסק ברוב... ב) מהן שתי האפשרויות שיתכן שהוא פסק במקרה זה?
8. הספק השני של "בני הישיבה": אם ר"ש בן אלעזר פסק שגם ב"רוב ישראל" – "הרי אלו שלו", הספק הוא: א) מה פסקו "רבנן" ברוב... וברוב... ב) מהן שתי האפשרויות שיתכן שהם פסקו במקרים אלו? (או שבשניהם רבנן פסקו ש"הרי אלו שלו, או שבשניהם רבנן פסקו ש"חייב להכריז")

9. הספק השלישי של "בני הישיבה": אם "רבנן" פסקו ב"רוב ישראל" – "חייב להכריז", הספק הוא: (א) מה פסקו "רבנן" ברוב... (ב) מהן שתי האפשרויות שיתכן שהם פסקו במקרה זה ?
10. הספק הרביעי של "בני הישיבה": אם "רבנן" פסקו ב"רוב כנענים" וב"רוב ישראל" – "חייב להכריז" ואם רשב"א סובר ב"רוב כנענים" וב"רוב ישראל" – "הרי אלו שלו", הספק הוא: האם הלכה כ... שאמר שברוב "ישראל" וברוב "כנענים" הדין הוא ש... או שהלכה כ... שאמרו שברוב "ישראל" וברוב "כנענים" הדין הוא ש... ?
11. הספק החמישי של "בני הישיבה": אם נאמר שהלכה כ"רבי שמעון בן אלעזר" שפסק ש"הרי אלו שלו", הספק הוא: האם הלכה כמו ר"ש בן אלעזר רק ברוב... אבל ברוב... הלכה כ"רבנן" שפסקו שברוב "ישראל" – "חייב להכריז", או שהלכה כ"רבי שמעון בן אלעזר" גם ברוב... ש"הרי אלו שלו" ?
12. מדוע רשב"א פסק שבמקרה שהאבידה נמצאה במקום שהיו בו "רוב כנענים", יהיה בה הדין ש"הרי אלו שלו" (אפילו שבאבידה היה "סימן") ?
13. מצא אבידה במקום שיש בו "רוב כנענים": מי מצא באמת את האבידה: "כנעני" או "ישראל" ?
14. ספק בני הישיבה מהי דעת רשב"א ורבנן ב"רוב ישראל": (א) מהי הסיבה שבגללה אולי נאמר שבמקרה שהאבידה נמצאה במקום שהיו בו "רוב ישראל" יהיה בה הדין ש"הרי אלו שלו" (והרי "ישראל" משיבים אבידה שיש בה "סימן" ומדוע שיהיה בה הדין ש"הרי אלו שלו") ? (היות ויש ישראל שהם אנשים "שאינם הגונים" והם אינם מחזירים אבידה אפילו שיש בה סימן. ובמקום שיש בו רבים מצויים, יש בו גם ישראל שאינם מחזירים אבידה, והבעלים אולי מתייחס מהאבידה - גם כשהיא נאבדה במקום שיש בו "רוב ישראל", היות והוא סבור שהאנשים "שאינם מהוגנים" ימצאו לו את האבידה והם לא יחזירו לו אותה) (ב) ומהי הסיבה שבגללה אולי נאמר שבמקרה שהמעות נמצאו במקום שהיו בו "רוב ישראל" יהיה הדין ש"חייב להכריז" ?
15. ספק בני הישיבה מהי דעת רבנן ב"רוב כנענים": מהי הסיבה שבגללה אולי נאמר שבמקרה שהאבידה נמצאה במקום שהיו בו "רוב כנענים", רבנן יסברו שהדין שלה יהיה ש"חייב להכריז" - והרי זה וודאי שהמאבד "התייאש" מהאבידה שלו, שהרי היא נאבדה במקום שיש בו "רוב כנענים" ? (אולי רבנן תיקנו שיש להשיב את האבידה, שהרי באבידה "יש סימן" וניתן לברר שמא היא נאבדה מישראל. [והסיבה שבמקרה שבאבידה "אין סימן", רבנן לא תיקנו שיהיו חייבים להשיבה, היא היות ולא ניתן לדעת למי להשיבה, שהרי באבידה "אין סימן"])

ראיה שברוב "ישראל" ר"ש בן אלעזר פסק ש"הרי אלו שלו" ופשיטת הספק הראשון של "בני הישיבה":

ת"ש "המוצא מעות בבתי כנסיות ובבתי מדרשות...הרי אלו שלו מפני שהבעלים מתייאשין מהן"

16. כשהגמ' אומרת את המילים "תא שמע", מה הפירוש של מילים אלו ומה הגמ' מתכוונת לומר כשהיא אומרת את המילים "תא שמע" ? ("תא שמע" – בא ותשמע. וכונת הגמ' היא להביא "ראיה" והיא אומרת לך: "בא ותשמע – ראיה")

17. סכם בקצרה את הספק "הראשון" של "בני הישיבה" ? (מהי דעת "רשב"א" / כשבאבידה שנמצאה "היה סימן" / והאבידה נמצאה במקום שהיה בו "רוב ישראל" / האם רשב"א סובר שהדין שלה הוא ש"הרי אלו שלו" או שהוא סובר שהדין שלה הוא ש"חייב להכריז")
18. (א) האם כתוב מפורש בברייתא "מי התנא" שאמר את הברייתא, (ב) מהי הוכחת הגמ' ש"רבי שמעון בן אלעזר" הוא התנא שאמר את הברייתא ?
19. (א) האם כתוב מפורש בברייתא, "היכן" נמצאו המעות - האם הן נמצאו במקום שהיו בו "רוב ישראל" או האם הן נמצאו במקום שהיו בו "רוב כנענים", (ב) מהי הוכחת הגמ' שהברייתא מדברת במקרה שהמעות נמצאו במקום שהיו בו "רוב ישראל" ? (כתוב בברייתא שהמעות נמצאו "בבתי כנסיות ובבתי מדרשות" ובבתי כנסיות ובבתי מדרשות יש "רוב ישראל")
20. ובמקרה שהמעות נמצאו במקום שהיו בו "רוב ישראל", מה פוסק רבי שמעון בן אלעזר בברייתא, האם הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין שלהן הוא ש"חייב להכריז" ?
21. ולכן מהי הראיה לפשוט את הספק הראשון של בני הישיבה - מהי דעת רבי שמעון בן אלעזר ב"רוב ישראל", האם רשב"א פוסק ש"הרי אלו שלו" או שהוא פוסק ש"חייב להכריז" ?

דחיית הראיה (בהוה אמינא) – אפשר להסביר אחרת את הברייתא וכך לדחות את הראיה:

22. (א) במקרה שבאבידה שנמצאה לא היה סימן והיא נמצאה במקום שהיו בו "רוב ישראל", האם יש "ספק" האם ר"ש בן אלעזר פוסק ש"הרי אלו שלו" או ש"חייב להכריז", או שזה "וודאי" שרבי שמעון בן אלעזר פוסק ש"הרי אלו שלו" - שהרי באבידה שנמצאה "לא היה סימן" ?
23. ממילא, באיזה מקרה הסתפקו בני הישיבה, מהי דעת רבי שמעון במקרה שהאבידה נמצאה במקום שהיו בו "רוב ישראל", האם הם הסתפקו במקרה שלאבידה שנמצאה "היה סימן" או שהם הסתפקו במקרה שלאבידה שנמצאה "לא היה סימן" ?
24. (א) לפי פירוש הגמ' בדחיית הראיה: במקרה שבו הברייתא דיברה, באיזו צורה היו המעות שנמצאו, (ב) ומדוע הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו" ?
25. (א) וממילא האם הברייתא דיברה מה יהיה הדין לר"ש בן אלעזר במקרה שבאבידה שנמצאה "היה סימן" והיא נמצאה במקום שהיו בו "רוב ישראל" - האם ר"ש בן אלעזר יפסוק ש"הרי אלו שלו" או שהוא יפסוק ש"חייב להכריז", (ב) וממילא האם יש ראייה מהברייתא מה ר"ש בן אלעזר יפסוק במקרה שלאבידה שנמצאה "היה סימן" והיא נמצאה במקום שהיו בו "רוב ישראל" ?
26. דחיית הגמ' את "דחיית הראיה": (א) לפי הברייתא מה הדין במקרה שהמעות נמצאו במקום שהיו בו "רבים מצויים", (ב) ומה הדין לברייתא במקרה שהמעות נמצאו במקום "שלא היו בו רבים מצויים", (ג) ומדוע הברייתא סוברת שבמקרה שהמעות נמצאו במקום "שלא היו בו רבים מצויים" הדין שלהן יהיה ש"חייב להכריז", (בגלל שבמעות שנמצאו "היה סימן" והם גם נמצאו במקום "שלא היו בו רבים מצויים" וממילא המאבד לא מתיימש מהן), וממילא, מדוע אי אפשר להסביר שהברייתא מדברת במקרה שהמעות שנמצאו היו "מפוזרין" (ולא היה בהן "סימן") ?

27. וממילא אם הברייתא דיברה במקרה שהמעות שנמצאו היו "צורין" וממילא היה בהן סימן:
האם אפשר להוכיח מהברייתא מהי דעת רשב"א ב"רוב ישראל" ?

דחיית הראיה (במסקנא) – אפשר להסביר אחרת את הברייתא וכך לדחות את הראיה:

28. לפי פירוש הגמ' בדחיית הראיה: (א) מה הפירוש "בתי כנסיות" (ב) וממילא במקרה שבו הברייתא דיברה, "היכן" היו המעות שנמצאו, האם הן היו במקום שהיו בו "רוב כנענים" או שהן היו במקום שהיו בו "רוב ישראל", (ב) ומדוע הברייתא פוסקת ש"הרי אלו שלו" ?

29. וממילא, אם הברייתא דיברה שהמעות נמצאו במקום שהיו בו "רוב כנענים", א"כ הסבר מדוע אין ראיה מהברייתא - מהי דעת ר"ש בן אלעזר ב"רוב ישראל" ?

30. מהי שאלת הגמ' על דחיית הראיה - מדוע אי אפשר להסביר ש"בתי מדרשות" הן של "כנענים" (וממילא איך ניתן להביא ראיה מהברייתא שרשב"א סובר ש"ברוב ישראל" הדין הוא ש"הרי אלו שלו") ?

31. איך הגמ' מסבירה שגם ב"בתי מדרשות" היו "רוב כנענים" (וממילא אפשר לדחות את "הראיה") ? (בתי מדרשות של "ישראל" שיש בהן "כנענים" לשמירה. ואפילו שרוב הנמצאים בבית המדרש הם "ישראל", אבל הישראלים הם "לומדים" בבית המדרש והם אינם עשויים כ"כ להשים לב למעות שנאבדו בבית המדרש. אבל הכנענים ששומרים על בית המדרש הם כן עשויים להשים לב למעות שנאבדו בבית המדרש [הר"ן]. ולכן זה נחשב שבבית המדרש יש "רוב כנענים" היות ורוב הסיכויים שאלו שיימצאו את המעות שנאבדו בבית המדרש, הם "הכנענים" השומרים בו ולכן הבעלים "מתייאש" מהאבידה, בגלל שרוב הסיכויים שלא יחזירו לו אותה)

32. וממילא, איך אפשר להסביר הסבר חדש בברייתא מה הפירוש "בתי כנסיות" ומדוע זה נחשב שיש בו "רוב כנענים" ?

33. אם הברייתא דיברה שהמעות נמצאו במקום שהיו בו "רוב כנענים", א"כ הסבר מדוע אין ראיה מהברייתא - מהי דעת ר"ש בן אלעזר ב"רוב ישראל" ?

שאלות חזרה "אלו מציאות"

דף כ"ד ע"א ע"ב

ת"ש מצא בה אבידה – ת"ש דאמר רב אסי

שלושת הספקות הראשונות של בני הישיבה:

1. הספק הראשון של "בני הישיבה": (א) מה "ר"ש בן אלעזר" פסק ברוב... (ב) מהן שתי האפשרויות שיתכן שהוא פסק במקרה זה?
2. הספק השני של "בני הישיבה": אם ר"ש בן אלעזר פסק שגם ב"רוב ישראל" – "הרי אלו שלו", הספק הוא: (א) מה פסקו "רבנן" ברוב... וברוב... (ב) מהן שתי האפשרויות שיתכן שהם פסקו במקרים אלו? (או שבשניהם רבנן פסקו ש"הרי אלו שלו, או שבשניהם רבנן פסקו ש"חייב להכריז")
3. הספק השלישי של "בני הישיבה": אם "רבנן" פסקו ב"רוב ישראל" – "חייב להכריז", הספק הוא: (א) מה פסקו "רבנן" ברוב... (ב) מהן שתי האפשרויות שיתכן שהם פסקו במקרה זה?

ראיה שרשב"א סובר ברוב "ישראל" – "חייב להכריז":

"ת"ש מצא בה אבידה, אם רוב ישראל חייב להכריז, אם רוב כנענים אינו חייב להכריז"

4. מהי דעת המשנה במצא אבידה בעיר שיש בה: (א) רוב "ישראל", (ב) רוב "כנענים"?
5. האם כתוב במשנה "מפורש", מי התנא שאמר את המשנה?
6. לפי הבנת הגמ' בראיה: (א) מי התנא שאמר את המשנה, (ב) ומהי ההוכחה שתנא דמתני' הוא רשב"א?
7. אם רשב"א הוא התנא שאמר את המשנה, ממילא, מהי דעת רשב"א במצא אבידה בעיר שיש בה: (א) רוב "ישראל", (ב) רוב "כנענים"?
8. ממילא בני הישיבה שהסתפקו מהי דעת רשב"א ב"רוב ישראל": איזו הוכחה יש מהמשנה: האם רשב"א סובר ברוב "ישראל" ש"הרי אלו שלו" או ש"חייב להכריז"?

דחיית הראיה לפי אפשרות א':

9. לפי דחיית הראיה: (א) מי התנאים שאמרו את המשנה, (ב) וממילא מדוע אין ראיה מהמשנה, האם רשב"א סובר ברוב "ישראל" ש"הרי אלו שלו" או ש"חייב להכריז"?
10. אם "רבנן" הם התנאים שאמרו את המשנה, ממילא, מהי דעת רבנן במצא אבידה בעיר שיש בה: (א) רוב "ישראל", (ב) רוב "כנענים"?

11. וממילא מה אומרת הגמ', מהי הראיה שאפשר להביא מהמשנה מהי דעת "רבנן" במצא אבידה בעיר שיש בה: א) רוב "ישראל", ב) רוב "כנענים" ?
12. וממילא לאלו שתי שאלות ששאלו בני הישיבה ישנה ראייה מהמשנה ? (לספיקות ב' וג' מהי דעת "רבנן" ב: 1) רוב "ישראל", 2) רוב "כנענים")
13. מדוע דוחה הגמ' את אפשרות זו ? (ישנה אפשרות לפרש את המשנה בפירוש אחר שממנו לא תהיה ראייה מהי דעת רבנן ברוב ישראל וברוב כנענים)

דחיית הראיה לפי אפשרות ב':

14. אדם מצא אבידה כשהיא "טמונה" ("מכוסה") באשפה: א) האם האבידה "נאבדה" באשפה או שהיא "הונחה" באשפה בכוונה, ב) מדוע הבעלים הטמין את החפץ שלו באשפה ?
15. מה הדין במוצא כלי "מכוסה" באשפה "העשויה לפנות", ומדוע ? ("הרי אלו שלו". והטעם: המטמין באשפה היה צריך לדעת שיתכן ומפנה האשפה יהיה כנעני והכנעני המפנה ייקח את החפץ המוטמן לעצמו, או שמא המפנה יהיה "ישראל" והוא לא ישים לב לחפץ המוטמן באשפה והוא יפנה אותו יחד עם האשפה, ואם בכל אופן הוא הטמין את חפציו באשפה הרי זה נחשב ל"אבידה מדעת" והדין הוא ש"הרי אלו שלו")
16. מה הדין במוצא כלי "מכוסה" באשפה "שאינה עשויה לפנות", ומדוע ?
17. מצא כלי "מכוסה" באשפה "שאינה עשויה לפנות ונמלך עליה לפנותה": א) האם הבעלים "התייאש" מהחפץ שלו שהיה טמון באשפה, (לא התייאש. שהרי הבעלים אינו יודע שמפנים את האשפה והוא בטוח שהחפץ שלו עדיין טמון באשפה) ב) אם החפץ שהיה טמון באשפה (שנמלך עליה לפנותה) היה שייך לגוי (למשל – כנעני), האם יש בו חיוב "השבת אבידה" או שהדין בו הוא ש"הרי אלו שלו", ג) אם החפץ שהיה טמון באשפה היה שייך לישראל, האם יש בו חיוב "השבת אבידה" או שהדין בו הוא ש"הרי אלו שלו" ?
18. כשהאשפה הייתה בעיר שרובה "ישראל", האם אנחנו מניחים שהאבידה הטמונה באשפה הייתה שייכת ל"ישראל" והדין בה הוא ש"חייב להכריז" או שאנחנו מניחים שהאבידה הטמונה באשפה הייתה שייכת ל"כנעני" והדין בה הוא ש"הרי אלו שלו" ?
19. כשהאשפה הייתה בעיר שרובה "כנענים", האם אנחנו מניחים שהאבידה הטמונה באשפה הייתה שייכת ל"כנעני" והדין בה הוא ש"הרי אלו שלו" או שאנחנו מניחים שהאבידה הטמונה באשפה הייתה שייכת ל"ישראל" והדין בה הוא ש"חייב להכריז" ?
20. לסיכום: מה הדין במוצא כלי "מכוסה" באשפה "שאינה עשויה לפנות" - ונמלך עליה לפנותה: א) כשהאשפה נמצאה בעיר שהיו בה "רוב ישראל" (ומדוע), ב) כשהאשפה נמצאה בעיר שהיו בה "רוב כנענים" (ומדוע) ?

הקדמה לדחיית הראיה: ההבדל בין אדם שמצא חפץ "שנאבד" לבין אדם שמצא חפץ "שהוטמן" באשפה:

21. לסיכום: מצא חפץ שהיה טמון באשפה - שאינה עשויה לפנות ונמלך עליה לפנותה (וממילא הבעלים "לא התייאש" מהחפץ הטמון): מה אני בודק כדי לדעת האם יש כאן חיוב "השבת אבידה" או לא ? ("מי הטמין" את החפץ באשפה ולמי האבידה בעצם שייכת: האם היא

שייכת ל"ישראל" ויש בה חיוב השבת אבידה או האם היא שייכת "לכנעני" ואין בה חיוב השבת אבידה)

22. ואילו כשאדם מצא אבידה (עם "סימן") "שנאבדה" והאבידה נאבדה מ"ישראל": מה קובע האם הדין בה יהיה ש"הרי אלו שלו" או שהדין בה יהיה ש"חייב להכריז" ? (הדבר הקובע הוא: האם הבעלים "התיימש" מהאבידה או לא. והבעלים עשו להתיימש מהאבידה במקרה שהוא מאמין שאנשים "שאינם מהוגנים" [שאינם משיבים אבידה אפילו במקרה שיש בה סימן] ימצאו לו את האבידה, והוא אינו עשוי להתיימש במקרה שהוא מאמין שאנשים "מהוגנים" הם אלו שימצאו לו את האבידה)

23. במקרה שבו הסתפקו בני הישיבה מהי דעת רשב"א ב"רוב ישראל": (א) האם האבידה "נאבדה" מהבעלים או שהיא "הוטמנה" על ידו באיזה מקום, ("נאבדה") (ב) למי האבידה הייתה שייכת, ("לישראל") (ב) מהי הסיבה שאולי בגללה רשב"א יגיד שברוב ישראל "הרי אלו שלו", (אולי הבעלים "מתיימש" מהאבידה בגלל שהוא מאמין שאלו שימצאו את האבידה שלו יהיו ישראלים "שאינם מהוגנים" והם לא יחזירו לו את האבידה) (ג) ומהי הסיבה שאולי בגללה רשב"א יגיד שברוב ישראל "חייב להכריז" ? (אולי הבעלים "לא מתיימש" מהאבידה היות והוא מאמין שאלו שימצאו לו את האבידה יהיו ישראלים שכן מחזירים אבידה) (ד) האם בני הישיבה ידעו מהי דעת רשב"א ב"רוב ישראל" ?

24. הסבר הגמ' את המשנה (דחיית הראיה באפשרות ב'): (א) מי התנא של המשנה, (ב) האם המשנה מדברת במקרה שהחפץ "נאבד" מהבעלים או שהחפץ "הוטמן" ע"י הבעלים (באשפה, ג) האם הבעלים "התיימש" מהחפץ שהוא הטמין באשפה, (לא. הוא יודע שהחפץ שמור באשפה והוא לא יודע שהבעלים "נמלך עליה לפנותה") (ד) באיזה מקרה אומר רשב"א במשנה ש"חייב להכריז", ומדוע, (כשהאשפה נמצאת בעיר שיש בה "רוב ישראל" והדין הוא ש"חייב להכריז" היות ואנו מאמינים שהחפץ הוטמן ע"י "ישראל" ולכן יש בו חיוב השבת אבידה) (ה) ובאיזה מקרה אומר רשב"א במשנה ש"הרי אלו שלו", ומדוע ?

25. אם רשב"א אומר במשנה שבמקרה שהחפץ נמצא "טמון באשפה" במקום שהיו בו "רוב ישראל", הדין בו יהיה ש"חייב להכריז" (היות ואנו מניחים "שישראל" הטמין את החפץ באשפה ויש השבת אבידה לישראל), ובמקרה שהחפץ היה טמון באשפה במקום שהיו בו "רוב כנענים" הדין יהיה ש"הרי אלו שלו" (היות ואנו מניחים "שכנעני" הטמין את החפץ באשפה ואין השבת אבידה לכנעני): ממילא האם יש ראייה מהמשנה שרשב"א יסבור שבמקרה שהוא "מצא אבידה" במקום שהיו בו רוב "ישראל" הדין יהיה ש"חייב להכריז" היות ורשב"א סובר שהמאבד "אינו מתיימש" מהאבידה היות והוא מניח שאנשים "מהוגנים" ימצאו לו את האבידה ? (וכך אפשר לפשוט את הספק "הראשון" של בני הישיבה) ? (אין ראייה מהמשנה, מה רשב"א יסבור "ברוב ישראל". והטעם: המשנה דיברה על מקרה שבו האבידה "הוטמנה" באשפה (והבעלים לא התיימש ממנה) והדבר הקובע במקרה זה האם יש מצוות "השבת אבידה" הוא: "למי האבידה שייכת" – האם לישראל ויש בה מצוות השבת אבידה או שהאבידה שייכת לכנענים ואין בה מצוות "השבת אבידה" ואילו "בני הישיבה" הסתפקו מהי דעת רשב"א במקרה שהאבידה נמצאה ברחוב ואנחנו יודעים שהיא נפלה מישראל והספק ב"רוב ישראל" הוא מהי דעת רשב"א האם המאבד הישראלי "התיימש" מהאבידה - האם רשב"א פוסק ש"הרי אלו שלו" היות והוא סובר שהבעלים "מתיימש" מהאבידה מפני האנשים שאינם מהוגנים שעוברים ברחוב (והם

עשויים למצוא אותה ולא להחזירה), או שהוא סובר ש"חייב להכריז" היות והבעלים "לא מתיימש" מהאבידה. ועל מקרה זה רשב"א לא דיבר במשנה שלנו וממילא אין ראייה מהמשנה מהי דעת רשב"א במקרה שבו הסתפקו בני הישיבה)

26. קושיית הגמ' על הסבר הגמ' שהמשנה מדברת ב"טמון": (א) מה כתוב במשנה אחרת - מה הדין של אדם שמוצא כלי באשפה, (ב) ואילו לפי מה שהסברנו את המשנה שעליה דיברנו, האם על המוצא את הכלי באשפה להשאיר את הכלי מוטמן באשפה ("לא יגע בו") או שהמשנה פוסקת (לפי ההסבר שלנו) שברוב "ישראל" הוא "חייב להכריז" ואילו ברוב "כנענים" הדין הוא ש"הרי אלו שלו", (ג) וממילא, על מי קשה? (על הפירוש שהסברנו את המשנה שהיא מדברת ב"טמון" ובגלל הקושיא מוכח שהסבר זה אינו נכון שהרי ב"טמון" הדין הוא ש"לא יגע בו")

27. תירוץ הגמ': (א) באיזה מקרה המשנה פוסקת שהמוצא כלי באשפה "לא יגע בו" ומדוע, (ב) ובאיזה מקרה המשנה שלנו פוסקת שברוב "ישראל" הדין הוא ש"חייב להכריז" ואילו ברוב "כנענים" הדין הוא ש"הרי אלו שלו" ומדוע?

28. "מצא כלי באשפה, מכוסה לא יגע בו, מגולה נוטל ומכריז": מדוע במקרה שהכלי "מגולה" באשפה, הדין הוא ש"נוטל ומכריז"? (במקרה שהכלי "מגולה" באשפה, זהו סימן שהוא "נאבד" לבעליו [ולא מדובר שהוא הניח אותו טמון באשפה והוא התגלה] ולכן יש חיוב של "השבת אבידה")

29. שאלת הבנה: במקרה שהאשפה היא "אינה עשויה לפנות - ונמלך עליה לפנותה", הדין הוא שבמקרה שהיא נמצאה בעיר שהיו בה "רוב ישראל" - "חייב להכריז": והשאלה: מדוע החפץ הטמון באשפה נקרא "אבידה" והרי האדם שהטמין את החפץ באשפה יודע שהחפץ שלו מונח באשפה והחפץ כלל וכלל לא "נאבד" ממנו? (פירוש המילה "אבידה": העדר של הרכוש מבעליו. ממילא מצוות "השבת אבידה" מתחלקת לשתי אפשרויות: אפשרות א': הרכוש כבר "אבד" מבעליו, והסיבה היא למשל, שהוא לא יודע היכן נמצא החפץ שלו, ואז מצות "ההשבה" היא להשיב את החפץ לבעליו. אפשרות ב': עלול להיות שיהודי הולך "לאבד" את רכושו, ואז מצוות "ההשבה" היא: למנוע את איבוד הרכוש מהיהודי (וכמו כן, שהאדם שהטמין את החפץ באשפה "שנמלך עליה לפנותה", עלול לאבד את החפץ שהטמין, במקרה שכנעני או ישראל יפנו את האשפה. [ובאפשרות ב', אפילו שהבעלים יודע היכן נמצא הרכוש שלו שעלול להינזק, שייכת מצות "השבת אבידה"])

דחיית הראיה לפי אפשרות ג':

30. (א) מי התנאים שאמרו את המשנה, (ב) מה הדין לרבנן במקרה שהוא מצא את האבידה בעיר שהיו בה "רוב ישראל", (ג) ומה הדין לרבנן במקרה שהוא מצא את האבידה בעיר שהיו בה "רוב כנענים": האם כוונת המשנה כשהיא אומרת ש"אינו חייב להכריז" ש"הרי אלו שלו", (ד) הסבר מדוע לרבנן המוצא אבידה בעיר שיש בה "רוב כנענים" המוצא צריך "להניח" את האבידה אצלו לשמירה, ("יניח": היות שיש מיעוט ישראל בעיר ויתכן שהאבידה אבדה מישראל. ולא אומרים שבגלל שבעיר יש "רוב כנענים" נתייחס שהאבידה אבדה מכנענים. והסיבה שלא מתייחסים שהאבידה נאבדה מכנענים והמוצא יוכל לקחתה לעצמו, היא היות ורבנן סוברים שכדי שיהיה מותר למוצא לקחת את האבידה לעצמו צריך שזה יהיה "וודאי" שהאבידה נאבדה מכנענים ולא מספיק ש"רוב הסכויים" שהיא נאבדה מכנענים) (ה) ומדוע אפילו שאם המוצא יבוא ויתן

סימנים צריך להשיב לו את האבידה ובכל אופן המאבד "אינו חייב להכריז" עליה? ("אינו חייב להכריז": היות ורוב הסיכויים שהאבידה אבדה מכנעני שהרי רוב אנשי העיר הם כנענים, ממילא רבן לא הטריחו את המוצא להכריז על האבידה. אלא, אם ייודע למאבד הישראל, מכך שהאבידה נמצאת אצל המוצא, הוא יבוא ייתן סימנים ויטול)

(לא הסברנו בכיתה מה הגמ' הרוויחה מדחיית הראיה באפשריות ב' וג' – בגלל הקושי להסביר זאת לילדים בשלב זה)

שאלות חזרה "אלו מציאות" דף כ"ד ע"ב

ת"ש דאמר רב אסי – ר' חנינא מצא

1. הספק הראשון של "בני הישיבה": (א) מה "ר"ש בן אלעזר" פסק ברוב... (ב) מהן שתי האפשרויות שיתכן שהוא פסק במקרה זה?

ראיה שרשב"א סובר ברוב "ישראל" הדין הוא ש"חייב להכריז" ודחיית הראיה:

2. אדם מצא חבית יין עם "סימן" בעיר שהיו בה "רוב כנענים" ולא בא שום "ישראל" לתת בה סימן: (א) האם אנחנו מניחים, שהחבית נאבדה "מישראל" או שהחבית נאבדה "מכנעני", (ב) מדוע אנחנו מניחים שהחבית נאבדה "מכנעני", (ג) לרב אסי: האם הדין של החבית שנמצאה הוא ש"הרי אלו שלו" או האם הדין שלה הוא ש"חייב להכריז", (ג) מהי הסיבה שהדין של החבית שנמצאה הוא ש"הרי אלו שלו"? (בגלל שרוב אנשי העיר הם "כנענים", ממילא אנחנו מניחים שהחבית נאבדה מ"כנענים" ואין חיוב השבת אבידה ל"כנענים")

3. במקרה האמור שאף "ישראל" לא נתן סימנים בחבית: (א) האם מותר ליהנות מהיין שיש בחבית, (ב) מדוע היין שבחבית "אסור בהנאה", (היות וכאמור אנו מניחים שהיין נאבד "מכנעני" - שיינו יין נסך, ויין נסך "אסור בהנאה") (ג) הסבר מה הפירוש שהיין "אסור בהנאה"? (למשל, שאסור לשתות אותו או למכור אותו)

4. אם היין "אסור בהנאה", א"כ מה המוצא מרוויח מכך שהדין של חבית היין שהוא מצא הוא ש"הרי אלו שלו" והרי הוא לא יוכל ל"יהנות" מהיין?

5. במקרה ש"ישראל" בא ונתן סימן בחבית והתברר שהחבית נאבדה "מישראל": (א) לרב אסי: האם הדין של החבית שנמצאה הוא ש"הרי אלו שלו" או האם הדין שלה הוא ש"חייב להכריז", והסבר מדוע, (הרי אלו שלו. והטעם: גם אם החבית נאבדה מ"ישראל", המאבד "התיאש" מהחבית, היות והחבית שלו נאבדה בעיר שרובה "כנענים", וממילא רוב הסיכויים שמי שימצא אותה, יהיה "כנעני" שלא משיב אבידה) (ב) והאם במקרה זה היין שבחבית "מותר בהנאה", והסבר מדוע?

6. לרב אסי: מה יהיה הדין אם הוא ימצא את החבית בעיר שיש בה "רוב ישראל": האם הדין שלה יהיה ש"הרי אלו שלו" או האם הדין שלה יהיה ש"חייב להכריז"?

7. הבנת הגמ' ב"ראיה": (א) כמו איזה תנא פסק רב אסי שברוב "כנענים" הדין הוא ש"הרי אלו שלו" ואילו ברוב "ישראל" הדין הוא ש"חייב להכריז", (ב) וממילא מהי "הראיה" שיש – מהי דעת רשב"א ברוב "ישראל": האם הדין הוא ש"הרי אלו שלו" או האם הדין הוא ש"חייב להכריז"?

8. לפי הבנת הגמ' בדחיית הראיה: (א) אפשר להסביר: מהי דעת רשב"א ברוב "ישראל": האם הדין הוא ש"הרי אלו שלו" או האם הדין הוא ש"חייב להכריז"?

9. ואילו מה פסק רב אסי ב"רוב ישראל": האם הדין הוא ש"הרי אלו שלו" או האם הדין הוא ש"חייב להכריז"?

10. אם רב אסי פסק כרשב"א שברוב "כנענים" הדין הוא ש"הרי אלו שלו", א"כ מדוע רב אסי פסק שברוב "ישראל" הדין הוא ש"חייב להכריז" והרי רשב"א פסק שברוב "ישראל" הדין הוא ש"הרי אלו שלו"?

11. וממילא מדוע אין ראייה מהי דעת רשב"א ברוב "ישראל"? (אפשר להסביר כמו אפשרות א' שרשב"א סובר ברוב "ישראל" שהדין הוא ש"חייב להכריז" [ולכן כך גם פסק רב אסי] ואפשר גם להסביר כמו אפשרות ב' שרשב"א סובר שברוב "ישראל" הדין הוא ש"הרי אלו שלו" [ואילו רב אסי שפסק שברוב "ישראל" הדין הוא ש"חייב להכריז", הוא מפני שרב אסי לא פסק כמו רשב"א])

ראיה שאין הלכה כרשב"א שסבר שברוב "כנענים" הדין הוא ש"הרי אלו שלו" ודחיית הראיה:

"ההוא גברא דאשכח ארבעה זוזי דציירי בסדינא ושדו בנהר בירן"

12. א) "באיזה מקום" האדם מצא ארבעה זוז צרורים בסדין, ב) האם היה בהם "סימן"?

13. מה פסק רב יהודה, האם המוצא "חייב להכריז" על האבידה?

14. בהוה אמינא: כשהכסף נפל לתוך נהר בירן, להיכן הנהר היה אמור להוליך את הכסף והאם

הייתה אפשרות להוציא את הכסף מהנהר? (הנהר היה אמור להוביל את הכסף למרחק ואין

אפשרות בד"כ להציל את הכסף מהנהר, שהרי הכסף נסחף במהירות לעומק הנהר)

15. ממילא, מה שאלה הגמ' על רב יהודה שפסק למוצא, שהוא "חייב להכריז" על הכסף שהוא

מצא בנהר בירן (מדוע לדעת הגמ', רב יהודה היה צריך לפסוק ש"הרי אלו שלו")?

16. הבנת הגמ' בתירוץ: א) להיכן הנהר אמור להוביל את הכסף, והאם אמורים למצוא אותו, ב)

וממילא מדוע הכסף שנסחף לנהר לא דומה ל"זוטו של ים" שבו הדין הוא ש"הרי אלו שלו"

ומובן מה שרב יהודה פסק ש"חייב להכריז"?

17. לפי הבנת הגמ' ב"ראיה": א) האם בנהר בירן היו רוב "כנענים" או רוב "ישראל", ב) אם רב

יהודה פסק שהכסף שנמצא בנהר בירן, הדין בו הוא ש"חייב להכריז" – אפילו שהיו בו "רוב

כנענים", א"כ מה פסק רב יהודה ב"רוב כנענים", האם הדין הוא שברוב כנענים "הרי אלו

שלו" או שהדין הוא ש"חייב להכריז", ג) וממילא, האם רב יהודה פסק שהלכה כרשב"א

שברוב "כנענים" הדין הוא ש"הרי אלו שלו" או שהוא פסק לא כרשב"א אלא הוא פסק

שברוב "כנענים" הדין הוא ש"חייב להכריז", ד) ואיזו "ראיה" יש מכך?

דחיית הראיה:

18. א) כדי שכסף שנמצא ויש בו סימן, יהיה בו הדין ש"חייב להכריז", האם "המאבד" שאיבד

את האבידה צריך להיות "ישראל" או שאפשר אפילו שהוא יהיה "כנעני" (ומדוע), ב) והאם

צריך "שהמוצא" שאמור למצוא את האבידה יהיה "ישראל" או אפשר אפילו שהוא יהיה

"כנעני" (ומדוע)?

19. ממילא סכם, מהם שני התנאים שצריכים להיות כדי שבאבידה שנמצאה (ויש בה סימן) יהיה הדין ש"חייב להכריז" ?
20. הבנת הגמ' בדחיית הראיה: (א) מי היה "סוכר" את הנהר ("ישראל" או "כנעני") וממילא מהם רוב הסיכויים - האם הכסף "נאבד" מ"ישראל" או מ"כנעני", (ב) מי היה "כורה" ומנקה את הנהר ("ישראל" או "כנעני") וממילא מהם רוב הסיכויים "מי ימצא" את הכסף - האם "ישראל" או "כנעני" ?
21. (א) וממילא האם רב יהודה פסק שברוב "כנענים" הדין הוא ש"חייב להכריז" או שהוא רק פסק שברוב "ישראל" הדין הוא ש"חייב להכריז" והוא לא התייחס כלל מה יהיה הדין ב"רוב כנענים", (ב) וממילא האם "יש ראייה" שאין הלכה כרשב"א שסובר שברוב "כנענים" הדין הוא ש"הרי אלו שלו" ? (אין ראייה. שהרי רב יהודה פסק ש"חייב להכריז" ב"רוב ישראל" והוא לא דיבר כלל מה יהיה הדין ב"רוב כנענים")
22. באיזה מקום הלכו רב יהודה ומר שמואל והאם במקום ההוא היו רוב "כנענים" או רוב "ישראל" ? (רוב "כנענים")
23. (א) מה שאל רב יהודה את מר שמואל בשאלה הראשונה (ב) ומהי התשובה שמר שמואל ענה לו ?
24. מצא אבידה במקום שיש בו "רוב כנענים", אם פוסקים ש"הרי אלו שלו": האם זה רק במקרה שאנחנו לא יודעים ממי האבידה נאבדה ואנחנו פוסקים ש"הרי אלו שלו" רק בגלל שאנחנו מאמינים שהאבידה נאבדה מ"כנעני", או שהדין הוא ש"הרי אלו שלו" - גם במקרה שיתברר לנו שהאבידה נאבדה מ"ישראל" (ומדוע) ?
25. וממילא מר שמואל שפסק שברוב "כנענים" הדין הוא ש"הרי אלו שלו", האם הוא פסק ש"הרי אלו שלו" - גם במקרה שיבוא "ישראל" ויתן סימן שהאבידה שייכת לו (וממילא התברר שהאבידה שייכת לישראל) ?
26. מה שאל רב יהודה את מר שמואל על כך שהוא פסק שבמקרה שבא "ישראל" ונתן בארנק סימן הדין הוא ש"חייב להחזיר" - מהי הסתירה שיש בדברי מר שמואל ?
27. מה ענה מר שמואל לרב יהודה, מדוע הוא פסק ש"חייב להחזיר" לישראל שבא ונתן סימן - אפילו שהארנק נמצא במקום שהיו בו "רוב כנענים" ?
28. סכם: מצא ארנק במקום שהיו בו "רוב כנענים": (א) מה הדין למר שמואל, במקרה שלא בא "ישראל" לתת בארנק סימן ומדוע, (ב) ומה פסק מר שמואל, במקרה שבא "ישראל" ונתן בארנק סימן ?
29. מה היה המקרה של אבוא דשמואל והחמורים שהוא מצא: (א) האם היה בחמורים "סימן", (ב) כמה זמן עבר מהזמן שבו החמורים "נאבדו" עד לזמן שבו אבוא דשמואל "מצא" אותם, (ג) וממילא האם הבעלים "התייאשו" מהחמורים לפני שאבוא דשמואל מצא אותם, (ד) האם אבוא דשמואל היה "חייב" להחזיר את החמורים למאבד ומדוע, (ה) והאם אבוא דשמואל החזיר את החמורים למאבד, (ו) מדוע אבוא דשמואל החזיר את החמורים למאבד - אפילו שהמאבד "התייאשו" מהחמורים עוד לפני שאבוא דשמואל מצא אותם (וממילא הדין הוא ש"הרי אלו שלו") ?

30. במקרה שהמאבד "התייאש", לאחר שהמוצא הרים את האבידה על מנת להשיבה: האם המוצא צריך עדיין להשיב את האבידה או שהדין של האבידה הוא ש"הרי אלו שלו" מכיוון שהמאבד כבר "התייאש" ?
31. היכן הלכו רבא ורב נחמן (שתי דעות) והאם במקום ההוא היו רוב "כנענים" או רוב "ישראל" (רוב כנענים. [וגם בשוקא "דרבנן" היה "רוב כנענים", והשוק נקרא כך מפני שרבנן היו מצויים שם אבל רוב העוברים בשוק היו "רוב כנענים"])?
32. מה שאל רבא את רב נחמן בשאלה הראשונה ומהי התשובה שרב נחמן ענה לו ?
33. שאלת רבא את רב נחמן בשאלה השניה: (א) כשהאבידה נאבדה במקום שיש בו "רוב כנענים": האם המאבד נאמן לטעון שהוא לא התייאש מהאבידה, (ב) ומהי התשובה שרב נחמן ענה לו ? (לא נאמן, שהרי הדרך היא להתייאש במקרה זה)
34. לאיזה דבר המשיל רב נחמן את המאבד, שעומד וצוח שהוא "לא התייאש" מהאבידה, שנאבדה בעיר שהיו בה "רוב כנענים" ?
35. סכס: מצא ארנק במקום שהיו בו "רוב כנענים": (א) מה הדין לרב נחמן, במקרה שלא בא "ישראל" ונתן בארנק סימן ומדוע, (ב) ומה יהיה הדין לרב נחמן, במקרה שבא "ישראל" ונתן בארנק סימן ומדוע ?

ראיה שהלכה כרשב"א שברוב "ישראל" הדין הוא ש"הרי אלו שלו" ודחיית הראיה:

36. מה היה המקרה עם הדיו ?
37. מה פסק אביי לבר מריון, האם הוא חייב לעשות "השבת אבידה" על הבשר ?
38. בעיר שבה הדיו השליך את הבשר, האם היו בה רוב "כנענים" או רוב "ישראל" ?
39. הבנת הגמ' בראיה: מדוע אביי פסק לבר מריון על הבשר ש"הרי אלו שלו" – אפילו שהיו שם רוב "ישראל" (כמו איזה תנא אביי פסק שברוב "ישראל" הדין הוא ש"הרי אלו שלו") ואיזו ראיה יש מכך ?
40. הבנת הגמ' בדחיית הראיה: מה יתכן לומר שרשב"א סובר ברוב "ישראל", האם "הרי אלו שלו" או "חייב להכריז" ?
41. אם יתכן לומר שרשב"א סובר ברוב "ישראל" ש"חייב להכריז", א"כ מדוע אביי פסק שהבשר שנמצא בין הדקלים של בר מריון והיה במקום שיש בו "רוב ישראל", שהדין הוא ש"הרי אלו שלו" ?
42. באיזה מקרה הבשר שהושלך ע"י הדיו אסור באכילה מצד "בשר שנתעלם מן העין" (שאסור היות ואנו חוששים שאולי הדיו החליף את הבשר הכשר שהוא נטל בתחילה והוא נטל במקומו בשר "נבילה" והשליך אותו בשדה של יהודי) ?
43. ובאיזה מקרה הבשר שהושלך ע"י הדיו "מותר" באכילה ואין בו איסור של "בשר שנתעלם מן העין" ומדוע ?

שאלות חזרה "אלו מציאות"

דף כ"ד ע"ב – כ"ה ע"א

רבי חנינא מצא – ציבורי פירות

ראיה שהלכה כרשב"א ברוב "ישראל" ודחיית הראיה:

1. א) איזה דבר ר' חנינא מצא והיכן הוא מצא אותו, (ב) כשר' חנינא מצא גדי שחוט, אלו שני דברים היה ספק אם הם מותרים לר' חנינא?
2. לרבי אמי: א) מה פסקו לר' חנינא - האם הדין לגבי הגדי שהוא מצא ש"הרי אלו שלו" או האם הדין שלו הוא ש"חייב להכריז", (ב) כמו איזה תנא פסקו לגבי הגדי ש"הרי אלו שלו"?
3. א) "כנעני" ששחט בשר, האם הבשר "כשר" או שהבשר "נבילה", (ב) "ישראל" ששחט גדי, האם תמיד הבשר יהיה "כשר" או שיש מקרים שגם אם "ישראל" שחט את הגדי, ובכל אופן בשר הגדי יהיה "נבילה"? (במקרה שהשחיטה לא הייתה כפי ההלכה, הבשר יהיה "נבילה")
4. כשר' חנינא מצא גדי "שחוט", האם "ראו" שישראל (ולא כנעני) שחט את הגדי ושהשחיטה הייתה כשירה?
5. כמו איזה תנא פסקו לר' חנינא שהגדי "מותר באכילה" (ולא חוששים שישראל שחט אותו בשחיטה לא כשירה ובשר הגדי יהיה "אסור" באכילה)?

ראיה שהלכה כרשב"א ברוב "ישראל":

6. הבנת הגמ' בראיה: א) מי היו השוחטים ששחטו בזמן ר' חנינא, (הרבה שוחטים היו "ישראל" והרבה שוחטים היו "כנענים"), (ב) אם היו גם הרבה שוחטים "כנענים", א"כ מדוע התירו לר' חנינא את בשר הגדי ומדוע לא חששו שאחד מהשוחטים הכנענים שחט את הגדי והגדי יהיה "אסור" באכילה, (בהכרח שבדרך שבין טבריא לציפורי - שבה נמצא הגדי, היו רוב "ישראל" ולכן אנו מאמינים ש"ישראל" שחט את הגדי וממילא הגדי מותר באכילה) ג) ממילא במקום שבו נמצא הגדי, האם היו בו "רוב ישראל" או "רוב כנענים", (ד) מה פסקו לר' חנינא האם הדין של הגדי שנמצא הוא ש"הרי אלו שלו" או האם הדין שלו הוא ש"חייב להכריז", (ה) אם הגדי נמצא במקום שהיה בו "רוב ישראל" ופסקו לר' חנינא ש"הרי אלו שלו" (כרשב"א), א"כ האם יש "ראיה" שהלכה כרשב"א ב"רוב ישראל" ש"הרי אלו שלו" או שאין ראיה שהלכה כרשב"א ב"רוב ישראל"?
  7. הבנת רבא בדחיית הראיה: א) מי היו שוחטי הבשר בזמן ר' חנינא, (רוב השוחטים היו "ישראל" ו**מקצת** שוחטים היו "כנענים"), (ב) במקום שבו נמצא הגדי, האם היו בו "רוב ישראל" או "רוב כנענים", (ג) אם במקום שבו נמצא הגדי היו "רוב כנענים", א"כ מדוע התירו לר'

חנינא את בשר הגדי ומדוע לא חששו שאחד מהשוחטים הכנענים שחט את הגדי והגדי יהיה "אסור" באכילה, (היות ורוב השוחטים היו "ישראל", ממילא אנו מאמינים "ישראל" שחט את הגדי ולא כנעני [ואפילו שבדרך שבין טבריא לציפורי שבה נמצא הגדי היו "רוב כנענים"] ולכן הבשר מותר באכילה) ד) במקום שבו נמצא הגדי, האם היו בו "רוב ישראל" או "רוב כנענים", (ה) מה פסקו לר' חנינא, האם הדין של הגדי שנמצא הוא ש"הרי אלו שלו" או האם הדין שלו הוא ש"חייב להכריז", (ו) אם הגדי נמצא במקום שהיה בו "רוב כנענים" ופסקו לר' חנינא שהדין של הגדי הוא ש"הרי אלו שלו" (כרשב"א), א"כ האם פסקו לר' חנינא, מה יהיה הדין ברוב "ישראל" או שפסקו לר' חנינא רק מה יהיה במקרה שהאבידה נמצאה במקום שיש בו "רוב כנענים" ובו הם פסקו ש"הרי אלו שלו" ואילו לגבי רוב "ישראל" הם לא פסקו האם הדין ש"הרי אלו שלו" או האם הדין ש"חייב להכריז", (ז) וממילא, האם יש ראייה "שהלכה" כרשב"א ברוב "ישראל" או שאין ראייה שהלכה כרשב"א ברוב "ישראל" ?

8. א) מצא גדי שחוט "באשפה" האם השחיטה שלו הייתה כשירה: האם הבשר "מותר" באכילה או שהוא "אסור" באכילה ומדוע, (אסור לכו"ע, היות והדרך לזרוק נבילה לאשפה וממילא אנו מניחים שהאדם שחט את הגדי ראה שהבשר נבילה ולכן הוא זרק אותו לאשפה) ב) מצא גדי שחוט "בבית" ולא ידוע האם השחיטה שלו הייתה כשירה: האם הבשר "מותר" באכילה או שהוא "אסור" באכילה ומדוע ? (לכו"ע מותר, היות ורוב השוחטים רגילים לשחוט בצורה כשירה וממילא אנו מאמינים שהבשר נשחט כהלכה ולכן הבשר מותר באכילה)

9. איזה דבר ר' אמי מצא והיכן הוא מצא אותם ?

10. את מי שאל ר' אמי האם הוא חייב לעשות "השבת אבידה" ?

11. מה פסקו לר' אמי, האם יש לו חיוב של "השבת אבידה" להחזיר את הפרגיות ?

12. א) איזה דבר מצא ר' יצחק נפחא, (ב) את מי הוא שאל האם יש לו חיוב של "השבת אבידה", (ג) ומה פסקו לו - האם יש עליו חיוב "השבת אבידה" ?

13. מתני': "מצא פירות בכלי": א) האם "בכלי" יש סימן או אין סימן, (ב) האם "בפירות" שהיו מונחים "בתוך הכלי" יש סימן או אין סימן, (ג) ממילא, האם הדין של הכלי שנמצא הוא ש"הרי אלו שלו" או האם הדין שלו הוא ש"חייב להכריז" והסבר מדוע, (ד) "הפירות" שהיו מונחים בתוך הכלי, האם הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו" או האם "חייב להכריז", (ה) מדוע הוא "חייב להכריז" על "הפירות" שהיו מונחים בתוך הכלי, והרי ב"פירות" שבתוך הכלי "אין סימן" ובדבר שאין בו סימן הדין הוא ש"הרי אלו שלו", (ו) וממילא למי המוצא אמור להחזיר את הפירות שהיו מונחים "בתוך הכלי" ?

14. א) מה הפירוש "כלי כמות שהוא", (ב) אדם שמצא כלי "ריק" האם הדין שלו הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין שלו הוא ש"חייב להכריז" והסבר מדוע ?

15. מה הדין של אדם שמצא: א) ציבורי "פירות", (ב) ציבורי "מעות", (ג) "שלושה מטבעות זה על גב זה", (ד) הסבר מדוע הדין בהם הוא ש"חייב להכריז" ? ("חייב להכריז", היות ויש בהם "סימן". והגמ' תפרש "מהו הסימן" שיש בהן)

16. א) מצא כריכות "ברה"י", מה הדין שלהן ומדוע, ("חייב להכריז", היות והקשר שלהן נחשב לסימן) ב) ואילו אם הכריכות היו "ברה"ר", מה יהיה הדין שלהן ומדוע ? ("הרי אלו שלו". היות והסימן שלהן "עשוי להידרס" וממילא הבעלים "מתייאש" מהן היות והוא סבור שהסימן יידרס והוא לא

- יוכל לתת בהן סימן. [נאפילו שבזמן שהן נמצאו היה בהן סימן, מ"מ המאבד כבר "התייאש" מהן] (ג) ומדוע אם הכריכות היו "ברשות היחיד", אנו לא חוששים שהסימן של הכריכות יידרס ע"י העוברים "ברשות היחיד" ?
17. (א) מצא ככרות של "בעה"ב" מה יהיה הדין שלהן ומדוע, (ב) ומה יהיה הדין אם הכיכרות שנמצאו היו של "נחתום", ומדוע ?
18. (א) מה הפירוש "גיזי צמר הלקוחין מבית האומן", (גיזי צמר שהאומן עיבד אותן והוא קושר אותן בקשר מיוחד כדי שהם לא יתערבו עם צמר של אדם אחר, והקשר המיוחד נחשב לסימן ולכן הדין בהן הוא ש"חייב להכריז" (ב) והאם הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו" או ש"חייב להכריז", (ג) ומה יהיה הדין במקרה שהוא מצא גיזי צמר שהן כפי שגזזו אותן מהכבש – ללא שהם עברו תהליך של עיבוד ע"י האומן ("גיזי צמר הלקוחין ממדינתן"), ומדוע ?
19. מצא "כדי יין וכדי שמן", מה הדין שלהם ומדוע ? ("חייב להכריז" היות ויש בהן "סימן" ובגמ' לעיל נתבאר מה הסימן שיש בהן)
20. מצא כלי ובתוך הכלי היו "פירות", מה הדין לפי המשנה: האם דין "הפירות" הוא ש"הרי אלו שלו" או שדין הפירות הוא, שהוא "חייב להכריז" עליהן ?
21. (א) האם "בכלי" יש סימן, (ב) והאם ב"פירות" יש סימן ?
22. האם על הכלי הוא "חייב להכריז", ומדוע ?
23. כשהפירות שנמצאו היו בתוך כלי, מדוע הוא חייב להכריז על הפירות והרי בפירות אין סימן וכשאינן באבידה סימן הדין שלה אמור להיות ש"הרי אלו שלו" ?
24. מצא כלי והפירות היו מונחים לפני הכלי: האם אנחנו יודעים בוודאות האם הפירות נשפכו מהכלי ובעצם הם נאבדו מבעל הכלי (ואז הדין הוא ש"חייב להכריז" על הפירות, היות ונתינת הסימן בכלי מועילה גם לוודא למי היו שייכים הפירות), או האם אנחנו יודעים בוודאות האם הכלי שנאבד היה ללא פירות והכלי נאבד מאדם אחד והפירות נאבדו מאדם אחר (והיות ואין בפירות סימן, הדין של "הפירות" הוא "שהרי אלו שלו") ?
25. (א) כשאדם מצא כלי ופירות, לפי המשנה שלנו באיזה מקרה המוצא "חייב להכריז" על הפירות, (ב) ומה אפשר לדייק, מה המשנה תסבור במקרה שהפירות יהיו לפני הכלי, האם הדין של הפירות יהיה ש"הרי אלו שלו" או שהדין של הפירות יהיה ש"חייב להכריז" ?
26. במקרה שהפירות מונחים "לפני הכלי", מדוע המשנה פוסקת לגבי הפירות ש"הרי אלו שלו" (המשנה פוסקת על הפירות ש"הרי אלו שלו", היות ואנחנו מאמינים שהכלי נאבד מאדם אחד ואילו הפירות נאבדו מאדם אחר והיות ואין בפירות סימן הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו". ורק כשהפירות מונחים "בתוך הכלי" אנו מאמינים שהפירות נאבדו לבעל הכלי והדין שלהן הוא ש"חייב להכריז" היות והסימן שיינתן על הכלי יברר לנו גם למי היו שייכים הפירות)
27. מהיכן הגמ' מביאה "ראיה" שבמקרה שהפירות מונחים "לפני הכלי", יהיה הדין של הפירות ש"הרי אלו שלו" ?
28. במקרה שמקצת מהפירות היו מונחים "בתוך הכלי" ומקצת מהפירות היו מונחים "על גבי הקרקע", מה הדין לגבי הפירות שנמצאים על הקרקע, האם הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין שלהן הוא ש"חייב להכריז", ומדוע ? (ומה הדין של מקצת הפירות שנמצאים בתוך הכלי ?)

ברייתא א': "מצא כלי ולפניו פירות כיס ולפניו מעות, הרי אלו שלו".
ברייתא ב': "מצא דבר שאין בו סימן (למשל: "פירות") בצד דבר שיש בו סימן (למשל:
"כלי"), חייב להכריז".

29. מהי הסתירה שיש בין ברייתא א' לבין ברייתא ב': (א) לפי ברייתא א', מה הדין "במצא כלי ולפניו פירות", האם דין "הפירות" הוא ש"הרי אלו שלו" או האם הדין שלהן הוא ש"חייב להכריז", (ב) ולפי ברייתא ב', מה הדין במצא כלי ולפניו פירות ("מצא דבר שאין בו סימן בצד דבר שיש בו סימן"), האם דין הפירות הוא ש"הרי אלו שלו" או האם הדין שלהן הוא ש"חייב להכריז", (ג) וממילא איזו "סתירה" יש בין שתי הברייתות ?

30. תירוץ רב זביד: ברייתא א' שפוסקת ש"הרי אלו שלו" מדברת במקרה ש: (א) מה היה "הכלי" שנמצא ומה היו "הפירות" שנמצאו, (ב) האם הכלי שנמצא היה "ריק" מפשתן או האם נשאר בו מקצת מהפשתן, (ג) אם הפשתן היה לפני כן בכלי והוא היה נשפך אחרי כן מהכלי - אל הקרקע שלפני הכלי: האם חלק מהפשתן היה אמור להישאר בכלי או שכל הפשתן אמור היה להישפך מהכלי, (ד) אם הכלי שנמצא היה "ריק" מפשתן, ממילא, האם אנו מניחים שהפשתן נשפך מהכלי והדין שלו יהיה ש"חייב להכריז" או שאנחנו מניחים שהפשתן לא נשפך מהכלי, אלא שהכלי אבד לאדם אחד ואילו הפשתן אבד לאדם אחר וממילא הדין של הפשתן הוא ש"הרי אלו שלו" (היות ובפשתן אין סימן) ?

ואילו ברייתא ב' מדברת במקרה ש: (א) מה היה "הכלי" שנמצא ומה היו "הפירות" שנמצאו, (ב) האם הכלי שנמצא היה "ריק" מפירות, (ג) אפילו במקרה שהכלי שנמצא היה "ריק" מפירות, האם אנו מניחים שהפירות נשפכו מהכלי והדין שלהן יהיה ש"חייב להכריז", או שאנחנו מניחים שהפירות לא נשפכו מהכלי, והכלי אבד לאדם אחד ואילו הפירות אבדו לאדם אחר וממילא הדין של הפירות הוא ש"הרי אלו שלו" (היות ובפירות אין סימן) ?

31. ממילא, איך מתורצת הקושיא ואין כבר סתירה בין ברייתא א' לבין ברייתא ב' ? (היות וכאמור ברייתא א' וברייתא ב' מדברות בשני מקרים שונים וממילא אין סתירה ביניהם היות ו"למקרים שונים" ישנם "דינים שונים")

32. תירוץ רב פפא: (א) בשתי הברייתות, מה היה "הכלי" שנמצא ומה היו "הפירות" שנמצאו, (ב) בשתי הברייתות, האם לכלי שנמצא ליד הפירות היו "אוגנים" כפולים לתוכו או שלא היו לו אוגנים כפולים לתוכו, (ג) לרב פפא, ברייתא א' שפוסקת שבמקרה שהפירות נמצאו ליד הכלי, הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו", האם היא מדברת שנשארו מקצת פירות בכלי או שהכלי שנמצא היה "ריק" מפירות, (ד) לברייתא א' מדוע אם הכלי שנמצא היה "ריק" מפירות, הדין של הפירות (שנמצאו לפני הכלי) הוא, ש"הרי אלו שלו" ? (מדובר שיש בכלי אוגנים כפולים לתוכו שבמקרה שהיו פירות בכלי והכלי ייפול על צדו, חלק מהפירות שהיו בכלי אמורים להישאר בתוכו, ואם לא נשארו פירות בכלי, ממילא אנו מאמינים שהפירות לא נפלו מהכלי, אלא אנו מאמינים שהכלי נאבד מאדם אחד ואילו הפירות נאבדו מאדם אחר, והיות ואין בפירות סימן הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו")

ואילו ברייתא ב' מדברת במקרה ש: (א) ברייתא ב' שפוסקת שבמקרה שהפירות נמצאו ליד הכלי הדין הוא ש"חייב להכריז", האם היא מדברת במקרה שנשארו מקצת פירות בכלי או

- שהכלי שנמצא היה "ריק" מפירות, ב) לברייתא ב', אם נשאר מקצת פירות בכלי, מדוע הדין שלהן הוא, שהוא "חייב להכריז" על הפירות (שנמצאים ליד הכלי) ?
33. ממילא, איך מתורצת הקושיא ואין סתירה בין ברייתא א' לבין ברייתא ב' ? (היות וכאמור ברייתא א' וברייתא ב' מדברות בשני מקרים שונים וממילא אין סתירה ביניהם היות ו"למקרים שונים" ישנם "דינים שונים")
34. תירוץ האיבע"א הראשון: א) בשתי הברייתות, האם נשאר פירות בכלי שנמצא או שהכלי שנמצא היה "ריק" מפירות, ב) לאיבע"א, ברייתא א' שפוסקת שבמקרה שהפירות נמצאו ליד הכלי הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו", האם היא מדברת "שהפה" של הכלי מופנה לכיוון הפירות או "שהגב" של הכלי מופנה לכיוון הפירות, ג) לברייתא א', מדוע אם "הגב" של הכלי מופנה לכיוון הפירות, הדין של הפירות הוא ש"הרי אלו שלו" ?
- ואילו ברייתא ב' מדברת במקרה ש: א) ברייתא ב' שפוסקת שבמקרה שהפירות נמצאו ליד הכלי הדין הוא ש"חייב להכריז", האם היא מדברת "שהפה" של הכלי מופנה לכיוון הפירות או "שהגב" של הכלי מופנה לכיוון הפירות, ג) לברייתא ב', מדוע אם "הפה" של הכלי מופנה לכיוון הפירות, הדין של הפירות הוא ש"חייב להכריז" ?
35. ממילא, איך מתורצת הקושיא ואין סתירה בין ברייתא א' לבין ברייתא ב' ? (היות וכאמור ברייתא א' וברייתא ב' מדברות בשני מקרים שונים וממילא אין סתירה ביניהם היות ו"למקרים שונים" ישנם "דינים שונים")
36. תירוץ האיבע"א השני: א) שתי הברייתות, האם הן מדברות "שהפה" של הכלי מופנה לכיוון הפירות או "שהגב" של הכלי מופנה לכיוון הפירות, ב) בשתי הברייתות, האם נשאר מקצת פירות בכלי או שהכלי שנמצא היה "ריק" מפירות ג) לאיבע"א, ברייתא א' שפוסקת שבמקרה שהפירות נמצאו ליד הכלי הדין הוא ש"הרי אלו שלו", האם היא מדברת שהין לכלי שוליים לבפנים או שלא הין לכלי שוליים לבפנים, ד) לברייתא א' אם לא נשאר פירות בכלי, מדוע הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו" ?
- ואילו ברייתא ב' מדברת במקרה ש: א) לאיבע"א, ברייתא ב' שפוסקת שבמקרה שהפירות נמצאו ליד הכלי הדין שלהם הוא ש"חייב להכריז", האם היא מדברת שהין לכלי שוליים לבפנים או שלא היו לכלי שוליים לבפנים, ב) אם לא הין לכלי שוליים לבפנים, א"כ מדוע הדין של הפירות הוא ש"חייב להכריז" ?
37. ממילא, איך מתורצת הקושיא ואין סתירה בין ברייתא א' לבין ברייתא ב' ? (היות וכאמור ברייתא א' וברייתא ב' מדברות בשני מקרים שונים וממילא אין סתירה ביניהם היות ו"למקרים שונים" ישנם "דינים שונים")
38. במקרה שבעל הכלי אמר למוצא שהפירות שהיו בתוך הכלי, לא היו הפירות שלו (ובעצם התברר שהפירות נאבדו מאדם אחר – לא מבעל הכלי), מה הדין של הפירות, האם "הרי אלו שלו" או האם "חייב להכריז" ? (הרי אלו שלו. שהרי בפירות אין סימן)

שאלות חזרה "אלו מציאות" כ"ה ע"א

ציבורי פירות – מתני' מצא אחר הגפה

1. "ציבורי פירות וציבורי מעות - חייב להכריז": (א) האם בפירות עצמן היה "סימן"?
  2. האם ציבורי הפירות "נאבדו" או שהם "הונחו בכוונה" ובעליהם שכח אותם מונחים והוא הלך לו?
  3. (א) במקרה שנמצא ברחוב "ציבור" אחד של פירות: האם "המניין" (המספר) יכול בכלל להיחשב לסימן (שהמאבד יגיד למוצא שהוא מצא "ציבור" אחד של פירות) (לא. היות ובדרך כלל כשאדם היה עושה ציבור של פירות, הוא היה שם את כל הפירות בציבור אחד וממילא מצוי שיימצא ציבור "אחד" ברחוב, ולכן אין זה סימן במקרה שיבוא אדם ויאמר שנמצא ציבור "אחד") (ב) ובמקרה שנמצא ברחוב "ציבורי פירות" (מספר ציבורים של פירות): האם "המניין" (המספר) יכול אולי להיחשב לסימן (שהמאבד יגיד למוצא את מספר הציבורים שהוא מצא)?
  4. ראיה ש"מנין" הוה סימן: (א) המשנה כתבה שאדם שמצא "ציבורי פירות" הדין שלהם יהיה ש"חייב להכריז", והמשנה לא כתבה שאם יימצא "ציבור" אחד של פירות יהיה בו הדין ש"חייב להכריז": האם המשנה סוברת שבמקרה שיימצא "ציבור" אחד של פירות הדין שלו יהיה ש"חייב להכריז" או ש"הרי אלו שלו", ("הרי אלו שלו") (ב) מדוע יהיה בו הדין ש"הרי אלו שלו", והרי המוצא יוכל להגיד למאבד סימן של "מקום" (באיזה מקום הוא הניח את ציבור הפירות) (בהכרח שהמשנה סוברת ש"מקום" לא הוי סימן)?
  5. (א) אם המשנה סוברת ש"מקום" לא הוי סימן, "א"כ מדוע ב"ציבורי פירות" המשנה פוסקת ש"חייב להכריז" - איזה סימן יש "בציבורי פירות" שלמשנה הוא נחשב לסימן טוב?
  6. וא"כ מכך שהברייתא פוסקת שהמוצא "ציבורי פירות", הדין שלהם הוא ש"חייב להכריז", בגלל שהמאבד יוכל לומר למוצא סימן של "מנין" (מהו מספר הציבורין שהוא מצא), א"כ איזו "ראיה" יש מהמשנה?
  7. דחיית הראיה: (א) במקרה שעליו המשנה מדברת, כמה ציבורי פירות המוצא מצא, (ב) כשהמוצא מצא "ציבור אחד" של פירות, האם "מנין" נחשב לסימן (שהמאבד יאמר שנמצא רק ציבור "אחד") (לא וכנ"ל בשאלה 3) (ג) וא"כ מהו הסימן שיכול בעל הציבורין להביא למוצא?
  8. וא"כ מכך שהברייתא פוסקת שהמוצא "ציבור פירות" (אחד), הדין שלו הוא ש"חייב להכריז" - בגלל שהמאבד יוכל לומר למוצא סימן של "מקום" (מהו ה"מקום" שבו נמצא ציבור הפירות), א"כ לאיזה דבר יש ראיה מהמשנה ולאיזה דבר אין ראיה מהמשנה?
  9. דחיית הראיה ש"מקום הוי סימן": איך דוחה הגמ' את הראיה שהבאנו ש"מקום" נחשב לסימן טוב?
  10. וממילא, האם אפשר להביא ראיה מהמשנה ש"מקום" או ש"מנין" נחשבים לסימן טוב, ומדוע?

מתני': "שלושה מטבעות זה על גב זה – הרי אלו חייב להכריז":

11. א) לרבי יצחק מגדלאה, באיזו צורה, שלושת המטבעות היו מונחות אחת על השניה - שאז יהיה בהן הדין ש"חייב להכריז", (והסבר באיזו צורה מונחות מטבעות שמונחות בצורה של "מגדלין"?) ב) כשהמטבעות היו מונחות בצורה של "מגדלין", האם הן "נאבדו" או שהן "הונחו" בכוונה והבעלים שכח לקחתן, ג) אם המטבעות "הונחו" בכוונה, האם הבעלים יוכל לתת בהן "סימן" - שהמטבעות שנמצאו היו מונחות בצורה של "מגדלין", ד) אם המאבד יוכל לתת סימן למוצא, שהמטבעות שנמצאו היו מונחות בצורה של "מגדלין", ממילא, מה הדין של המטבעות שנמצאו בצורה של "מגדלין", האם "הרי אלו שלו" או "חייב להכריז" והסבר מדוע?

12. מהיכן הביאה הגמ' רביה לרבי יצחק מגדלאה שמטבעות שהיו מונחות בצורה של "מגדלין", הדין שלהן הוא ש"חייב להכריז"?

קושיית הגמ' סתירה בברייתא בין ה"רישא" ל"סיפא", מה יהיה הדין במטבעות שמונחות בצורה של "משלחפי שלחופי":

13. שלושה מטבעות שהיו מונחות בצורה של "משלחפי שלחופי", תאר באיזו צורה הן היו מונחות אחת על השניה?

14. תאר באיזו צורה המעות מסודרות יותר ובאיזו צורה הן מסדרות פחות: א) כשהמעות מונחות בצורה של "מפוזרות", ב) כשהמעות מונחות בצורה של "משלחפי שלחופי", ג) כשהמעות מונחות בצורה של "מגדלין"?

15. א) לברייתא, מה הדין של מטבעות שהיו מונחות בצורה של "מפוזרות" או בצורה של "מגדלין", ב) הבנת הגמ' בקושיא: האם כתוב "מפורש" בברייתא, מה יהיה הדין של מטבעות שהן היו מונחות בצורה של "משלחפי שלחופי"?

16. רישא: "מצא מעות מפוזרות, הרי אלו שלו": א) מדוע מצא "מעות מפוזרות, הרי אלו שלו", (היות ואנו מניחים שהן "נפלו" ואבדו לבעליהן, והיות והן "נפלו", המאבד לא יודע, היכן הן נפלו, בכמה מקומות הן נפלו ובאיזו צורה הן נפלו, והיות ואין לו בהן "סימן" הוא "מתייש" והדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו"). ב) ומה תסבור הרישא במקרה שהמעות שנמצאו היו מונחות בצורה של "משלחפי שלחופי", (שהן מונחות בצורה יותר מסודרת ממעות "מפוזרות"), האם הדין שלהן יהיה ש"הרי אלו שלו" או ש"חייב להכריז", והסבר מדוע? ("חייב להכריז". היות והרישא סוברת שרק אם המעות הן "מפוזרות", אנו מניחים שהן "נאבדו", אבל אם הן מונחות בצורה של "משלחפי שלחופי" שזו צורה יותר מסודרת ממפוזרות, הרישא מניחה שהמעות "הונחו" בכוונה, ולבעליהן "יש סימן" מה היה "המנין" של המעות שנמצאו, וממילא הדין שלהן הוא ש"חייב להכריז")

17. סיפא: "עשויים כמגדלים, חייב להכריז": א) מדוע אם המעות היו מונחות בצורה של "מגדלים" הדין שלהן הוא ש"חייב להכריז", ב) ומה תסבור הסיפא במקרה שהמעות שנמצאו, היו מונחות בצורה של "משלחפי שלחופי", (שהן מונחות בצורה פחות מסודרת ממעות שמונחות בצורה של "מגדלים"), האם הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו" או ש"חייב להכריז" והסבר מדוע?

18. ממילא סכמ: כשהמעות היו מונחות בצורה של "משלחי שלחופי": (א) 1) מה הדין שלהן לפי ה"רישא", האם "הרי אלו שלו" או האם "חייב להכריז" והסבר מדוע, (2) ומה הדין שלהן לפי ה"סיפא", האם "הרי אלו שלו" או האם "חייב להכריז" והסבר מדוע, (ב) וממילא מה קשה – איזו "סתירה" יש בברייתא עצמה בין ה"רישא" לבין ה"סיפא" ?

19. הבנת הגמ' בתירוץ: (א) לפי הבנת הגמ' בתירוץ, מה הפירוש "מפוזרות" (א. מפוזרות. ב) (משלחי שלחופי), (ב) וממילא מה יהיה הדין לפי הברייתא, במעות שהיו מונחות בצורה של "משלחי שלחופי", ומדוע, (ג) ממילא, האם כתוב "מפורש" ברישא, מה יהיה הדין כשהמעות היו מונחות בצורה של "משלחי שלחופי" והסבר, מדוע ממילא, אין סתירה בברייתא – מה יהיה הדין כשהמעות היו מונחות בצורה של "משלחי שלחופי" ? (היות והרישא כשהיא כותבת מעות "מפוזרות" – הרי אלו שלו, היא מתכוונת גם למעות "מפוזרות" וגם ל"משלחי שלחופי" [שגם הן נקראות "מפוזרות"] והדין בהן הוא ש"הרי אלו שלו" [היות ובשתי הצורות אנו מניחים שהמעות נפלו ו"אבדו" ולבעליהן אין בהן סימן], וממילא אנחנו כלל לא "מדייקים" מהרישא ומהסיפא מה יהיה הדין כשהמעות מונחות בצורה של "משלחי שלחופי" [שאלו היינו "מדייקים" זאת מהברייתא, ממילא היה יוצא, שיש על ידי כך "סתירה" בין הרישא לסיפא] אלא הדין של "משלחי שלחופי" כתוב "מפורש" ברישא וכך אין סתירה בין הרישא לסיפא)

20. (א) מה הפירוש "הא גופא קשיא", (ב) ואילו כשהסתירה היא בין משנה אחת לבין משנה אחרת או לבין ברייתא אחרת, באיזו מילה מתחילה הקושיא של הגמ' – כשהיא רוצה להקשות שיש "סתירה" ? ("ורמינהו". אמנם לפעמים הגמ' משתמשת במילים אחרות כדי להקשות שיש סתירה)

21. מה הפירוש "רישא" ומה הפירוש "סיפא" ? (כשבמשנה או בברייתא ישנם שני דינים שקשורים לאותו הנושא, הדין הראשון נקרא "רישא" והדין השני נקרא "סיפא")

22. מהו הדין שר' חנינא אמר: (א) כשהמטבעות שנמצאו היו של "שלושה מלכים", האם הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין שלהן הוא ש"חייב להכריז", (ב) כשהמטבעות שנמצאו היו של "מלך אחד", האם הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין שלהן הוא ש"חייב להכריז" ?

קושיית הגמ' על דברי רבי חנינא:

23. הבנת הגמ' בקושיא את דברי ר' חנינא: מה הפירוש של דברי ר' חנינא: (א) "שלושה מלכים – חייב להכריז", ("שלוש צורות": במקרה ששלושת המטבעות שנמצאו אחת על השניה, הייתה עליהם צורה של "שלושה מלכים" – שעל כל מטבע הייתה צורה של מלך אחר, הדין שלהן יהיה ש"חייב להכריז") (ב) "מלך אחד" – אינו חייב להכריז" ? ("צורה אחת": במקרה שעל שלושת המטבעות הייתה צורה של אותו המלך, הדין שלהן יהיה ש"הרי אלו שלו")

24. מה קובע האם המטבעות שנמצאו דינן יהיה ש"חייב להכריז" או שדינן יהיה ש"הרי אלו שלו" ? (הדבר הקובע הוא: האם המאבד "התייאש" מכך שיחזירו לו את המטבע, או שהוא "לא התייאש" מכך שיחזירו לו את המטבע)

25. מה הפירוש שהמטבעות היו מונחות בצורה של "מגדלין" ? (שהמטבעות היו ב"שלושה גדלים" והמטבע הגדולה הייתה מונחת למטה, המטבע הבינונית הייתה מונחת מעליה והמטבע הקטנה הייתה מונחת מעל המטבע הבינונית)

26. במקרה שהמטבעות שנמצאו היו מונחות בצורה של "מגדלין": (א) האם המטבעות "הונחו" בכוונה (ולאחר מכן המאבד שכח לקחתן) או שהן "נאבדו", (המטבעות הונחו בכוונה) (ב) מהי הסיבה שאנחנו מניחים שהן "הונחו" בכוונה (ולאחר מכן הבעלים שכח לקחתן) ואנחנו לא מניחים שהן "אבדו"? (מטבעות שנאבדו, לא מסתבר שהן נפלו בצורה של "מגדלין")
27. (א) מטבעות שנמצאו בצורה של "מגדלין", אם אנחנו מניחים שהן "הונחו" בכוונה ע"י המאבד, ממילא, האם המאבד "יודע" באיזו צורה המטבעות היו מונחות בשעה שהן נמצאו וממילא האם הוא יודע איזה "סימן" הוא יוכל לומר למוצא, (ב) וממילא כשהמטבעות שנמצאו היו מונחות בצורה של "מגדלין", האם המאבד "מתייאש" מהן? (לא מתייאש. היות והוא יוכל לתת סימן למוצא, שהמטבעות שהוא מצא היו מונחות בצורה של "מגדלין")
28. (א) כשהמטבעות שנמצאו היו מונחות בצורה של "מגדלין" והן היו של "שלושה מלכים" – שעל כל מטבע הייתה צורה של מלך אחר: האם הדין שלהן ש"הרי אלו שלו" או שהדין שלהן ש"חייב להכריז", (ב) מדוע הדין שלהן ש"חייב להכריז" - איזה סימן המאבד יוכל לתת במטבעות?
29. (א) כשהמטבעות שנמצאו היו מונחות בצורה של "מגדלין" והן היו של "מלך אחד" – שעל כל המטבעות הייתה צורה של אותו המלך: האם הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין שלהן הוא ש"חייב להכריז", (ב) מדוע הדין שלהן ש"חייב להכריז" - איזה סימן המאבד יוכל לתת במטבעות?
30. וממילא, כשהמטבעות שנמצאו היו מונחות בצורה של "מגדלין", האם יש הבדל לגבי חיוב השבת אבידה, האם לשלושת המטבעות הייתה צורה של "שלושה מלכים" או שהייתה להן צורה של "מלך אחד", או שאין הבדל ובשני המקרים הדין ש"חייב להכריז"?
31. וממילא ר' חנינא שהסביר שיש הבדל, וב"שלושה מלכים" הדין שלהן הוא ש"חייב להכריז" ואילו ב"מלך אחד" הדין שלהן ש"הרי אלו שלו", האם יתכן לומר שר' חנינא דיבר במקרה שהמטבעות היו מונחות בצורה של "מגדלין", והסבר מדוע?
32. מה הפירוש שהמטבעות היו מונחות בצורה של "אין עשויין כמגדלין"? (ששלושת המטבעות היו "באותו הגודל" והן היו מונחות אחת על השניה)
33. במקרה שהמטבעות שנמצאו היו מונחות בצורה של "אין עשויין כמגדלין": (א) האם המטבעות "הונחו" בכוונה (ולאחר מכן המאבד שכח לקחתן) או שהן "נאבדו"? (דעת רבי חנינא היא, שהן "אבדו")
34. (א) מטבעות שנמצאו בצורה של "אין עשויין כמגדלין", אם אנחנו מניחים שהן "נאבדו" מהמאבד, ממילא, האם המאבד "יודע" שהמטבעות נפלו ממנו בצורה של "אין עשויין כמגדלין" או שהוא סבור שהמטבעות נפלו ממנו כשהן "מפוזרות" והוא לא יוכל לתת בהן סימן, (המאבד סבור שהמטבעות נפלו ממנו בצורה של "מפוזרות", היות ובד"כ מעות שנופלות ונאבדות, הן נאבדות בצורה של "מפוזרות") (ב) וממילא כשהמטבעות שנמצאו היו מונחות בצורה של "אין עשויין כמגדלין", האם המאבד "מתייאש" מהן? (מתייאש. היות והוא סבור שהמטבעות נפלו ממנו כל אחת במקום אחר ("מפוזרות") וכל מטבע תימצא אולי ע"י אדם אחר ובמטבע אחת "אין סימן" והאדם שימצא מטבע אחת הדין שלה יהיה "שהרי אלו שלו", ולכן הבעלים "מתייאש" מהמטבעות שהוא איבד, וממילא הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו")

35. א) כשהמטבעות שנמצאו היו מונחות בצורה של "אין עשויין כמגדלין" והן היו של "שלושה מלכים" – שעל כל מטבע הייתה צורה של מלך אחר: האם הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין שלהן הוא ש"חייב להכריז", (ב) מדוע הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו" – מהי הסיבה שהמאבד "התייאש" משלושת המטבעות שאבדו לו ?

36. א) כשהמטבעות שנמצאו היו מונחות בצורה של "אין עשויין כמגדלין" והן היו של "מלך אחד" – שעל כל המטבעות הייתה צורה של אותו המלך: האם הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין שלהן הוא ש"חייב להכריז", (ב) מדוע הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו" – מהי הסיבה שהמאבד "התייאש" משלושת המטבעות שאבדו לו ?

37. וממילא במקרה שהמטבעות שנמצאו היו מונחות בצורה של "אין עשויין כמגדלין", האם יש הבדל לגבי חיוב השבת אבידה - האם לשלושת המטבעות הייתה צורה של "שלושה מלכים" או שהייתה להן צורה של "מלך אחד", או שאין הבדל ובשני המקרים הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו" ?

38. וממילא ר' חנינא שהסביר שיש הבדל וב"שלושה מלכים" הדין הוא ש"חייב להכריז" ואילו ב"מלך אחד" הדין הוא ש"הרי אלו שלו", האם יתכן שר' חנינא דיבר במקרה שהמטבעות היו מונחות בצורה של "אין עשויין כמגדלין" והסבר מדוע ?

39. סכם בקצרה את הקושיא על דברי ר' חנינא: מדוע לא יתכן שרבי חנינא אמר את הדין ש"בשלושה מלכים" (כאשר בשלושת המטבעות שנמצאו, היו "שלוש צורות" של מלכים), הדין שלהן הוא ש"חייב להכריז" ואילו במקרה ששלושת המטבעות שנמצאו היו של "מלך אחד" (שלשלושתן הייתה "צורה אחת" של אותו המלך) הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו" ? (מדוע זה לא משנה "מה היו הצורות" שעל המטבעות, אלא משנה "באיזו צורה" הן היו "מונחות" - האם המטבעות היו מונחות בצורה של "מגדלין" או שהן היו מונחות בצורה של "אין עשויין כמגדלין") ?

תירוץ הגמ' על ר' חנינא:

הבנת הגמ' בתירוץ את דברי ר' חנינא:

40. מה הפירוש הנכון של דברי ר' חנינא: א) "שלושה מלכים – חייב להכריז", ("עשויין כמגדלין": שהמטבעות היו בשלושה גדלים והן היו מונחת בצורה של מגדל, הדין שלהן יהיה ש"חייב להכריז", והטעם הוא, היות והמאבד "הניח" אותן בכונה, ולמאבד יש "סימן", שהמטבעות שנמצאו היו מונחות כ"מגדלין") (ב) "מלך אחד – אינו חייב להכריז" ? ("אין עשויין כמגדלין": במקרה ששלושת המטבעות שנמצאו היו "בגודל אחד" והן היו אחת על השניה, הדין שלהן יהיה ש"הרי אלו שלו", היות והן "אבדו" והמאבד סבור שהן נאבדו לו בצורה של "מפוזרות" והוא "מתייאש" וכנ"ל)

41. וממילא מדוע אין קושיא על ר' חנינא ומדוע מובן הדין שר' חנינא אמר: "שלושה מלכים – חייב להכריז, מלך אחד, אינו חייב להכריז" ? (האם לר' חנינא יש הבדל "מהן הצורות" שיש על המטבע או שמשנה לו "באיזו צורה" הן היו "מונחות" ["מגדלין" או "אין עשויין כמגדלין", שזהו ההבדל האמתי שקובע האם "חייב להכריז" או האם "הרי אלו שלו"] ?)

42. מדוע למעות שמונחות בצורה של "מגדלין" ר' חנינא קורא "שלושה מלכים" ומדוע למעות

שמונחות בצורה של "אין עשויין כמגדלין" ר' חנינא קורא "מלך אחד" ?

43. "אין עשויין כמגדלין": כששלושת המטבעות היו מונחות אחת על השניה והן היו כולן "באותו

גודל": (א) לר' חנינא, האם הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין שלהן הוא ש"חייב

להכריז" ומדוע, (ב) לר' יוחנן, האם הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין שלהן הוא

ש"חייב להכריז" ומדוע ? ("חייב להכריז". היות ולר' יוחנן אנו מניחים שהמטבעות "הונחו" בכוונה

והמאבד יוכל לתת בהן סימן מה היה "מנין" המטבעות שנמצאו)

44. לסיכום: מה הדין במקרה שהמעות שנמצאו היו מונחים בצורה של: (א) "מפוזרות",

(ב) "משלחי שלחופי" ("הרי אלו שלו"), (ג) "אין עשויין כמגדלין", (מחלוקת), (ד) "עשויין

כמגדלין" ?

"מאי מכריז":

45. במקרה ששלושת המטבעות שנמצאו היו מונחות אחת על השניה והן היו "באותו הגודל"

שהדין בהן לרבי יוחנן הוא ש"חייב להכריז": להוה אמינא: (א) מה המוצא "מכריז", (מה "מנין"

המטבעות שהוא מצא) (ב) ומהן "הסימנים" שהמאבד נותן ? (באיזו צורה המטבעות היו מונחות.

[שהמטבעות שנמצאו היו מונחות אחת על השניה])

46. (א) במשנה כתוב "שלושה מטבעות" זה על גב זה - חייב להכריז, ומה יהיה הדין למשנה,

במקרה שהוא מצא "שתי מטבעות" אחת על השניה, האם הדין שלהן יהיה ש"חייב להכריז"

או ש"הרי אלו שלו", ("הרי אלו שלו") (ב) אם הסימן שהמאבד נותן הוא "באיזו צורה"

המטבעות היו "מונחות" והוא אומר שהן היו מונחות "אחת על השניה", האם מובן מדוע

ב"שתי מטבעות" המשנה פוסקת ש"הרי אלו שלו" ? (לא מובן. שהרי גם בשתי המטבעות צריך

להיות הדין ש"חייב להכריז" שהרי המאבד יוכל לתת בהן סימן שהן היו מונחות "אחת על השניה")

47. הסבר רבינא: (א) מה המוצא "מכריז", ("מטבעות מצאתי") (ב) ומהו "הסימן" שהמאבד נותן

("מנין" – מה מספר המטבעות שנמצאו) (ג) וממילא מדוע מובן, מדוע ב"שתי מטבעות" המשנה

פוסקת ש"הרי אלו שלו" ? (היות והמוכר מכריז "מטבעות מצאתי" ומיעוט "מטבעות" הן "שתיים"

וממילא ישנם אנשים שמבינים שהפירוש "מטבעות" הוא "שתי מטבעות" ולכן ישנם רמאים שיאמרו

למוצא סימן, שהוא מצא "שתי מטבעות". וממילא "שתי מטבעות" זה לא סימן טוב ולכן הדין בשתי

מטבעות הוא ש"מנין" לא נחשב לסימן ולכן הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו")

48. בעי ר' ירמיה: הסבר כיצד היו המטבעות מונחות כשהן נמצאו בצורה של: (א) "כשיר",

(ב) "כשורה", (ג) "כחצובה", (ד) "כסולם" ?

49. מה הספק של רבי ירמיה – מהי הסיבה שנאמר שהדין בהן יהיה ש"הרי אלו שלו" ומהי

הסיבה שנאמר שהדין בהן יהיה ש"חייב להכריז" ? (הספק הוא האם המטבעות שמונחות

בצורות האמורות "הונחו" בכוונה ואז המוצא יוכל לתת סימן "באיזו צורה" הן היו "מונחות" ומה היה

"מנין" המטבעות שנמצאו והדין שלהן יהיה ש"חייב להכריז" או שהמטבעות "נאבדו" ואז המאבד לא

יודע באיזו צורה המטבעות היו מונחות והוא לא יכול לתת בהן סימן והדין שלהן יהיה ש"הרי אלו

שלו")

50. א) מה פסק רב נחמן אמר רבה בר אבוא – באיזה צורה המטבעות יהיו מונחות והדין בהן יהיה ש"חייב להכריז", ב) ממילא, באיזה מקרה מארבעת המקרים שרבי ירמיה הסתפק בהן, יהיה בו הדין ש"חייב להכריז" ומדוע?
51. הסבר באיזו צורה המטבעות היו מונחות, כשהן נמצאו מונחות בצורה של "כאבני בית קוליס" ומה פוסקת הברייתא, האם הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין שלהן הוא ש"חייב להכריז" ומדוע?
52. המוצא סלע בשוק וחברו אמר לו את "הסימנים" של הסלע או שהיה רשום בה את שמו של אותו החבר, האם על המוצא להחזיר לו את הסלע, ומדוע?

שאלות חזרה "אלו מציאות" כ"ה ע"ב

מתני' מצא אחר הגפה – מתני' מצא בגל

1. במקרה שאדם ראה חפץ במקום "משומר": (א) חפץ שנמצא במקום שהוא "משומר", האם הוא "נאבד" לבעליו או שבעליו "הניחו" שם לשמירה, (ב) חפץ שנמצא במקום "משומר", האם הוא עלול להיגנב מאותו המקום או שהחפץ שמור והוא לא עלול להיגנב משם, (ג) אם בחפץ שנמצא במקום "משומר", "יש סימן", האם הדין שלו הוא ש"הרי אלו שלו", ש"חייב להכריז" או ש"לא יגע בו" והסבר מדוע, (ד) אם בחפץ שנמצא במקום "משומר", "אין סימן", האם הדין שלו הוא ש"הרי אלו שלו", ש"חייב להכריז" או ש"לא יגע בו" והסבר מדוע? (בשני המקרים הדין הוא "שלא יגע בו" שהרי חפץ שנמצא במקום "משומר", בעליו הניחו שם בכוונה ובנוסף החפץ לא אמור להיגנב ע"י רמאי, וממילא החפץ אינו נחשב "אבידה" ואין כאן דין של "השבת אבידה" ולכן הדין הוא ש"לא יגע בו" בין אם בחפץ "יש סימן" ובין אם בחפץ "אין סימן")
2. במקרה שאדם ראה חפץ במקום "משומר - קצת": (א) מה הפירוש "משומר קצת", (שבמקום שבו החפץ נמצא יתכן שרמאי יראה וייטול אותו ויתכן שרמאי לא יראה והחפץ יישאר שמור עד שבעליו ייזכר שהוא הניחו שם והוא יבוא וייקחהו) (ב) חפץ שנמצא במקום שהוא "משומר קצת", האם הוא "נאבד" לבעליו או שבעליו "הניחו" שם לשמירה לזמן קצר עד שהוא יבוא וייקח אותו משם (והחפץ נשאר שם בגלל שבעליו שכח לבוא לקחתו), (ג) אם במקום שבו החפץ נמצא ("משומר קצת") יש סיכוי שרמאי יראה אותו שם והוא ייקח אותו לעצמו ובחפץ "יש סימן", האם נטילת החפץ ע"י המוצא תעזור להשיב את החפץ לבעליו וכך החפץ וודאי לא יינטל ע"י הרמאי או שגם אם המוצא ייטול את החפץ הוא לא יוכל להשיבו לבעליו ועדיף שהחפץ יישאר במקום שבו הוא נמצא שכך יש סיכוי שרמאי לא יראה אותו והבעלים ייזכר וישוב לקחת את החפץ, (ד) אם במקום שבו החפץ נמצא ("משומר קצת") יש סיכוי שרמאי יראה אותו שם והוא ייקח אותו לעצמו ובחפץ "אין סימן", האם נטילת החפץ ע"י המוצא תעזור להשיב את החפץ לבעליו וכך החפץ וודאי לא יינטל ע"י הרמאי או שגם אם המוצא ייטול את החפץ הוא לא יוכל להשיבו לבעליו ועדיף שהחפץ יישאר במקום שבו הוא נמצא, שכך יש סיכוי שרמאי לא יראה אותו והבעלים ייזכר וישוב לקחת את החפץ, (ה) ממילא, אם בחפץ "יש סימן", האם הדין שלו הוא ש"הרי אלו שלו", ש"חייב להכריז" או ש"לא יגע בו" והסבר מדוע, (ו) וממילא, אם בחפץ "אין סימן", האם הדין שלו הוא ש"הרי אלו שלו", ש"חייב להכריז" או ש"לא יגע בו" והסבר מדוע?
3. במקרה שאדם ראה חפץ במקום "שאינו משתמר כלל": (א) מה הפירוש "שאינו משתמר כלל", (ב) חפץ שנמצא במקום ש"אינו משתמר כלל", האם הוא "נאבד" לבעליו או שבעליו "הניחו" שם בכוונה, (אנחנו מניחים שהחפץ "נאבד", שהרי לא מסתבר שאדם יניח חפץ במקום ש"אינו משתמר כלל") (ג) ממילא, אם אנחנו מניחים שחפץ שמונח במקום ש"אינו משתמר

כלל", הוא חפץ ש"נאבד" מבעליו: 1) ממילא מה יהיה הדין אם בחפץ "יש סימן", האם הדין שלו הוא ש"הרי אלו שלו", ש"חייב להכריז" או ש"לא יגע בו" והסבר מדוע, ("חייב להכריז". שהרי חפץ שנאבד ו"יש בו סימן" הדין הוא ש"חייב להכריז") 2) ואם בחפץ "אין סימן", האם הדין שלו הוא ש"הרי אלו שלו", ש"חייב להכריז" או ש"לא יגע בו" והסבר מדוע? ("הרי אלו שלו". שהרי חפץ שנאבד ו"אין בו סימן" הדין הוא ש"הרי אלו שלו")

4. מתני' מצא אחר הגפה וכו': א) מה הפירוש אחר "הגפה" ומה הפירוש אחר "הגדר" ?
5. א) במקרה שעליו מדברת המשנה: האם הגוזלות היו מונחות במקום ש"אינו משתמר כלל" או שהן היו מונחות במקום ש"משתמר קצת", (הגוזלות היו מונחות במקום ש"משתמר קצת") ב) האם לגוזלות היה "סימן", ג) מה פוסקת המשנה למוצא, איך עליו להתנהג כלפי הגוזלות שהוא מצא, האם "הרי אלו שלו", "חייב להכריז" או "לא יגע בהן", ד) אם הגוזלות היו מונחות במקום ש"משתמר קצת" וממילא יתכן ש"רמאי" ימצא אותן וייקח אותן לעצמו ובעל הגוזלות יפסיד את הגוזלות שלו – מדוע המשנה פוסקת למוצא ש"לא יגע בהן" ומדוע המשנה לא פוסקת ש"חייב להכריז" (שהמוצא ייקח את הגוזלות ויעשה עליהן "השבת אבידה") וכך הרמאי וודאי לא ייקח אותן והמאבד לא יפסיד את הגוזלות? (המשנה מדברת במקרה שלגוזלות "אין סימן" ואם המוצא ייקח את הגוזלות ע"מ להשיבן, הוא לא יוכל להשיבן היות ובגוזלות אין סימן, ולכן עדיף שהוא "לא יגע בהן" והוא ישאיר את הגוזלות מאחורי הגדר שכך יש סיכוי שרמאי לא יראה אותן והמאבד יחזור וייקח אותן בחזרה)
6. ובמקרה שיהיה "סימן" לגוזלות: א) אם המוצא ייטול את הגוזלות "ויכריז" עליהם, האם המאבד (שייתן סימנים) יקבל את הגוזלות שלו בחזרה, ב) ואילו אם הגוזלות יישארו מאחורי הגדר, האם יש סיכוי שיבוא "רמאי" וייטול אותן וכך המאבד יפסיד את הגוזלות שלו, ג) וממילא מה יהיה הדין במקרה שלגוזלות יהיה "סימן", האם הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו", ש"חייב להכריז" או ש"לא יגע בו" והסבר מדוע ?
7. א) במקרה שהכנפיים של הגוזלות קשורים בקשר של "חוט" וממילא יש בהן סימן, האם הדין של הגוזלות שנמצאו הוא ש"הרי אלו שלו", ש"חייב להכריז" או ש"לא יגע בו" והסבר מדוע, ב) ובמקרה שהגוזלות קשורות ע"י שהכנפיים שלהן קשורים אחד בשני, (שכך כולם רגילים לקשור וממילא הקשר של הגוזלות אינו נחשב לסימן), האם הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו", ש"חייב להכריז" או ש"לא יגע בו" והסבר מדוע, ג) המשנה שפוסקת כלפי הגוזלות ש"לא יגע בהן" היות ובגוזלות אין סימן: באיזו צורה הכנפיים של הגוזלות היו קשורים - שהקשר ההוא אינו נחשב לסימן ?
8. מדוע "המקום" שבו הגוזלות נמצאות אינו נחשב לסימן – מהו המקרה שבו המשנה מדברת שבמקרה זה המאבד לא יוכל לתת בגוזלות "סימן" של "מקום" ?
9. ובמקרה שהגוזלות קשורות בצורה שבה הם לא יוכלו לזוז מהמקום שבו הבעלים הניח אותן, האם זה נחשב שיש בגוזלות "סימן" ומהו הסימן, וממילא מה יהיה הדין של הגוזלות הללו: האם הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו", ש"חייב להכריז" או ש"לא יגע בו" והסבר מדוע ?
10. ממילא סכמ באיזה מקרה המשנה מדברת, שבו "הקשר" של כנפי הגוזלות אינו נחשב לסימן וגם "המקום" שבו הגוזלות נמצאו, אינו נחשב לסימן ?

11. "אי במדדין מעלמא אתו"?: א) אדם שרוצה להניח את הגוזלות שלו מאחורי גדר והוא לא רוצה שהגוזלות שלו יוכלו לברוח משם, מה הוא צריך לעשות כדי שהגוזלות לא יוכלו לעוף וגם שהן לא יוכלו ללדות ולברוח מאחורי הגדר ששם הוא הניח אותן לשמירה, ב) במקרה שבו המשנה מדברת, האם הגוזלות היו קשורות בכנפיים והאם הגוזלות היו גם קשורות כדי שהן לא יוכלו ללדות ולברוח? (הכנפיים של הגוזלות היו קשורות ואמנם הגוזלות לא היו קשורות וממילא הן יכלו ללדות ולזוז מהמקום שבו בעליהן הניחו)

12. הבנת הגמ' בקושיא: א) הגוזלות שעליהן המשנה מדברת (שהן לא היו קשורות כדי שהן לא יוכלו ללדות ולברוח), האם אנחנו מניחים שהן ברחו "ונאבדו" לבעליהן או שאנחנו מניחים שהן "הונחו" ע"י הבעלים בכוונה מאחורי הגדר, (הגמ' הבינה בקושיא שמסתבר שהגוזלות "נאבדו" לבעלים שלהן שהרי אם היה רוצה להניח אותן לשמירה, הוא היה קושר אותן בכנפיים ובנוסף הוא היה קושר אותן כדי שהן לא יוכלו ללדות ולברוח משם ואם הגוזלות לא היו קשורות כדי שהן לא יוכלו ללדות זהו סימן שהן ברחו "ונאבדו" והן לא "הונחו" בכוונה מאחורי הגדר לשמירה) ב) אם בגוזלות שעליהן המשנה מדברת "אין" בהן סימן, ובנוסף אנחנו מניחים שאם הן "מדדות" והן אינן קשורות כדי למנוע שהן לא יוכלו לברוח ולהיאבד, ממילא מסתבר שהן ברחו "ונאבדו", ממילא, מה אמור להיות הדין שלהן: האם הדין ש"הרי אלו שלו", ש"חייב להכריז" או ש"לא יגע בו" והסבר מדוע, ("הרי אלו שלו". שהרי דבר שנאבד ואין בו סימן, הדין שלו הוא ש"הרי אלו שלו") ג) ומה המשנה פוסקת מה הדין של הגוזלות שנמצאו וממילא מה קשה?

13. הבנת הגמ' בתירוץ: הגוזלות שעליהן המשנה מדברת, האם אנחנו מניחים שהן ברחו "ונאבדו" לבעליהן או שאנחנו מניחים שהן "הונחו" ע"י הבעלים בכוונה מאחורי הגדר? ("ספק". יש אפשרות לומר שהן "הונחו" בכוונה שהרי הן קשורות בכנפיים כדי שהן לא תוכלנה לעוף ולברוח ויש אפשרות שהן ברחו "ונאבדו" שהרי הן לא היו קשורות כדי למנוע מהן שהן לא יוכלו ללדות ולברוח)

14. וממילא: א) אם הן "הונחו" ע"י הבעלים ו"אין" בהן סימן, מה אמור להיות הדין של הגוזלות, ב) ואם הן "נאבדו" ו"אין" בהן סימן, מה אמור להיות הדין של הגוזלות, ג) עכשיו שאנחנו לא יודעים האם הן "הונחו" והדין שלהן אמור להיות ש"לא יגע בהן" או שהן "אבדו" והדין שלהן אמור להיות ש"הרי אלו שלו", מה עלינו לעשות מספק לפי רבי אבא בר זבדא אמר רב? (מה הדין בספק "הינוח" בדבר "שאינ" בו סימן?) ד) מדוע בספק הינוח הדין הוא ש"לא יטול" (היות ואם נגיד ש"הרי אלו שלו", יש ספק שמא הגוזלות "הונחו" בכוונה והן עדיין שייכות לבעליהן והמוצא יכשל בגזל, משא"כ אם הוא "לא יטול" - היות ושמה הן "הונחו" בכוונה, אפילו אם הן באמת "נאבדו" והדין הוא ש"הרי אלו שלו", הוא לא עבר עבירה בכך שהוא השאיר אותן והוא לא נטל אותן לעצמו. הדגמנו: אם ילד רואה ממתק בחנות והוא לא יודע אם הם אוכלים בבית את ההכשר שיש לממתק, מה על הילד לעשות מספק, האם הוא יאכל את הממתק או לא?: התשובה היא שוודאי שלא. שהרי אם הוא "יאכל" את הממתק ובסוף יתברר שלממתק לא היה הכשר טוב, ממילא התברר שהוא אכל ממתק לא כשר, משא"כ אם הוא "לא יאכל" את הממתק, גם אם יתברר שלממתק יש הכשר טוב, הוא לא עבר עבירה בכך שהוא לא אכל את הממתק ולכן מספק אסור לאכול את הממתק)

15. א) בספק הינוח, אם הוא נטל את הגוזלות אפילו שהיה אסור לו לנטולן, האם מותר לו להשיב אותן אל מאחורי הגדר, ומדוע, (אסור. שאחרי שהגוזלות נמצאו בידיים שלו, יש לו אחריות "לשמור" עליהן ולהשיבן לבעלים. והיות ולגוזלות אין סימן והוא לא יודע מי הבעלים שלהן, אסור לו להשיב אותן בחזרה, שמא הגוזלות יינטלו ע"י רמאי) ב) ומה עליו לעשות עם הגוזלות? (לשמור אותן אצלו עד שיבוא אליהן ואליהן יאמר לו מי הוא הבעלים של הגוזלות)

המשנה שלנו: "מצא כלי באשפה לא יגע בו"

ברייתא: "מצא כלי טמון באשפה נוטל ומכריז שכן דרך אשפה לפנות"

16. מהי הסתירה שיש בין המשנה לברייתא: א) לפי המשנה: מה הדין של המוצא כלי טמון באשפה, האם "לא יגע בו" או האם "נוטל ומכריז", ב) ולפי הברייתא: מה הדין של המוצא כלי טמון באשפה, האם "לא יגע בו" או האם "נוטל ומכריז", ג) וממילא מהי הסתירה שיש בין המשנה לברייתא?

תירוץ רב זביד על הסתירה:

17. הסבר המשנה: א) האם האשפה שבה הוא מצא את הכלי "עשויה לפנות" או "אינה עשויה לפנות", ("אינה עשויה לפנות") ב) מה היו הכלים שהיו טמונים באשפה - במקרה שבו מדברת המשנה, ג) האם ה"כובי והכסי" "הוטמנו" או "נאבדו" (נזרקו לאשפה בטעות ביחד עם אשפה אחרת), ("הוטמנו". שהרי הגיגית והכוסות הם גדולים וא"א לפנותם לאשפה מבלי להשים לכך לב) ד) אם ה"כובי והכסי" "הוטמנו" בכוונה ע"י הבעלים באשפה כדי שהם יישמרו בה והאשפה "אינה עשויה לפנות" וממילא ניתן להמשיך ולשמור אותם באשפה, מה הדין של המוצא – מה עליו לעשות עם הכובי והכסי, ה) ולכן מה פוסקת המשנה לגבי "המוצא כלי באשפה"?

18. הסבר הברייתא: א) האם האשפה שבה הוא מצא את הכלי "עשויה לפנות" או "אינה עשויה לפנות", ("אינה עשויה לפנות") ב) מה היו הכלים שהיו טמונים באשפה במקרה שבו מדברת הברייתא, ג) האם ה"סכיני וההימניק" "הוטמנו" או "נאבדו" (נזרקו לאשפה בטעות ביחד עם אשפה אחרת), ("נאבדו". שהרי הם קטנים ומצוי שהם נזרקים לאשפה בטעות ביחד עם אשפה אחרת וממילא אנו מניחים שהם "אבדו" לבעליהם) ד) אם ה"סכיני וההימניק" – "אבדו" לבעליהם ויש בהם "סימן", מה הדין של המוצא – מה עליו לעשות עם הסכיני וההימניק, ה) ולכן מה פוסקת הברייתא לגבי "המוצא כלי טמון באשפה"?

19. וממילא האם יש סתירה בין המשנה לברייתא? (לא. שהרי המשנה והברייתא מדברים על שני מקרים שונים ולכן יש בהם דינים שונים)

תירוץ רב פפא על הסתירה:

20. הסבר המשנה: א) האם האשפה שבה הוא מצא את הכלי "עשויה לפנות" או "אינה עשויה לפנות", ("אינה עשויה לפנות") ב) מה היו הכלים שהיו טמונים באשפה - במקרה שבו מדברת

המשנה, ג) האם ה"כובי והכסי" "הוטמנו" או "נאבדו" (נזרקו לאשפה בטעות ביחד עם אשפה אחרת) ? ("הוטמנו". שהרי הגיגית והכוסות הם גדולים וא"א לפנותם לאשפה מבלי להשים לכך לב) ד) אם "הכובי והכסי" "הוטמנו" בכוונה ע"י הבעלים באשפה כדי שהם יישמרו בה והאשפה "אינה עשויה לפנות" (וממילא ניתן להמשיך ולשמור אותם באשפה), מה הדין של המוצא – מה עליו לעשות עם הכובי והכסי, ה) ולכן מה פוסקת המשנה לגבי "המוצא כלי באשפה" ?

21. הסבר הברייתא: א) האם האשפה שבה הוא מצא את הכלי "עשויה לפנות" או "אינה עשויה לפנות", ("אינה עשויה לפנות ונמלך עליה לפנותה") ב) מה היו הכלים שהיו טמונים באשפה במקרה שבו מדברת הברייתא, ג) האם ה"כובי והכסי" "הוטמנו" או "נאבדו" (נזרקו לאשפה בטעות ביחד עם אשפה אחרת), ("הוטמנו". שהרי הגיגית והכוסות הם גדולים וא"א לפנותם לאשפה מבלי להשים לכך לב) ד) אם "הכובי והכסי" – "הוטמנו" בכוונה באשפה ויש בהם "סימן" אבל האשפה עשויה כעת לפנותה, ויתכן שהאשפה תפונה ע"י "גוי" או ע"י "ישראל חשוד" שעלולים לקחת את הכובי והכסי לעצמם, מה על המוצא לעשות כדי למנוע את הבעלים של הכובי והכסי מההפסד, ה) ולכן מה פוסקת הברייתא לגבי "המוצא כלי טמון באשפה" ?

22. וממילא האם יש סתירה בין המשנה לברייתא ? (לא. שהרי המשנה והברייתא מדברים על שני מקרים שונים ולכן יש בהם דינים שונים)

23. הברייתא אומרת שהמוצא כלי טמון באשפה "נוטל ומכריז" והברייתא מוסיפה הסבר "שכן דרך אשפה לפנות": א) לפי רב פפא שהסביר שהברייתא מדברת ב"אשפה שאינה עשויה לפנות – ונמלך עליה לפנותה" והיות והכובי והכסי יכולים להינטל ע"י אלו שיפנו את האשפה ממילא המוצא "נוטל ומכריז", ממילא מה הפירוש של הברייתא "שכן דרך אשפה לפנות", (אחרי שהוא "נמלך עליה לפנותה" ממילא האשפה נחשבת עכשיו ל"דרך אשפה לפנות") ב) לרב זביד שהסביר את הברייתא שהאשפה "אינה עשויה לפנות" והכלים שנמצאו באשפה הם "סכיני והימניק" שאנחנו מניחים שהם פונו לאשפה בטעות וממילא הם "אבדו" לבעליהם ולכן המוצא "נוטל ומכריז", ממילא מדוע הברייתא אומרת "נוטל ומכריז" – שכן דרך אשפה לפנות" והרי לרב זביד הברייתא מדברת באשפה "שאינה עשויה לפנות" וא"כ מה הסבר דברי הברייתא "שכן דרך אשפה לפנות" ? (לרב זביד הפירוש הוא: שכן דרך אשפה לפנות אליה בטעות "סכיני והימניק" ביחד עם אשפה)

24. במקרה שהאשפה "עשויה לפנות" ונמצא בה "כובי וכסי" שאנחנו מניחים שהם "הוטמנו" בכוונה באשפה (ויש בהם "סימן"): האם הדין ש"נוטל ומכריז" או שהדין הוא ש"הרי אלו שלו" והסבר מדוע ?

25. במקרה שאדם מצא כלי "מגולה" באשפה, מה פוסקת המשנה, האם "נוטל ומכריז" או האם "לא יגע בו", ומדוע ? ("נוטל ומכריז" היות וכלי "מגולה" באשפה הוא כלי ש"אבד" לבעליו ולכן הדין הוא ש"נוטל ומכריז")

שאלות חזרה "אלו מציאות"

כ"ה ע"ב – כ"ו ע"א

מתני' מצא בגל – אמר ריש לקיש

מתני': מצא בגל ובכותל "ישן":

1. א) מה הפירוש כותל "ישן" ומה הפירוש כותל "חדש", (כותל ישן: כותל שקיים מתקופת האמוריים. כותל חדש: כותל שנבנה לאחר תקופת האמוריים) ב) מה הפירוש "מחציו ולחוץ" ומה הפירוש "מחציו ולפנים" ?
2. מצא חפץ בכותל "ישן" – מחציו "ולחוץ": א) כשעל החפץ היה הרבה חלודה, מי הטמין אותו, (אמוריים), ב) ממילא, האם החפץ שייך למוצא ("הרי אלו שלו") או שהוא צריך להשיב אותו לאמוריים, ומדוע ?
3. מצא חפץ בכותל "ישן" – מחציו "ולחוץ": א) אם החפץ נמצא מחציו "ולחוץ" (והיה עליו קצת חלודה וממילא לא אמוריים הטמינו אותו), מי הטמין אותו בכותל, (אחד מבני רה"ר) ב) אם על החפץ שנמצא בחור שבכותל יש קצת חלודה, האם אותו אחד מבני רה"ר שהטמין אותו "התייאש" מלמצוא אותו, ג) אם אותו אחד מבני רה"ר שהטמין אותו, "התייאש" מלמצוא אותו, מה הדין של החפץ שנמצא ומדוע ?
4. מצא חפץ בכותל "ישן" – מחציו "ולחוץ": א) אם החפץ נמצא מחציו "ולחוץ" (ולא היה עליו כלל חלודה וממילא לא אמוריים הטמינו אותו) מי הטמין אותו בכותל, (אחד מבני רה"ר) ב) אם על החפץ לא היה כלל חלודה, האם אותו אחד מבני רה"ר שהטמין אותו "התייאש" מלמצוא אותו, (לא התייאש. שהרי לא עבר זמן רב מאז שהוא הטמין אותו והוא עשוי להיזכר מכך ולבוא ולקחתו) ג) וממילא, מה הדין של החפץ שנמצא ומדוע ? (לא יטול. שהרי החפץ הונח בחור שבכותל בכוונה והבעלים "לא התייאש" מלמצוא אותו ואם המוצא יטול אותו מהחור הוא לא יוכל להשיבו למאבד שהרי בחפץ "אין סימן")
5. מצא חפץ בכותל "ישן" – מחציו "ולפנים": א) כשעל החפץ היה הרבה חלודה, מי הטמין אותו, (אמוריים), ב) ממילא, האם החפץ שייך למוצא או שהוא צריך להשיב אותו לאמוריים, ומדוע ?
6. מצא חפץ בכותל "ישן" – מחציו "ולפנים": א) אם החפץ נמצא מחציו "ולפנים" (והיה עליו קצת חלודה וממילא לא אמוריים הטמינו אותו), מי הטמין אותו בכותל (בעה"ב) ב) אם על החפץ שנמצא בחור שבכותל יש קצת חלודה, האם "בעה"ב" שהטמין אותו "התייאש" מהחפץ שהוא הניח בחור שבכותל ביתו, (לא התייאש. בעה"ב רגיל להניח בחור של כותל ביתו חפצים לזמן רב) ג) וממילא, אם בעה"ב "לא התייאש" מהחפץ שהוא הניח בחור שבכותל ביתו, מה הדין של החפץ שנמצא בו ומדוע ?

7. מצא חפץ בכותל "ישן" – מחציו "ולפנים": (א) אם החפץ נמצא מחציו "ולפנים" (ולא היה עליו כלל חלודה וממילא לא אמוריים הטמינו אותו), מי הטמין אותו בכותל, (בעה"ב) (ב) אם על החפץ שנמצא בחור שבכותל לא היה כלל חלודה, האם "בעה"ב" שהטמין אותו "התייאש" מהחפץ שהוא הניח בחור שבכותל ביתו, (לא התייאש. בעה"ב רגיל להניח בחור של כותל ביתו חפצים [ואפילו אם החפצים היו מונחים זמן רב בחור שבכותל ביתו, בעה"ב לא מתייאש מהם וכדלעיל]) (ג) וממילא, אם בעה"ב "לא התייאש" מהחפץ שהוא הניח בחור שבכותל ביתו, מה הדין של החפץ שנמצא בו ומדוע?

8. שאלה לחידוד: המשנה שאומרת שבכותל "ישן", בין מחציו "ולחוץ" ובין מחציו "ולפנים" – "הרי אלו שלו": האם המשנה מדברת שעל החפץ שנמצא היה "הרבה" חלודה, "קצת" חלודה, או שעל החפץ שנמצא "לא היה כלל חלודה"?

מצא בכותל "חדש", מחציו ולחוץ שלו מחציו ולפנים של בעה"ב:

9. מצא חפץ בכותל "חדש" – מחציו "ולחוץ": (א) אם החפץ נמצא מחציו "ולחוץ" (והיה עליו קצת חלודה וממילא לא אמוריים הטמינו אותו), מי הטמין אותו בכותל, (אחד מבני רה"ר) (ב) אם על החפץ שנמצא בחור שבכותל יש קצת חלודה, האם אותו אחד מבני רה"ר שהטמין אותו "התייאש" מלמצוא אותו, (ג) אם אותו אחד מבני רה"ר שהטמין אותו "התייאש" מלמצוא אותו, מה הדין של החפץ שנמצא ומדוע?

10. מצא חפץ בכותל "חדש" – מחציו "ולחוץ": (א) אם החפץ נמצא מחציו "ולחוץ" (ולא היה עליו כלל חלודה וממילא לא אמוריים הטמינו אותו) מי הטמין אותו בכותל, (אחד מבני רה"ר) (ב) אם על החפץ לא היה כלל חלודה, האם אותו אחד מבני רה"ר שהטמין אותו "התייאש" מלמצוא אותו, (לא התייאש. שהרי לא עבר זמן רב מאז שהוא הטמין אותו והוא עשוי להיזכר מכך ולבוא ולקחתו) (ג) וממילא, מה הדין של החפץ שנמצא ומדוע? (לא יטול. שהרי החפץ הונח בחור שבכותל כוונה והבעלים "לא התייאש" מלמצוא אותו ואם המוצא ייטול אותו מהחור הוא לא יוכל להשיבו למאבד שהרי בחפץ "אין סימן")

11. מצא חפץ בכותל "חדש" – מחציו "ולפנים": (א) אם החפץ נמצא מחציו "ולפנים" (והיה עליו קצת חלודה וממילא לא אמוריים הטמינו אותו), מי הטמין אותו בכותל (בעה"ב) (ב) אם על החפץ שנמצא בחור שבכותל יש קצת חלודה, האם "בעה"ב" שהטמין אותו "התייאש" מהחפץ שהוא הניח בחור שבכותל ביתו, (לא התייאש. בעה"ב רגיל להניח בחור של כותל ביתו חפצים לזמן רב) (ג) וממילא, אם בעה"ב "לא התייאש" מהחפץ שהוא הניח בחור שבכותל ביתו, מה הדין של החפץ שנמצא בו ומדוע?

12. מצא חפץ בכותל "חדש" – מחציו "ולפנים": (א) אם החפץ נמצא מחציו "ולפנים" (ולא היה עליו כלל חלודה וממילא לא אמוריים הטמינו אותו), מי הטמין אותו בכותל, (בעה"ב) (ב) אם על החפץ שנמצא בחור שבכותל לא היה כלל חלודה, האם "בעה"ב" שהטמין אותו "התייאש" מהחפץ שהוא הניח בחור שבכותל ביתו, (לא התייאש. בעה"ב רגיל להניח בחור של כותל ביתו חפצים [ואפילו אם החפצים היו מונחים זמן רב בחור שבכותל ביתו, בעה"ב לא מתייאש מהם וכדלעיל]) (ג) וממילא, אם בעה"ב "לא התייאש" מהחפץ שהוא הניח בחור שבכותל ביתו, מה הדין של החפץ שנמצא בו ומדוע?

13. שאלה לחידוד: המשנה שאומרת שבכותל "חדש", מחציו "ולחוץ" – "הרי אלו שלו" ומחציו "ולפנים" – "של בעה"ב": האם המשנה מדברת שעל החפץ שנמצא היה "הרבה" חלודה, "קצת" חלודה, או שעל החפץ שנמצא "לא היה כלל חלודה" ?

14. א) מצא "סכין" בחור שבכותל, איך נדע האם "בעה"ב" החביא אותו והסכין תהיה "של בעה"ב", או ש"אחד מבני רה"ר" החביא אותו והסכין תהיה שייכת "למוצא" (היות ועל הסכין הייתה קצת חלודה ובעליו "התייאש" ממנו), ב) מצא "ארנק" בחור שבכותל, איך נדע האם "בעה"ב" החביא אותו והארנק יהיה של "בעה"ב", או ש"אחד מבני רה"ר" החביא אותו והארנק יהיה שייך "למוצא", ג) וממילא מה הדין כשהקת של הסכין הייתה לכיוון "הבית" אבל היא הייתה מונחת מחציו "ולחוץ", האם הסכין שייכת "לבעה"ב" היות והקת הייתה לכיוון הבית או שהסכין שייכת "למוצא" היות והיא הייתה מונחת מחציו "ולחוץ" והסבר מדוע, ד) וממילא מה הדין כשהקת של הסכין הייתה לכיוון "רה"ר" אבל היא הייתה מונחת מחציו "ולפנים", האם הסכין שייכת "למוצא" היות והקת הייתה לכיוון "רשות הרבים" או שהסכין שייכת "לבעה"ב" היות והיא הייתה מונחת מחציו "ולפנים" והסבר מדוע, ה) וממילא במקרה שבחור שבכותל היה "סכין", ואנו רוצים לברר האם "בעה"ב" הניח אותו והסכין תהיה של "בעה"ב" או ש"אחד מבני רה"ר" הניח אותו והסכין תהיה של "המוצא": האם אנו מבררים מי הניח אותה, ע"י שנבדוק האם היא הייתה מונחת מחציו "ולחוץ" או האם היא הייתה מונחת מחציו "ולפנים", או שנברר זאת על פי הכיוון שבו נמצאת "הקת" של הסכין ?

15. ובאיזה מקרה המשנה אומרת שדבר זה תלוי אם החפץ נמצא מחציו "ולחוץ" או האם החפץ נמצא מחציו "ולפנים" (מהם החפצים שהיו בחור שבכותל במקרה שעליו המשנה מדברת) ?

16. "תנא, אם היה כותל ממולא מהן, חולקים": א) במקרה שהחפץ (למשל, מטבעות כסף) שהיה מונח בחור שבכותל, מילא את כל "האורך" של החור, (והוא היה גם בחציו "ולחוץ" וגם בחציו "ולפנים") והחור שבכותל היה "ישר" (וממילא הכסף לא התגלגל ממקום למקום בחור שבכותל): 1) למי שייכים המטבעות שנמצאו "מחציו ולחוץ", 2) ולמי שייכים המטבעות שהיו מונחות "מחציו ולפנים", ב) האם זה "פשיטא" שחולקים או שזה "חידוש" שחולקים והסבר מדוע, ג) וממילא, מה קשה על הברייתא שאומרת ש"אם היה כותל ממולא מהן חולקים" ? ("פשיטא שחולקים"! וקשה, שהרי הברייתא לא פוסקת דינים שהם "פשיטא". [ואמנם נכון שבמקרה והחפץ ממלא את כל "האורך" של הכותל והחור שבכותל היה "ישר", הדין הוא באמת ש"חולקים", אלא שהברייתא לא דיברה על מקרה זה])

17. תירוץ הגמ': באיזה מקרה הברייתא דיברה, שבמקרה זה יש "חידוש" "שחולקים": א) האם החור שבכותל היה "ישר", או שהוא היה "עקום" לכיוון הבית או לכיוון רה"ר, ב) אם למשל היו מונחים בחור שבכותל 6 מטבעות והם מלאו את כל האורך של החור שבכותל, (כאשר 3 מטבעות היו מונחות "בחציו ולחוץ" ו - 3 מטבעות היו מונחות "בחציו ולפנים"), ובעיקרון היה מקום לכל 6 המטבעות, בשטח של חצי החור שבכותל (היות והמטבעות מלאו את כל "האורך" של החור אבל הם לא מלאו את כל "החלל" של החור ובעצם למטבעות שהיו מונחים בחצי הנמוך של החור היה מקום בחצי הגבוה של החור היות והם היו יכולים להיות מונחים מעל ה - 3 מטבעות שהיו מונחים בו): **במקרה זה מהן שתי האפשרויות לומר מי**

הניח את החפץ, (א. האם המטבעות הונחו במקום הגבוה שבחור והן התגלגלו לצד השני הנמוך, ב. או שהמטבעות לא התגלגלו מהמקום הגבוה שבחור, אלא, המטבעות שנמצאו "בחציו ולחוץ", הונחו ע"י אחד מבני רה"ר (ואם הן אם "קצת חלודה", הן יהיו שייכים למוצא) והמטבעות שנמצאו "בחציו ולפנים" הונחו בו ע"י בעה"ב (והן של "בעה"ב"), ג) מה פוסקת הברייתא, מהי האפשרות הנכונה, ד) וממילא, מהו החידוש ש"חולקים" ?

"מעשר שני":

18. א) מהו "מעשר שני", ב) היכן צריכים לאכול פירות של "מעשר שני", ג) במקרה שבעל הפירות אינו מעוניין לעלות את הפירות של המעשר שני לירושלים, מה עליו לעשות לפירות, ד) לאחר שהוא פדה את הפירות של המעשר שני, להיכן הקדושה של הפירות עברה, ה) מה מותר לקנות עם המעות של המעשר שני, ו) רק באיזה "מקום" מותר לקנות אוכל עם המעות של המעשר שני והיכן הוא צריך לאכול את האוכל שהוא קנה במעות של המעשר שני ?

19. מה היו עושים הבעלים עם המעות של המעשר שני – כדי שהם לא יצטרכו להתעכב בירושלים ולחכות עד שהם יגמרו לקנות אוכל, עם כל הכסף של המעשר שני שהיה להם ?

20. מה קנו בדרך כלל עם המעות של המעשר שני ? (קרבנות שלמים)

21. א) אם איזה כסף קנו בדרך כלל, תושבי ירושלים, את הבהמות של השלמים, ב) וממילא עם איזה סוג כסף הלכו אנשים לפני "סוחרי הבהמות" ?

22. בשאר האזורים שבירושלים (בהר הבית ובשאר הרחובות והשווקים שבירושלים – לא לפני סוחרי בהמה), עם איזה כסף הלכו בד"כ האנשים שבירושלים: א) "בשאר ימות השנה", ("כסף חולין") ב) "בשעת הרגל" ? ("כסף מעשר". שהרי עולי הרגל הביאו איתם את הכסף של המעשר שני לאוכלו בעצמם בירושלים או להביאו לתושבי ירושלים כדי שהם יאכלו בו בשאר ימות השנה)

23. מעות שנמצאו בירושלים לפני "סוחרי בהמה": א) "בשאר ימות השנה", האם אנו תולים שהמעות הן של "מעשר שני" או האם אנו תולים שהמעות הן של "חולין", ומדוע, ב) "בשעת הרגל", האם אנו תולים שהמעות הן של "מעשר שני" או האם אנו תולים שהמעות הן של "חולין", ומדוע ?

24. מעות שנמצאו "בהר הבית": א) "בשאר ימות השנה", האם אנו תולים שהמעות הן של "מעשר שני" או האם אנו תולים שהמעות הן של "חולין", ומדוע, ב) "בשעת הרגל", האם אנו תולים שהמעות הן של "מעשר שני" או האם אנו תולים שהמעות הן של "חולין", ג) מדוע "בשעת הרגל" אנו תולים שהמעות הן של "חולין" והרי "בשעת הרגל" רוב האנשים שעלו להר הבית נשאו בכיסם כסף של "מעשר שני" וא"כ היה לנו לתלות שהכסף שנמצא בהר הבית "בשעת הרגל" הוא כסף של "מעשר שני" ומדוע המשנה פוסקת שהכסף שנמצא בהר הבית "בשעת הרגל" הוא "חולין" ?

25. מעות שנמצאו "בירושלים" – בשאר הרחובות והשווקים (לא לפני סוחרי הבהמה): א) "בשאר ימות השנה", האם אנו תולים שהמעות הן של "מעשר שני" או האם אנו תולים

שהמעות הן של "חולין", ומדוע, ב) "בשעת הרגל", האם אנו תולים שהמעות הן של "מעשר שני" או האם אנו תולים שהמעות הן של "חולין", ג) מדוע אנו תולים שהמעות שנמצאו בירושלים "בשעת הרגל" הן של "מעשר שני" והרי היה עלינו לתלות שהכסף שנמצא, נאבד "לפני הרגל" ("בשאר ימות השנה"), שהרי רוב הימים בשנה הן "שאר ימות השנה" ולא "שעת הרגל" וממילא עלינו לתלות שרוב הכסף שנאבד בירושלים הוא כסף שנאבד ב"שאר ימות השנה" שהוא כסף של "חולין" (וכמו שאומרים "בהר הבית" שהמעות שנמצאו בו "בשעת הרגל" הן "חולין" מהטעם האמור) ?

26. מדוע את "הר הבית" לא כיבדו בכל יום – כמו שהיו מכבדין בכל יום את "שוקי ירושלים" ?

27. לגבי מה זה משנה אם המעות שנמצאו הן של "מעשר שני" או שהן של "חולין" ?

מתני': "אם היה משכירו לאחרים אפילו בתוך הבית הרי אלו שלו":

28. היכן השוכר מצא את החפץ ?

29. בזמן ששוכר יוצא מהבית שאותו הוא שכר, מה הוא היה עושה לחור שבו הוא הניח חפצים, בזמן שהוא היה גר בבית בשכירות ?

30. מה פוסקת המשנה, למי שייך החפץ שהשוכר שגר עכשיו בבית מצא בחור שבכותל ?

31. כמה אנשים שכרו את הבית, לפני השוכר שגר בו עכשיו ? (שני שוכרים)

32. הבנת הגמ' בקושיא: מדוע החפץ שנמצא בחור שבכותל, שייך לשוכר שגר "עכשיו" בבית ? (היות ואנחנו לא יודעים האם החפץ שייך לשוכר האחרון שגר בדירה או שהוא שייך לשוכר שגר בדירה לפני השוכר האחרון [ובמקרה שאין בחפץ סימן ולא יודעים ממי הוא אבד, ממילא הדין שלו הוא ש"הרי אלו שלו"])

33. א) לאחר שהשוכר שגר לפני השוכר האחרון (השוכר הראשון) הניח חפצים בחור שבכותל, כמה פעמים ניקו כבר את החור שבכותל עד לזמן שהשוכר שגר "עכשיו" בדירה – נכנס לגור בדירה, (שני פעמים. פעם ראשונה: השוכר שגר בבית לפני השוכר האחרון ניקה את החור לאחריו - לפני שהוא עזב את הבית השכור. ופעם שניה: בזמן שהשוכר האחרון עזב את הבית וגם הוא ניקה את החור לאחריו) ב) ואילו כמה פעמים ניקו את החור לאחר שהשוכר האחרון הניח את חפציו בחור שבכותל, עד לזמן שהשוכר שגר "עכשיו" בדירה – נכנס לגור בדירה ? (פעם אחת. השוכר האחרון ניקה את החור בזמן שהוא עזב את הדירה)

34. ממילא הסבר את שאלת הגמ', מדוע מסתבר שהחפץ, שהשוכר שגר עכשיו בדירה מצא בחור שבכותל, היה שייך לשוכר האחרון ולא היה שייך לשוכר שגר בדירה לפני השוכר האחרון ?

35. א) וממילא אם מסתבר שהחפץ שנמצא בחור, היה שייך לשוכר האחרון, ממילא למי צריך להיות שייך החפץ שהשוכר שגר עכשיו בדירה, מצא בחור שבכותל, ב) ואילו מה המשנה פוסקת, למי שייך החפץ שהשוכר שגר עכשיו בדירה מצא וממילא מה קשה על המשנה ?

שאלות חזרה "אלו מציאות" כ"ו, ע"א ע"ב

אמר ריש לקיש – ואמר רבא ראה סלע

מתני': "אם היה משכירו לאחרים אפילו בתוך הבית הרי אלו שלו":

1. היכן השוכר שגר עכשיו בדירה, מצא את החפץ?
2. לפני ששוכר עוזב את הבית שהוא גר בו בשכירות, מה הוא עושה לחור שבו הוא הניח חפצים - בזמן שהוא היה גר בבית בשכירות?
3. מה פוסקת המשנה, למי שייך החפץ שהשוכר שגר עכשיו בבית מצא בחור שבכותל?
4. כמה אנשים שכרו את הבית, לפני השוכר שגר בו עכשיו? (שני שוכרים)
5. הבנת הגמ' בקושיא: מדוע החפץ שנמצא בחור שבכותל, שייך לשוכר שגר "עכשיו" בבית? (היות ואנחנו לא יודעים האם החפץ שייך לשוכר האחרון שגר בדירה או שהוא שייך לשוכר שגר בדירה לפני השוכר האחרון [ובמקרה שאין בחפץ סימן ולא יודעים ממי הוא אבד, ממילא הדין שלו הוא ש"הרי אלו שלו"])
6. (א) לאחר שהשוכר שגר לפני השוכר האחרון (השוכר הראשון) הניח חפצים בחור שבכותל, כמה פעמים ניקו כבר את החור שבכותל עד לזמן שהשוכר שגר "עכשיו" בדירה – נכנס לגור בדירה, (שני פעמים. פעם ראשונה: השוכר שגר בבית לפני השוכר האחרון ניקה את החור לאחריו - לפני שהוא עזב את הבית השוכר. ופעם שניה: בזמן שהשוכר האחרון עזב את הבית וגם הוא ניקה את החור לאחריו) (ב) ואילו כמה פעמים ניקו את החור לאחר שהשוכר האחרון הניח את חפציו בחור שבכותל, עד לזמן שהשוכר שגר "עכשיו" בדירה – נכנס לגור בדירה? (פעם אחת. השוכר האחרון ניקה את החור בזמן שהוא עזב את הדירה)
7. ממילא הסבר את שאילת הגמ', מדוע מסתבר שהחפץ, שהשוכר שגר עכשיו בדירה מצא בחור שבכותל, היה שייך לשוכר האחרון ולא היה שייך לשוכר שגר בדירה לפני השוכר האחרון?
8. (א) וממילא אם מסתבר שהחפץ שנמצא בחור, היה שייך לשוכר האחרון, ממילא למי צריך להיות שייך החפץ שהשוכר שגר עכשיו בדירה, מצא בחור שבכותל, (ב) ואילו מה המשנה פוסקת, למי שייך החפץ שהשוכר שגר עכשיו בדירה מצא וממילא מה קשה על המשנה?

תירוץ ריש לקיש משום בר קפרא:

9. (א) במקרה שבו מדברת המשנה, מי היו השוכרים האחרונים שגרו בדירה (כמה שוכרים גרו בדירה באותו הזמן והאם הם היו "ישראלים" או "עובדי כוכבים"), (ב) ברגע שהשוכר שהטמין את החפץ בכותל, בא לקחת את החפץ מהחור, לפני ששלושתם עמדו לעזוב את דירת השכירות, והוא לא ראה את החפץ בחור (שהרי השוכר שגר עכשיו בדירה מצא את החפץ מוסתר בחור שבכותל [לא תמיד מצאו את החפץ שהוטמן בכותל היות וכנראה בחור עצמו היו שקעים וחריצים נוספים שאליו נפלו החפצים]), במי הוא חשד שהוא גנב לו את

החפץ מהכותל, (באחד משני השוכרים שגרו איתו ביחד בדירה) ג) מדוע השוכר "מתייאש", מכך שהוא יוכל לתבוע את השוכר הגנב, שהוא יחזיר לו את החפץ שהוא גנב לו מהחור שבכותל, ד) וממילא אם השוכר האחרון "התייאש" מהחפץ שהוא הניח בחור שבכותל, ממילא מדוע מובנת המשנה שפוסקת, שהשוכר שגר עכשיו בדירה יכול לקחת את החפץ שהוא מצא בחור שבכותל לעצמו?

10. מה היה הספק שבו הסתפקו בני הישיבה (בדף כד.), במקרה שבו המוצא מצא את האבידה במקום שהיו בו "רוב ישראל"? (האם הלכה כרשב"א שפסק שברוב "ישראל" הדין הוא ש"הרי אלו שלו")

11. א) מהי הסיבה שברוב "ישראל" הדין יהיה ש"הרי אלו שלו", (היות ואולי המאבד "מתייאש" מהאבידה, בגלל שהוא מאמין שיש סיכוי ש"רמאי" ימצא את האבידה והוא לא ישיב לו אותה), ב) ומהי הסיבה שברוב "ישראל" הדין יהיה ש"חייב להחזיר"? (היות ואולי המאבד "לא מתייאש" מהאבידה, בגלל שהוא מאמין שישראל "נאמן" ימצא לו את האבידה והוא יחזיר לו אותה)

12. ניסיון להביא ראיה שהלכה כרשב"א, שברוב ישראל "הרי אלו שלו": ממילא לפי ההסבר של "בר קפרא" את המשנה, שהמשנה מדברת במקרה שהשוכרים האחרונים שגרו בדירה, היו שלושה שוכרים "ישראל" (שגרו בדירה בבת אחת), והבעלים "התייאש" מהחפץ שהוא לא מצא בחור שבכותל, בגלל שהוא סבור שאחד "הישראלים" שגר איתו בדירה גנב את החפץ לעצמו, ממילא איזו "ראיה" יש לגבי ספק בני הישיבה, האם הלכה כרשב"א שברוב "ישראל" הדין הוא ש"הרי אלו שלו" (היות והמאבד מאמין ש"ישראל רמאי" ימצא לו את החפץ) או האם אין הלכה כרשב"א?

13. דחיית הראיה: אפשר להסביר את המשנה אחרת וכך לא תהיה ראיה שהלכה כרשב"א שב"רוב ישראל" - "הרי אלו שלו": א) לרב מנשיא בר יעקב, במקרה שבו מדברת במשנה, מי היו השוכרים האחרונים שגרו בדירה ומהי הסיבה שבגללה השוכר שגר עכשיו בדירה יכול לקחת לעצמו את החפץ שהניחו השוכרים האחרונים, ב) וממילא האם המשנה דיברה מה יהיה הדין ב"רוב ישראל", האם הדין יהיה ש"הרי אלו שלו" או האם הדין יהיה ש"חייב להכריז", ג) ולכן האם יש "ראיה" שהלכה כרשב"א שברוב ישראל "הרי אלו שלו"?

14. דחיית הראיה בצורה נוספת: גם אם המשנה מדברת שהשוכרים האחרונים היו "ישראל", אין ראיה שהלכה כרשב"א שב"רוב ישראל" הדין הוא ש"הרי אלו שלו":

הסבר רב נחמן אמר רבה בר אבהו: א) במקרה שבו מדברת המשנה, מי היו השוכרים האחרונים שגרו בדירה, ב) מדוע השוכר שהניח את החפץ בחור שבכותל ולא מצא אותו, "מתייאש" מכך שאחד משני השוכרים שגר איתו באותו הזמן בדירה, יחזיר לו את החפץ, (האם הוא יכול להאשים בוודאות את כל אחד משני השוכרים בכך שהוא גנב לו את החפץ מהחור – וממילא האם הוא "מתייאש" מהסיכוי שהשוכר שגנב לו את החפץ, יחזיר לו אותו)?

15. במקרה של "השוכר" שמצא חפץ בחור שבכותל בדירה שבה הוא שכר: א) האם השוכר "יודע" (לדעתו) האם "רמאי" גנב לו את החפץ, או שהוא "אינו יודע" - האם "רמאי" גנב לו את החפץ או שמא אדם "נאמן" מצא לו את החפץ ב) איך השוכר האחרון שגר בדירה, יודע

ש"רמאי" לקח לו את החפץ - שלכן הוא "מתייאש" ממנו, ג) ולכן האם במקרה זה לכו"ע (גם לרבנן) מותר לשוכר שגר עכשיו בדירה לקחת את החפץ שהוא מצא בחור, לעצמו ?

16. א) ואילו במקרה שבו הסתפקה הגמ', האם הלכה כרשב"א ברוב ישראל ש"הרי אלו שלו": האם במקרה זה המאבד "יודע" בוודאות מי ימצא לו את האבידה, האם "רמאי" או "נאמן", ב) וממילא מדוע אין ראייה מכך שהשוכר האחרון שגר ביחד עם עוד שני "ישראל" - "התייאש" מהחפץ שאבד לו בחור, (היות והוא מאמין ש"רמאי" גנב אותו), לכך שגם במקרה שאדם איבד אבידה במקום שיש בו "רוב ישראל", יהיה הלכה כרשב"א שברוב "ישראל" יהיה הדין ש"הרי אלו שלו" (היות והמאבד מאמין ש"רמאי" מצא לו את החפץ והוא "מתייאש" ממנו) ?

17. מסיכום הסוגיא, מה הדין במקרה שלפני השוכר שגר עכשיו בבית, גרו בבית השוכר זה אחר זה (בנפרד), שני שוכרים ישראלים (השוכר האחרון והשוכר שגר לפני השוכר האחרון), והשוכר שגר עכשיו בבית מצא כסף בחור שבתוך הבית, האם הדין של הכסף הוא ש"הרי אלו שלו" או "שחייב להחזיר" לשוכר האחרון ומדוע ?

"אמר רב נחמן ראה סלע שנפל משנים וכו":

18. א) אדם ראה "שני אנשים" שלאחד מהם נפל כסף, האם הדין הוא ש"הרי אלו שלו" או ש"חייב להחזיר", ב) האדם שנפל ממנו הכסף והכסף נאבד לו, מה הוא סבור - מי לקח לו את הכסף, ג) האם הוא יוכל לטעון בב"ד ש"וודאי" שאותו החבר שהיה לצידו לקח לו את הכסף, או שהוא יוכל לטעון בב"ד רק ש"שמא" אותו החבר לקח לו את הכסף, ד) וממילא האם הוא יוכל "להשביע" את החבר בב"ד שלא הוא נטל לו את הכסף וממילא האם הוא מאמין שהחבר יודה שהוא נטל ממנו את הכסף, ה) וממילא, האם הוא "מתייאש" מהכסף שנאבד לו, ו) ממילא הסבר, מדוע האדם שראה שנפל כסף לאחד מ"שני אנשים", הדין הוא ש"חייב להחזיר" ?

נפל לאחד מתוך "שלושה אנשים", כסף ששוה "שתי פרוטות":

19. א) מצא אבידה שהיא שווה "פחות מפרוטה", האם יש בה חיוב של "השבת אבידה", ב) מצא אבידה והמאבד "התייאש" מהאבידה, עוד לפני שהמוצא הרים את האבידה, האם יש באבידה זו חיוב של "השבת אבידה" ?

20. אדם ראה "שלושה אנשים" שלאחד מהם נפלו "שתי פרוטות": האם אנחנו יודעים בוודאות האם הכסף שייך רק ל"אחד האחד" שממנו הכסף נפל, או שיתכן ששלושתם "שותפים" בכסף שנפל (והאחד שממנו הכסף נפל, שמר על הכסף של השותפות) ?

21. אפשרות א' - הכסף שייך ל"אחד מהם": א) אם הכסף שייך ל"אחד מהם" (זה שממנו הכסף נפל), האם המאבד חושב שהוא יודע ב"וודאי" מי משני האנשים שהלכו איתו, גנב ממנו את הכסף שנפל לו, ב) אם הוא לא יודע ב"וודאי" מי משניהם גנב לו את הכסף (שאבד לו), ממילא, האם הוא יוכל "להשביע" את שניהם בב"ד שהם לא גנבו ממנו את הכסף (שכך הגנב יודה שהוא לקח ממנו את הכסף) וממילא האם הוא "מתייאש" מכך שהוא יוכל לקבל

את הכסף בחזרה מהגנב שלקח לו את הכסף, ג) וממילא המוצא שמצא את הכסף, האם הוא יכול לקחת את הכסף לעצמו ("הרי אלו שלו")?

22. אפשרות ב' – שלושתם "שותפים" בכסף שאבד והכסף שייך לשלושתם: א) "שותף" שאבד לו כסף, האם הוא "חושד" בחבירו השותף, שהוא גנב לו את הכסף האבוד, (ואם הוא לא חושד, א"כ מה הוא מאמין, מדוע חבירו העלים ממנו את הכסף והוא עתיד להחזירו לו בהמשך?), ב) וממילא האם המאבד (השותף) "מתייאש" מכך שחבירו השותף (שלדעתו הוא לקח לו את הכסף), יחזיר לו את הכסף, ג) וממילא, במקרה ששלושתם "שותפים" בכסף שאבד, האם המוצא מצא את הכסף "לפני יאוש" או "לאחר יאוש", ד) במקרה האמור ששלושה שותפים איבדו "שתי פרוטות", האם החלק של כל אחד באבידה "שווה פרוטה" וממילא האם למוצא יש חיוב "השבת אבידה", להחזיר את "שתי הפרוטות" שהוא מצא לשלושת השותפים (שהרי הם "לא התייאשו" מהאבידה) והסבר מדוע?

23. ל"לשון א' דרבא: א) ממילא אם המוצא לא יודע האם אפשרות א' היא הנכונה שהכסף שייך ל"אחד מהם" והדין הוא ש"הרי אלו שלו", או האם אפשרות ב' היא הנכונה שהם "שותפים" ואין לכל אחד מהם "שווה פרוטה" וממילא גם לפי אפשרות זו הדין הוא ש"הרי אלו שלו", א"כ מה הדין של המוצא שמצא "שתי פרוטות" שנפלו מאחד מתוך השלושה שהלכו בדרך, האם הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו" או האם הדין שלהן הוא ש"חייב להחזיר" והסבר מדוע?

24. לפי האיכא דאמרי דאמר רבא: מהי האפשרות השלישית - למי שייכים "שתי הפרוטות" שאבדו: א) (1) האם שלושת האנשים היו "שותפים" ב"שתי הפרוטות", (2) למי היו שייכים בתחילה שתי הפרוטות, (3) ולמי שתי הפרוטות שייכים עכשיו (ואיך שתי הפרוטות נהיו שייכים לשתי השותפים והם הפסיקו להיות שייכים לשותף השלישי), ב) ממילא, האם לכל אחד משני השותפים, שנשארו שותפים בשתי הפרוטות, יש "שווה פרוטה" בחלק של כל אחד מהם, שאבד, וממילא האם לפי אפשרות זו הדין של המוצא הוא ש"הרי אלו שלו" או ש"חייב להחזיר" והסבר מדוע?

25. לפי האיכא דאמרי: אם המוצא לא יודע האם אפשרות א' היא הנכונה שהכסף שייך ל"אחד מהם" והדין הוא ש"הרי אלו שלו", או האם אפשרות ב' היא הנכונה ששלושתם "שותפים" בשתי הפרוטות ואין לכל אחד מהם "שווה פרוטה" וממילא גם לפי אפשרות זו הדין הוא ש"הרי אלו שלו", או שאפשרות ג' היא הנכונה שאחד מהם "מחל" את חלקו בשתי הפרוטות לשני השותפים האחרים וממילא לכל אחד משני השותפים שנשארו יש "שווה פרוטה" בפרוטות שאבדו והדין הוא ש"חייב להחזיר", א"כ מה הדין של המוצא שמצא "שתי פרוטות" שנפלו מאחד מתוך שלושה, האם הדין שלהן הוא ש"הרי אלו שלו" או האם הדין שלהן הוא ש"חייב להחזיר" והסבר מדוע?

26. ממילא סכם מה הדין במקרה שלאחד מתוך "שלושה" אנשים, נאבדו "שתי פרוטות", האם יש חיוב השבת אבידה: א) ללשון א' דרבא, והסבר מדוע, ב) לאיכא דאמרי דאמר רבא, והסבר מדוע?

27. אדם ראה "שלושה אנשים" שלאחד מהם נפלו "שלוש פרוטות": האם אנחנו יודעים בוודאות האם הכסף שייך רק ל"אחד האחד" שממנו הכסף נפל, או שיתכן ששלושתם "שותפים" בכסף שנפל (והאחד שממנו הכסף נפל, שמר על הכסף של השותפות) ?
28. אפשרות א' - הכסף שייך ל"אחד מהם": (א) אם הכסף שייך ל"אחד מהם" (זה שממנו הכסף נפל), האם המאבד חושב שהוא יודע ב"וודאי" מי משני האנשים שהלכו איתו, גנב ממנו את הכסף שנפל לו, (ב) אם הוא לא יודע ב"וודאי" מי משניהם גנב לו את הכסף שאבד לו, ממילא, האם הוא יוכל "להשביע" את שניהם בב"ד שהם לא גנבו ממנו את הכסף (שכך הוא מאמין שהגנב יודה שהוא גנב ממנו את הכסף) וממילא האם הוא "מתייאש" מכך שהוא יוכל לקבל את הכסף בחזרה מהגנב שלקח לו את הכסף, (ג) וממילא האם המוצא שמצא את הכסף יכול לקחת את הכסף לעצמו ("הרי אלו שלו") ?
29. אפשרות ב' - שלושתם "שותפים" בכסף שאבד והכסף שייך לשלושתם: (א) "שותף" שאבד לו כסף, האם הוא "חושד" בחבירו השותף, שהוא גנב לו את הכסף האבוד, ומדוע (ואם הוא לא חושד, א"כ מה הוא מאמין, מדוע חבירו העלים ממנו את הכסף והוא עתיד להחזירו לו בהמשך ?), (ב) וממילא האם המאבד (השותף) "מתייאש" מכך שחבירו השותף (שלדעתו הוא לקח לו את הכסף) יחזיר לו את הכסף, (ג) וממילא, האם המוצא מצא את הכסף "לפני יאוש" או "לאחר יאוש", (ד) במקרה ששלושה שותפים איבדו "שלוש פרוטות", האם החלק של כל אחד באבידה "שווה פרוטה", (ה) וממילא האם למוצא יש חיוב "השבת אבידה" להחזיר את "שלוש הפרוטות" שהוא מצא, לשלושת השותפים (שהרי הם "לא התייאשו" מהאבידה והחלק של כל אחד מהשותפים באבידה היה "שווה פרוטה") והסבר מדוע ?
30. (א) ממילא אם המוצא לא יודע האם אפשרות א' היא הנכונה והכסף שייך ל"אחד מהם" והדין הוא ש"הרי אלו שלו" (שהרי הבעלים "התייאשו"), או האם אפשרות ב' היא הנכונה שהם "שותפים" ויש לכל אחד מהם "שווה פרוטה" וממילא לפי אפשרות זו הדין הוא ש"חייב להחזיר" (שהרי הם "לא התייאשו" והאבידה "שווה פרוטה" לכל אחד מהמאבדים), א"כ מה הדין של המוצא שמצא "שלוש פרוטות" שנפלו מאחד מתוך שלושה שהלכו בדרך, האם הדין הוא ש"הרי אלו שלו" או האם הדין הוא ש"חייב להחזיר" והסבר מדוע ?

שאלות חזרה "אלו מציאות" כ"ו ע"ב – כ"ז ע"א

ואמר רבא ראה סלע – מתני' אף השמלה

"ואמר רבא ראה סלע שנפלה, נטלה לפני יאוש, ע"מ לגזלה":

1. א) מתי הבעלים "מתייאש" מהמטבע שנפלה לו, (מתי שהוא ממשמש בכיס והוא רואה שהמטבע לא נמצאת בכיסו) ב) ממילא, הסבר באיזה זמן המוצא מצא את האבידה וזה עדיין היה "לפני היאוש" של הבעלים, מהמטבע שאבדה לו ?
2. אם הבעלים "לא התייאש" מהמטבע שאבדה לו, ממילא, האם המטבע שייכת ל"מאבד" או שהיא שייכת ל"מוצא" ?
3. כשהמוצא נטל והרים את הסלע שאבד, לשם מה הוא הרים אותו ?
4. כשאדם מצא מטבע "לפני יאוש" של הבעלים, והוא ראה מיהו המאבד שאיבד את המטבע, איזה חיוב יש לו לעשות ? (מצוות "השבת אבידה")
5. ממילא במקרה שלנו שבו הוא נטל את המטבע, ע"מ "לגזלה", אלו שלוש עבירות הוא עובר ?
6. א) מדוע הוא עובר על לאו של "לא תגזול" ?
7. א) מהי מצוות "השב תשיבם", (לאחר שהמוצא הרים את האבידה, יש לו חיוב להשיבה לבעליה) ב) ממילא מדוע המוצא שהרים את המטבע ע"מ "לגזלה", עובר על מצוות "השב תשיבם" ?
8. א) מהו הלאו של "לא תוכל להתעלם", (המוצא אבידה, יש לו חיוב ליטול את האבידה ע"מ "להשיבה" לבעליה) ב) ממילא, מדוע המוצא שהרים את האבידה ע"מ "לגזלה", עובר על לאו של "לא תוכל להתעלם" ?
9. לאחר שבעל המטבע "התייאש" מהמטבע שאבדה לו ("לאחר יאוש"), למי המטבע נהייתה שייכת ?
10. במקרה שהמוצא – הגזלן, שהרים את האבידה ע"מ "לגזלה", חזר בתשובה והחליט "להחזיר" את המטבע לבעליה "לאחר יאוש", האם התבטלה לו העבירה של "לא תגזול" – האם זה נקרא שהוא השיב למאבד את המטבע שעדיין שייכת לו ("למאבד"), שכך זה נחשב שהוא השיב למאבד את הגזילה, שהוא גזל ממנו ?
11. ו"לאחר יאוש", האם זה נחשב שהמוצא החזיר למאבד את המטבע ששייכת "למאבד", כדי שזה ייחשב שהמוצא קיים לבסוף מצוות "השבת אבידה" למטבע וממילא תתבטל למוצא – הגזלן, העבירה של ביטול מצוות עשה של "השב תשיבם" ?
12. ובהחזרת המטבע למאבד "לאחר יאוש", האם תתבטל למוצא – הגזלן, העבירה של "לא תוכל להתעלם" – האם הוא החזיר את האבידה "לפני יאוש" – בזמן שהיא הייתה עדיין שייכת למאבד וממילא זה היה נחשב שהוא לא התעלם ממנה (וממילא העבירה של "לא תוכל להתעלם" שהוא עבר בזמן שהוא החליט לגזלה – הייתה מתבטלת) או שהוא החזיר

את האבידה רק לאחר שהאבידה הפסיקה להיות שייכת למאבד ("לאחר יאוש") וממילא הוא לא קיים מצוות השבת אבידה ויוצא שהוא התעלם מהאבידה ונשארה לו העבירה של "לא תוכל להתעלם" ?

13. לסיכום: האם בהחזרת האבידה "לאחר יאוש" התבטלה אחת משלושת העבירות שהמוצא - הגזלן עבר, בזמן שהוא הרים את האבידה "לפני יאוש" ע"מ "לגזלה" ?

"נטלה לפני יאוש ע"מ להחזירה ולאחר יאוש נתכין לגזלה":

14. א) לשם מה נטל המוצא את האבידה (בזמן שעדיין האבידה הייתה "לפני יאוש"), ב) האם המוצא עבר עבירה כשהוא הרים את האבידה ("לפני יאוש") ע"מ להשיבה" וממילא האם הוא עבר אז על אחת משלושת העבירות ?

15. "לאחר יאוש" – לאחר שהמאבד "התייאש" מכך שיחזירו לו את האבידה, מה החליט המוצא לעשות עם האבידה ?

16. כשהמוצא נטל בתחילה את האבידה ע"מ "להחזירה" ובעצם הוא התחיל במצוות "השבת אבידה": מה יהיה אם המאבד "התייאש" מהאבידה בזמן שהיא עדיין נמצאת אצל "המוצא" – האם האבידה הפסיקה להיות שייכת למאבד (בגלל שהוא "התייאש" מהאבידה) והיא נהייתה שייכת ל"מוצא" ? (לא. לאחר שהמוצא התחיל במצוות "השבת אבידה" ["לפני יאוש"] גם אם המאבד "התייאש" מהאבידה, חובה על המוצא להמשיך במצוות "השבת אבידה" והאבידה גם נשארת שייכת למאבד)

17. בזמן שהמוצא החליט "לאחר יאוש", "לגזול" את האבידה ולא להשיבה: האם הוא עובר על לאו של "לא תגזול" ומדוע ? (לא עובר. "לא תגזול" עוברים רק אם בשעה שהגזלן "נטל" את החפץ הוא התכוון לגזלו אבל אם החפץ היה כבר אצל הגזלן ורק לאחר מכן – לאחר שהחפץ כבר היה אצלו הוא התכוון "לגזלו", הגזלן לא עובר אז על "לא תגזול". וכאן שהגזלן נטל בתחילה את האבידה ע"מ "להחזירה" וכשהיא הייתה כבר אצלו רק אז הוא התכוון לגזלה, הוא לא עובר על לאו של "לא תגזול")

18. והאם הוא עובר על העבירה של "לא תוכל להתעלם" ומדוע ? (לא עובר. בזמן שהוא "מצא" את האבידה הוא לא התעלם ממנה אלא הוא התכוון להחזירה)

19. והאם הוא עובר כעת על העבירה של ביטול מצוות עשה של "השב תשיבם" ? (עובר. לאחר שהמוצא התחיל במצוות "השבת אבידה" [שהרי הוא נטלה ע"מ להחזירה"] הוא מחויב להשיבה גם "לאחר יאוש" של המאבד, וכאן שהוא החליט "לאחר יאוש" לגזלה ולא להמשיך לקיים מצוות "השבת אבידה", הוא עובר על ביטול מצוות עשה של "השב תשיבם")

"המתין לה עד שנתיאשו הבעלים ונטלה":

20. א) מה עשה המוצא בשעה שהוא ראה את האבידה, ב) מתי המוצא הרים את האבידה ?

21. א) במקרה שהמוצא הרים ונטל את האבידה "לאחר יאוש", האם יש לו חיוב של "השבת אבידה", ב) ומה המוצא יכול לעשות לאבידה שהוא נטל אותה "לאחר יאוש" ומדוע ? (לקחת אותה לעצמו)

22. כשהמוצא המתין ונטל את האבידה רק "לאחר יאוש": (א) האם הוא עבר על "לא תגזול" ומדוע, (ב) האם הוא עבר על "השב תשיבם" ומדוע? (לא עובר. "השב תשיבם" עוברים רק במקרה שהוא הרים את האבידה בזמן שהוא חייב להשיבה והוא לא משיב אותה, וכאן שהוא הרים את האבידה "לאחר יאוש" - בזמן שאין לו מצווה להשיבה ולכן הוא לא עובר על "השב תשיבם")
23. והאם הוא עבר על "לא תוכל להתעלם" ומדוע?
24. אדם ראה שנפל לחבירו סלע "בין החולות": האם הוא חייב להשיב אותה למאבד, ומדוע?
25. במקרה שהוא ראה שהמאבד מסנן את החול שמא הוא ימצא במסננת מטבע, האם זה מראה שהמאבד "לא התייאש" מהמטבע שאבדה לו וממילא המוצא יהיה "חייב להחזיר" את המטבע למאבד או האם גם אז אנו אומרים שהמאבד "התייאש" מלמצוא את המטבע והמוצא יכול ליטול את המטבע לעצמו?
26. אם המאבד "התייאש" מהמטבע, א"כ מדוע הוא מסנן את החול במטרה למצוא מטבע שנמצאת בין החולות?

מתני' "מצא בחנות וכו'":

27. "מצא בחנות": (א) האם במעות שנמצאו "יש סימן", (ב) האם ניתן לדעת למי אבדו המעות, (לא ניתן לדעת. בחנות מסתובבים הרבה לקוחות ולא ניתן לדעת למי מהן אבדו המעות) (ג) מה הדין של המעות שנמצאו בחנות ומדוע? (הרי אלו שלו. היות ולא יודעים ממי אבדו המעות והמאבד יודע שהוא לא יוכל לתת בהן סימן שהרי במעות שאבדו לו אין סימן וממילא הוא "מתייאש" מהן ולכן הדין הוא ש"הרי אלו שלו")
28. "בין התיבה ולחנווני": (א) מה השימוש שיש לחנווני בתיבה, (ב) היכן המוצא מצא את המעות, (ג) מי משתמש בכסף באזור שבין התיבה לחנווני וממילא למי המעות אבדו, (ד) מה הדין של המעות שנמצאו, (ה) מדוע הדין הוא שהמעות הן "של חנווני" והרי במעות שנמצאו "אין סימן" (והיה צריך להיות הדין ש"הרי אלו שלו")? (אם אנו "יודעים" ממי אבדו המעות, ממילא אפילו ש"אין בהן סימן" הדין הוא שצריך להחזירן לבעליהן, והסיבה היא היות והמאבד לא "מתייאש" מהן כיוון שאמורים להחזיר לו אותן)
29. "לפני שולחני": (א) מהו "שולחני", (ב) מה הפירוש "לפני שולחני" – היכן המעות נמצאו, (ג) מי נמצא עם מעות "לפני שולחני" וממילא ממי המעות אבדו, (מאחד הלקוחות) (ד) האם במעות "יש סימן" וממילא האם ניתן לדעת ממי הן אבדו, (ה) מה הדין של המעות שנמצאו "לפני שולחני" ומדוע?
30. האם כתוב במשנה "מפורש" מה הדין של מעות שנמצאו "על גבי השולחן" של השולחני?
31. לרבי אלעזר, מה הדין של מעות שנמצאו "על גבי שולחן" של השולחני?
32. הדיוק מהרישא והסיפא של המשנה. מה הדין של מעות שנמצאו "על גבי שולחן" של השולחני: (א) מה כתוב במשנה "ברישא", מה הדין של מעות שנמצאו "לפני שולחני", (ב) ומה אפשר "לדייק" מ"הרישא", מה יהיה הדין של מעות שנמצאו "על גבי שולחן" של השולחני, (ג) מה כתוב "בסיפא" מה הדין של מעות שנמצאו "בין הכסא ולשולחני", (ד) ומה אפשר "לדייק" מ"הסיפא", מה יהיה הדין של מעות שנמצאו "על גבי שולחן" של השולחני,

- ה) וממילא האם אפשר לדייק מהמשנה מה יהיה הדין של מעות שנמצאו "על גבי שולחן" של השולחני?
33. וממילא מה שואלת הגמ' על רבי אלעזר שאמר שמעות שנמצאו "על גבי שולחן" של השולחני, הדין הוא ש"הרי אלו שלו"?
34. מה הסביר רבא - מהיכן הבין רבי אלעזר שמעות שנמצאו "על גבי שולחן" של השולחני הדין הוא ש"הרי אלו שלו"?
35. קנה פירות (למשל תבואה) מחבירו והוא מצא בתבואה "מעות": (א) אם המוכר היה "תגר" והוא קנה את התבואה מכמה אנשים, ממילא למי יתכן שהמעות אבדו, (ב) אם במעות "אין סימן", האם ניתן לדעת מאיזה אדם שמכר את פירותיו למוכר - התגר, המעות אבדו, (ג) וממילא מה הדין של המעות שנמצאו בפירות הללו, האם הדין הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין הוא ש"חייב להכריז" והסבר מדוע?
36. ואם המעות שנמצאו בפירות (שנקנו מ"תגר") היו "צרורים" ו"יש בהן סימן", מה הדין של המעות שהקונה מצא בפירות ומדוע?
37. קנה פירות (למשל תבואה) מחבירו והוא מצא בתבואה "מעות": (א) אם המוכר הוא "בעל הבית" שהוא מוכר רק את הפירות שגדלו בשדהו, ממילא למי יתכן שהמעות אבדו, (ב) אפילו אם במעות "אין סימן", האם יודעים ממי המעות אבדו וממילא האם הקונה יודע ממי נפלו המעות שהוא מצא בפירות, (ג) וממילא מה הדין של המעות שנמצאו בפירות הללו, האם הדין הוא ש"הרי אלו שלו" או שהדין הוא ש"חייב להחזיר" (לבעה"ב) והסבר מדוע?
38. כשאדם קנה פירות מ"בעל הבית" שהוא מוכר את הפירות שגדלו בשדהו, שהדין הוא שהמעות שהקונה מצא הן "של בעה"ב" (היות והמעות יכלו ליפול לפירות רק ממנו), הסבר, מדוע לא אומרים שאולי המעות נפלו לפירות מאחד הפועלים שדשו את הפירות והיות ויש לבעה"ב הרבה פועלים ולא יודעים מאיזה פועל המעות נפלו הדין אמור להיות ש"הרי אלו שלו"?
39. מדוע אם המעות נפלו מ"עבדו ושפחתו הכנענים" של בעה"ב, המעות שייכות לבעה"ב ולא לעבד שממנו נפלו המעות?
40. במקרה שלבעה"ב יש פועלים "יהודים" שדשים לו את הפירות, (א) האם יודעים לאיזה פועל נפלו לו מעות לתוך הפירות, (ב) היות ובמעות "אין סימן", ממילא הסבר מדוע הפועל "מתייאש" מכך שהקונה יחזיר לו את המעות, (ג) והאם יש לקונה חיוב להכריז, על המעות שנמצאו בפירות שהוא קנה, והסבר מדוע?

שאלות חזרה "אלו מציאות" דף כ"ט ע"ב

מתני' מצא ספרים – וא"ר יוחנן

1. "מצא ספרים קורא בהן אחד לשלושים יום": (א) באיזו צורה הספרים שלהם היו עשויין, ובאיזו צורה מאווררים אותם (ב) מדוע צריך לאוורר את הס"ת (ג) מדוע המוצא חייב לאוורר את הס"ת שהוא מצא (המוצא חייב לשמור שלא יקרא נזק לאבידה שהוא מצא) (ד) מדוע מותר למוצא ללמוד בס"ת בזמן שהוא מאוורר אותו: הרי למוצא אסור להשתמש באבידה שהוא מצא? (חכמים לא רצו שהמוצא יתעצל מלאוורר את הס"ת ולכן הם התיירו לו ללמוד בס"ת, תוך כדי שהוא גולל אותו בשביל לאוורר אותו) (ה) פעם בכמה זמן המוצא צריך לאוורר את הס"ת שהוא מצא?
  2. אם המוצא אינו יודע לקרות בס"ת, האם הוא חייב לאוורר את הס"ת?
  3. איזה דבר אסור למוצא ללמוד בס"ת, ומדוע? (דבר שהוא לא למד אף פעם. והטעם: היות וללמוד דבר חדש זה לוקח יותר זמן מללמוד דבר שהוא כבר למד, ולמוצא מותר ללמוד בס"ת רק בזמן שעל הס"ת להיות פתוח כדי שהוא יתאוורר, והזמן הוא, זמן שלוקח לאדם ללמוד, דבר שהוא יודע אותו כבר מלפני כן)
  4. האם מותר למוצא שאדם אחר יקרא איתו בס"ת, בזמן שהוא לומד בו כדי לאוורר אותו, ומדוע?
  5. מצא כסות: (א) איזה שני דברים עליו לעשות כדי לשמור שהבגד לא ייהרס (לנער ולשטוח) (ב) פעם בכמה זמן עליו לנער את הבגד?
  6. מה הפירוש "ושטחה לצורכה אבל לא לכבודו"? (מותר לו וחובה עליו לשטוח את הבגד, בזמן שצריך לשטוח אותו כדי לאוורר אותו, אבל אם לא צריך עכשיו לשטוח את הבגד ולאורר אותו, אסור לו לשטוח את הבגד בבית, כדי ליפות ע"י את ביתו)
  7. מצא כלי כסף, נחושת, זהב וזכוכית: היכן עליו לשומרם?
  8. מצא כלי כסף או נחושת: (א) מה עליו לעשות כדי שהם לא ירקבו באדמה (ב) באיזו צורה מותר לו להשתמש בהם (להשתמש בהם במשך הזמן שהם אמורים להתאוורר בו) (ג) ובאיזו צורה אסור לו להשתמש בהם?
  9. "כלי זהב וכלי זכוכית לא יגע בהן": (א) כלי זהב, מדוע לא יגע בהן (ב) כלי זכוכית, מדוע לא יגע בהן?
  10. מצא שק או קופה: (א) באיזה מקרה הוא חייב בהשבת אבידה (ב) ובאיזה מקרה הוא פטור מהשבת אבידה, ומהיכן דין זה נלמד?
- "אמר שמואל המוצא תפילין בשוק שם דמיהן ומניחן לאלתר":**
11. מה הפירוש: (א) שם דמיהן (המוצא בודק כמה התפילין שמצא שוות) (ב) ומניחן לאלתר? (והוא יכול למוכרן לעצמו, ולהניח לעצמו את התפילין)
  12. איזו שאילה הקשתה הגמ' על שמואל מהמשנה שלנו?

13. לתירוץ הגמ' (א) מדוע "ספרים" אסרה המשנה על המוצא למוכרן (ב) ומדוע "תפילין" שמואל התיר למוצא למוכרן ?
14. מהי הסיבה שרבנן התירו למוצא למכור את התפילין שמצא ? (היות ויש למוצא טרחה לשמור על תפילין יותר מאשר לשמור על כסף, ולמאבד לא אכפת שהמוצא ימכור את התפילין וישיב לו במקומם את הכסף שהם היו שווים, לכן חכמים התירו למוצא למכור את התפילין שהוא מצא)
15. באיזה מקרה הגמ' אומרת: "אמר מר" ? (במקרה שהיא הביאה לפני כן משנה או ברייתא והיא באה להקשות עליהן קושיא או להסביר אותן)

"השואל ס"ת מחבירו הרי זה לא ישאילנו לאחר":

16. (א) האם המשאיל הסכים מפורש לשואל להשאיל את הס"ת לאדם אחר ? (ב) האם המשאיל אמר לו מפורש שהוא לא מסכים לו להשאיל את הס"ת לאדם אחר ? (ג) אם כן, מדוע לא ישאילנו לאחר ?
17. מדוע הברייתא כתבה שאסור לשואל להשאיל ס"ת לאדם אחר, הרי כל דבר אסור לשואל להשאיל לאדם אחר ?
18. "פותחו וקורא בו": (א) מדוע זה "פשיטא" שמותר לשואל ללמוד בס"ת שהוא שאל (ב) וממילא מה קשה על הברייתא ? (מדוע היא כתבה דין "פשוט")
19. מה תירצה על כך הגמרא, מדוע הברייתא כתבה את המילים "פותחו וקורא בו" ?

"המפקיד ספר תורה אצל חברו גוללו כל שנים עשר חודש. פותחו וקורא בו. אם בשבילו פתחו אסור":

20. האם מותר לשומר חינם או לשומר שכר להשתמש בפיקדון, ומדוע ? (לא. הפיקדון ניתן להם לשמירה בלבד)
21. (א) אצל איזה "שומר" הס"ת נמצא ? (או שומר חינם או שומר שכר) (ב) ממילא האם מותר לשומר ללמוד "לצורכו" בס"ת שעליו הוא שומר ?
22. מה הפירוש: (א) לצרכה (ב) לצורכו ? (לצרכה: השומר גולל או קורא בס"ת "לצרכה" - לצורך האבידה, כדי לאוורר אותה. לצרכו: אין צורך לאוורר כעת את הס"ת, והשומר רוצה ללמוד בו לצורכו [לצורך המוצא])

הבנת הגמ' את הברייתא בקושיא:

23. "גוללו כל שנים עשר חודש": האם המוצא גולל את הס"ת: "לצורכו" או "לצרכה", ומהיכן יודעים זאת ? (לצרכה. היות ו"לגלול" הפירוש שהמוצא גולל את הס"ת בלי ללמוד בו, וא"כ הסיבה שהוא גולל היא "לצרכה" - לצורך האבידה)
24. "פותחו וקורא בו": (א) האם כתוב בברייתא מפורש, האם השומר לומד בס"ת לצרכה או לצורכו ? (לא)
25. בקושיא מה הבינה הגמרא, האם הברייתא התירה לשומר ללמוד בס"ת דווקא "לצרכה", או שהברייתא התירה לשומר ללמוד בס"ת אפילו "לצורכו" ? (הגמ' הבינה בהו"א שהברייתא

- התירה לשומר ללמוד בס"ת, אפילו בזמן שאין צורך לאוורר אותו והשומר לומד בה "לצורכו" (ב) ומהיכן הגמ' הבינה שהברייתא מתירה לשומר ללמוד בס"ת אפילו "לצורכו" (היות והברייתא דיברה בדין הקודם על מקרה שבו השומר גולל את הס"ת "לצורכה", "גוללו כל שנים עשר חודש" ממילא בהכרח שהדין: "פותחו וקורא בו" מדבר על שימוש השומר בס"ת: "לצורכו")
26. מהי הקושיא הראשונה שהקשתה על כך הגמ' ? ("מאי עבידתיה גביה" – מדוע הברייתא מתירה לשומר ללמוד בו "לצורכו", הרי לשמור חנים ושכר, אסור להשתמש בפיקדון לצורכם ?)
27. "אם בשבילו פתחו אסור": (א) לצורך מה השומר משתמש בפיקדון: "לצורכו" או "לצורכה", הוכח ! ב) האם הברייתא מתירה לו להשתמש בפיקדון "לצורכו", ומדוע ?
28. ממילא: מהי הקושיא השניה שמקשה הגמ' על הדין הקודם "פותחו וקורא בו" ?

הבנת הגמ' את הברייתא לפי התירוץ:

29. מה הפירוש: "פותחו וקורא בו", לצורך מה התירה הברייתא לשומר ללמוד בפיקדון ? (לצורכה. הברייתא התירה לשומר ללמוד בפיקדון רק בזמן שהוא צריך לאוורר אותו, והברייתא התירה לו ללמוד בו רק כדי שהוא לא יתעצל לאוורר את הס"ת)
30. (א) ממילא מדוע לא קשה הקושיא הראשונה (ב) ומדוע לא קשה הקושיא השניה ?
31. מדוע צריך מידי פעם לגלול את הס"ת ? (כדי שהוא יתאוורר וכך הוא לא יתעפש)
32. פעם בכמה זמן השומר צריך לגלול את הספר תורה, כשהוא "חדש" וכשהוא "ישן": (א) לת"ק, (ב) לסומכוס, (ג) לר"א בן יעקב, בהוה אמינא ?
33. מה הקשתה על כך הגמרא, ומה היא תירצה ?
34. סכמ: לפי המסקנא פעם בכמה זמן השומר צריך לגלול את הספר תורה כשהוא "חדש" וכשהוא "ישן": (א) לת"ק, (ב) לסומכוס, (ג) לר"א בן יעקב ?
35. מדוע לסומכוס, ס"ת "חדש" יכול יותר להתעפש מס"ת "ישן" ? (ס"ת חדש הקלף עדיין קצת לח, ודבר לח צריך יותר אוורר מדבר יבש)
36. "ולא יקרא אחר עמו": לפי הברייתא הראשונה האם מותר לשומר שאדם נוסף יקרא בס"ת ביחד אתו, ומדוע ?
37. מהי הסתירה שיש לברייתא זו מברייתא אחרת ?
38. לפי התירוץ של אב"י: (א) מתי מותר לשניים לקרוא בס"ת, ומדוע ? (ב) מתי אסור לשניים לקרוא בס"ת, ומדוע ? (ג) וממילא מדוע אין סתירה בין הברייתות ?
39. (א) "לא יקרה פרשה וישנה", מה הפירוש, ומדוע (ב) "ולא יקרא בו פרשה ויתרגם", מה הפירוש, ומדוע ? הסכימו לשומר ללמוד בס"ת בזמן שממילא הוא צריך להיות פתוח כדי שהוא יתאוורר, והזמן הוא כפי שלוקח לקרוא פעם אחת את הדף שפתוח ולכן אסור לו לשנות או לתרגם שאז הספר יהיה פתוח "לצורכו" יותר מהזמן שעליו להיות פתוח "לצורכה")
40. עד כמה דפים מותר לשומר לפתוח בס"ת בפעם אחת ?
41. "מצא כסות מנערה אחד לשלושים יום": (א) מדוע המוצא צריך לנער את הכסות ? (חלק ממצוות "השבת אבידה" היא, שהמוצא צריך לשמור על האבידה שהיא לא תנזק) (ב) מהי ההוכחה מהברייתא שניעור הבגד, שומר על הבגד ? (ג) מה הקשתה הגמרא על כך: מהי הסתירה מדברי הברייתא לדברי רבי יוחנן ?

42. מה תירצה על כך הגמרא, מתי ניעור הבגד שומר על הבגד ומתי ניעור הבגד הורס אותו: א) לפי בני הישיבה ב) לתירוץ ב' ג) לתירוץ ג' ד) לתירוץ ד' ?
43. סכם לרבי יוחנן, מתי מסוכן לשתות מים פושרין ? (מים פושרין: א) שהרתיחו אותם בכלי מתכת ב. שהם היו קרים והתחממו קצת, ולא שהם היו רותחים והפשירו, ג. שלא שמו בהם תבלין)
44. סכם לרבי יוחנן מתי מים פושרין אינם מסוכנים ? (א. מים פושרין שהרתיחו אותם בכלי חרס, ב. אפילו שהרתיחו אותם בכלי מתכות אם הם היו רותחים והפשירו ג. אפילו שהרתיחו אותם בכלי מתכות, אם שמו בהם תבלין)

שאלות חזרה "אלו מציאות" דף כ"ט ע"ב -

ל' ע"א

ואמר ר' יוחנן – כלי כסף

1. לרבי יוחנן: (א) מדוע מי שרוצה לאבד את כספו יקנה בגדי פשתן וכלי זכוכית (היות והם יקרים והם נהרסים מהר, וכך כספו יתבזבז מהר) (ב) באיזה סוג כלי פשתן מדובר (ג) ובאיזה סוג כלי זכוכית מדובר?
2. "וישכור פועלים ואל ישב עמהן" (א) לאיזו מלאכה הוא שכר את הפועלים? (ב) כשבעל הבית לא משגיח על הפועלים שחורשים עם השוורים בכרם, איזה נזק עלול לקרות לכרם ואיזה נזק עלול לקרות לשוורים?
3. מה הפירוש "לצורכו"? (לא צריך עכשיו לשטוח את הבגד והמוצא רוצה לשטוח אותו בבית שלו כדי שהבית שלו יראה יפה)
4. האם מותר לשטוח את הבגד "לצורכו", ומדוע? (אסור. היות ולשומר אסור להשתמש בפיקדון לצרכים שלו)
5. מה הפירוש "לצורכה"? (צריך לשטוח את הבגד עכשיו, ולמוצא אין מכר שום הנאה ולמשל שהוא שוטח אותו לאוורור במרפסת, שאין לבעה"ב צורך ליפות את המרפסת)
6. האם מותר לשטוח את הבגד "לצורכה"? (מותר וחובה)
7. מה הפירוש "לצורכו ולצורכה"? (צריך עכשיו לשטוח את הבגד, אמנם המוצא יחנה מכר שהבגד שטוח בביתו שכך הבית שלו יראה יפה)
8. מה היה הספק של בני הישיבה האם מותר לשטוח את הבגד "לצורכו ולצורכה": מה הסיבה שבגללה יהיה מותר לשטוח את הבגד, ומה הסיבה שבגללה יהיה אסור למוצא לשטוח את הבגד? (הסיבה שמותר: היות וצריך עכשיו לשטוח את הבגד כדי לאוורר אותו, ומה איכפת לנו שתוך כדי כך המוצא גם יחנה מכר שהבגד מיפה את ביתו. הסיבה שאסור: היות והמוצא מתכוון גם "לצורכו" והוא נחנה מכר שהבגד שטוח בביתו, אנו חוששים שאולי המוצא ישאיר את הבגד שטוח יותר מכדי הצורך כדי להמשיך ליפות בו את ביתו, ואז הוא ישתמש בו רק "לצורכו" ואסור לשומר להשתמש בפיקדון "לצורכו")
9. לסיכום: איזה שלוש אפשרויות יש, לצורך מה השומר שוטח את הבגד שהופקד אצלו?
10. משלושת המקרים: (א) אלו שני מקרים מוזכרים מפורש במשנה, האם מותר או אסור לשומר לשטוח בהם את הפיקדון, (ב) ובאיזה מקרה משלושת המקרים לא מוזכר במשנה האם מותר לשומר לשטוח בו את הפיקדון?

נסיון הגמרא להביא ראייה מהמשנה מה הדין "לצורכו ולצורכה", ודחיית הגמ' את הראיה:

11. רישא: "שוטחה לצורכה": א) באיזה מקרה התירה המשנה לשומר לשטוח את הפיקדון ב) וממילא באיזה שני מקרים אסור לשומר לשטוח בהם את הפיקדון א) "לצורכו ולצרכה" ב) "לצרכו" ג) וממילא לפי הרישא: האם מותר לשומר לשטוח את הפיקדון: "לצורכו ולצרכה" ?
12. סיפא: "אבל לא לכבודו": א) באיזה מקרה אסרה המשנה לשומר לשטוח את הפיקדון ב) וממילא באיזה שני מקרים מותר לשומר לשטוח בהם את הפיקדון א) "לצרכה" ב) "לצורכו ולצרכה" ג) וממילא לפי הסיפא: האם מותר לשומר לשטוח את הפיקדון: "לצורכו ולצרכה" ?
13. וממילא: האם אפשר להביא ראיה מהמשנה, מה היא סוברת, האם מותר או אסור למוצא לשטוח את הבגד "לצורכו ולצרכה" ?

נסיון הגמרא להביא ראיה מהברייתא מה הדין "לצורכו ולצרכה":

הברייתא: "נזדמנו לו אורחים לא ישטחנו ... בין לצורכה"

14. האם דברי הברייתא שבמקרה שיש לו אורחים בביתו, אסור לו לשטוח את הבגד "לצרכה", מובנים ? (לא. שהרי כוונתו בשטיחת הבגד היא "לצרכה", ומדוע הברייתא אוסרת זאת ?)
15. הסבר הגמ' בהוה אמינא: מהי הסיבה שכשיש לו אורחים בביתו אסור לו לשטוח את הבגד "לצורכה" ? (הגמ' הבינה בהוה אמינא, שהסיבה שהברייתא אוסרת עליו לשטוח את הבגד כשיש לו אורחים "לצורכה", היא היות והברייתא מדברת במקרה שמכין שיש לו אורחים בביתו, הוא שוטח את הבגד בפניהם, כדי להתכבד בפני האורחים שביתו נראה יפה בגלל הבגד, וממילא כוונת הברייתא באומרה כאן "לצרכה" היא, שבעצם שטיחת הבגד היא "לצרכה ולצורכו" והסיבה שהברייתא אוסרת זאת היא, שהיות והוא שוטח את הבגד "לצרכה" וגם "לצורכו", חכמים חששו שאולי גם אחרי שיטתים הזמן שעליו לשטוח את הבגד "לצורכה", הוא ישאיר את הבגד שטוח, רק "לצורכו", ולכן חכמים אסרו עליו כלל לשטוח את הבגד "לצורכה ולצורכו")
16. וממילא איזו ראיה יש מהברייתא: ששטיחת הבגד "לצורכה ולצורכו", מותרת או אסורה ?

דחיית הגמרא את הראיה:

17. הבנת הגמ' בדחיית הראיה: מה פירוש הברייתא: "נזדמנו לו אורחים לא ישטחנו ... בין לצורכה", לצורך מה המוצא רוצה לשטוח את הבגד שמצא ? ("לצורכה". המוצא צריך לשטוח את הבגד בדיוק בזמן שנמצאים אצלו האורחים, והמוצא רוצה לשטוח את הבגד בביתו במקום שהבגד לא ייפה שם את ביתו, ולמשל שהוא רוצה לשטוח אותו במרפסת, אמנם האורחים מסתובבים גם במרפסת, ולכן אסור למוצא לשטוח שם את הבגד אפילו "לצורכה", מהסיבה שתבואר לקמן)
18. ומהי הסיבה שרבנן אסרו עליו לשטוח את הבגד "לצורכה" במקרה "שיש לו אורחים" ? (אפילו שהמוצא רוצה לשטוח את הבגד "לצורכה", חכמים אסרו עליו זאת, היות והם חששו שהבגד ייזק הן ע"י "עין הרע" של האורחים, וגם שמא אחד מהאורחים יראה את הבגד ויגנוב אותו ביום אחר)
19. ממילא: האם הברייתא דיברה על מקרה שבו המוצא רוצה לשטוח את הבגד "בפני האורחים" - "לצורכה" וסיבת האיסור היא שמא הם יזיקו אותו בעין הרע או ע"י שהבגד ייגנוב ע"י האורחים, או שהברייתא דיברה על מקרה שבו המוצא רוצה לשטוח אותה בביתו

"לצורכה ולצורכו" (כדי שהבגד יתאוורר וגם ביתו יתייפה ע"י הבגד בפני האורחים), והסיבה שחכמים אסרו עליו זאת היא בגלל שהם חששו שהוא ישאיר את הבגד שטוח רק "לצורכו" גם אחרי שהבגד יסתיים להתאוורר "לצרכה ולצורכו"? (אפשרות א' היא הנכונה, וממילא אין ראייה מהברייתא מה יהיה הדין במקרה שאין לו אורחים והוא רוצה לשטוח את הבגד "לצורכה ולצורכו")

20. אם כן, האם יש ראייה מהברייתא מה יהיה הדין במקרה "שאין לו אורחים" והוא שוטח את הבגד, "לצורכו ולצורכה": האם חכמים התירו לו או אסרו עליו את שטיחת הבגד? (האם יש ראייה מהברייתא, שבגלל שהיא אסרה לשטוח את הבגד "לצורכה", במקרה "שיש לו אורחים" - שמא האורחים יזיקו את הבגד ע"י "עין הרע" או "יגנבו" אותו, שממילא היא תאסור לשטוח את הבגד "לצורכה ולצורכו" היות ורבנן חוששים שהוא ישאיר את הבגד שטוח יותר מכדי הצורך?)

ניסיון הגמרא להביא ראייה "מעגלה ערופה" שרבנן אסרו לשטוח בגד "לצורכה ולצורכו":

21. באיזה מקרה עגלה ערופה תהיה פסולה? (כשנעשתה בה עבודה ע"י הבעלים, ומרצונם)
22. "הכניסה לרבקה ודשה כשירה" (א) האם הבעלים רצה שהיא תדוש? (ב) ולכן, האם היא כשרה או פסולה?

23. "בשביל שתינק ותידוש פסולה": (א) מדוע הוא הכניס אותה לרבקה (ב) מדוע זה נקרא "לצורכו ולצורכה" (ג) האם היא כשרה או פסולה?

24. האם הברייתא כתבה את "הטעם", מדוע היא פסולה?
25. לפי ההוה אמינא מדוע היא פסולה? (פסולה מדרבנן. היות ובהוה אמינא הבינה הגמרא שמהתורה היא פסולה רק אם הכוונה היחידה של הבעלים הייתה שהיא תדוש, ואם הוא מכוון גם שהיא "תינק" וגם שהיא "תדוש" היא כשרה. אמנם אם אחרי שהיא תסיים לינוק הוא ישאיר אותה לדוש היא תהיה פסולה מדאורייתא, היות ואז הסיבה היחידה שהיא נשאת ברבקה היא כדי שהיא "תדוש", ולכן רבנן חששו שהיות והוא מכוון לצורכה (שתינק) וגם לצורכו (שתדוש) הוא ישאיר אותה לדוש גם אחרי שהיא תסיים לינוק ואז היא תהיה פסולה מדאורייתא ולכן רבנן אמרו ש"לצורכו ולצורכה" פסולה)

26. האם חשש זה שייך גם כשהמוצא שוטח בגד "לצורכו ולצורכה"? (כן)
27. אם כן, האם יש ראייה מהברייתא, מה יהיה הדין לשטוח את הבגד "לצורכו ולצורכה"?

דחיית הגמרא את הראיה מ"עגלה ערופה":

28. מה הסיבה שבתינק ותידוש היא פסולה? (פסולה מדאורייתא. שמהפסוק "אשר לא עובד בה" לומדים שהעגלה ערופה פסולה לא רק במקרה שכוונתו היחידה הייתה שהיא תדוש, אלא שגם אם הוא מכוון גם "שתינק" וגם "שתידוש" היא פסולה)

29. אם כן, האם כתוב בברייתא שבמקרה של "לצורכו ולצורכה" רבנן חששו שהוא ימשיך להשתמש בה "לצורכו", גם אחרי שהוא יסיים להשתמש בה "לצורכה" (לא. בעגלה ערופה אומרת הברייתא שהיא פסולה במקרה של "לצורכה ולצורכו" היות ויש פסוק שאומר שהיא פסולה במקרה של "לצורכה ולצורכו", אבל בשיטוח בגד "לצורכה ולצורכו", אין פסוק שאומר שיש בכך איסור

- מדאורייתא, ומי אמר שיש בכך איסור "מדרבנן" שרבנן חששו שמא הוא ישאיר אותה שטוחה "לצורכו" אחרי שהוא יסיים לשטוח אותה "לצורכה ולצורכו" (?)
30. וממילא: האם יש ראייה מהברייתא, האם מותר או אסור לשטוח את הבגד שמצא "לצורכו ולצורכה" ?
31. הפסוק "אשר לא עבד" איך הוא נקרא ואיך הוא נכתב ?
32. מה הפירוש: א) עבד, ב) ומה הפירוש: עובד ?
33. אם מתייחסים לפי איך שהפסוק נכתב – עבד: מתי עגלה ערופה נהיית פסולה ? (רק כשהבעלים גרם לה לעבוד)
34. אם מתייחסים לפי איך שהפסוק נקרא – עובד: מתי העגלה ערופה נהיית פסולה ? (אפילו במקרה שהיא עבדה מעצמה)
35. אם כן, איך נפרש את הפסוק, ולפי זה באיזה מקרה כשהיא תעבוד מעצמה היא תהיה פסולה, ובאיזה מקרה כשהיא תעבוד מעצמה היא לא תהיה פסולה ?

שאלות חזרה "אלו מציאות" דף ל' ע"א

ע"ב

כלי כסף – מתני' איזו היא אבידה

1. מדוע ישנם כלים שהמוצא משתמש בהם, הרי המאבד לא נתן לו רשות מפורשת להשתמש בכלים שלו? (התירו למוצא להשתמש בכלים שהוא מצא, היות והשימוש בכלים גורם שהם לא יחלידו. ומותר לו להשתמש בהם רק במשך הזמן שנדרש להשתמש בהם, כדי למנוע מהם שהם לא יחלידו).
2. מהו השימוש שאותו התירו למוצא להשתמש בכלי "עץ"? (להשתמש בו במשך הזמן שנדרש להשתמש בהם כדי שהם לא ירקיבו ולא יותר)
3. מה הפירוש: א) צונן ב) חמין ג) אור?
4. איך מותר ואיך אסור להשתמש בכלים אלו: א) כלי נחושת ב) כלי כסף ג) מגריפות וקרדומות?
5. מדוע אסור למוצא להשתמש בכלים אלו: א) כלי זהב ב) כלי זכוכית? (כלי זהב אין צורך להשתמש בהם, כלי זכוכית יש חשש שהם ישברו בזמן השימוש בהם)
6. מהם שתי האפשרויות, מדוע אדם מפקיד חפץ אצל חברו? א) הבית של המפקיד לא שמור והבית של חברו שמור ואפילו שהמפקיד נשאר בביתו הוא מפקיד את החפץ אצל חברו שביטו שמור. ב) המפקיד נוסע למדינת הים ולכן מוסר את החפץ לשמירה אצל חברו)
7. מי אחראי לאוורר את הכלי שנמצא בבית השומר: א) כשהמפקיד נשאר בביתו, ומדוע? (הבעלים [המפקיד] ישתמש בהם ולא השומר. היות והסיבה שהבעלים הפקיד אצלו את הכלים הייתה היות והבית של הבעלים לא שמור, אמנם היות והבעלים נמצא בעיר, הבעלים לא מסכים לשומר להשתמש בכלים שלו והבעלים יבוא לבית השומר וייקח אותם ע"מ להשתמש בהם כדי שהם לא יחלידו, ולאחמ"כ הוא יחזירם שוב לבית השומר) ב) כשהמפקיד נסע למדינת הים? (השומר ישתמש בהם. היות והבעלים לא יכול להשתמש בהם בגלל שהוא נמצא במדינת הים, ממילא חובה על השומר לשמור על הכלים שהם לא יחלידו, ולכן השומר משתמש בהם)
8. "כדרך שאמרו באבידה כך אמרו בפיקדון": מדוע ישנם כלים ששומר משתמש בהם? (כדי שהם לא יחלידו)
9. "פיקדון מאי עבידתיה גביה": א) בהוה אמינא, באיזה מקרה אומרת הברייתא שלשומר מותר להשתמש בכלים שהפקידו אצלו (כדי שהם לא יחלידו)? (גם במקרה שהמפקיד נשאר בביתו והוא מסר את החפץ לשמירה בגלל שהבית של השומר שמור) ב) וממילא: מהי קושיית הגמרא, מדוע במקרה זה אסור לשומר להשתמש בכלים שהפקידו אצלו? (עיין שאלה 7 אות א')
10. למסקנא: א) באיזה מקרה אומרת הברייתא שלשומר מותר להשתמש בכלים של המפקיד? (כשהמפקיד נסע למדינת הים) ומדוע? ב) ובאיזה מקרה אסור לשומר להשתמש בכלי? (כשהמפקיד נשאר בביתו) ומדוע?
11. "מצא שק או קופה ... הרי זה לא יטול": מה המקרה: מי מצא את השק או הקופה, והאם הוא חייב בהשבת אבידה?

12. הסבר את המילים "מנא הני מילי" ?
13. מהם שלושת המקרים שבהם פטורים מהשבת אבידה ?
14. הסבר את המילים: א) "היה כהן": מי היה כהן ? (המוצא) ב) "והיא בבית הקברות": מי היה בבית הקברות ? (האבידה) ג) "היה זקן": מי היה זקן ? (המוצא) ד) "ואינה לפי כבודו" ? (השבת האבידה היא לא לפי כבודו של המוצא)
15. הסבר את המילים: א) "היתה מלאכה שלו", ב) "מרובה משל חבירו" ?
16. מהיכן לומדת הברייתא שישנם מקרים שפטורים בהם מהשבת אבידה ?
17. איך נדע איזה ציווי הוא מצוות "עשה" ואיזה ציווי הוא ציווי של "לא תעשה" ? (אם הציווי הוא לעשות, כמו למשל הציווי להשיב את האבידה או הציווי לכהן לשמור על קדושתו מלהיטמא למת ("קדושים תהיו"), ציווי זה נקרא "עשה", ואם הציווי הוא לא לעשות, כמו למשל הציווי לכהן לא להיטמא למת ("לנפש לא יטמא"), ציווי זה נקרא "לא תעשה")
18. "היה כהן והיא בבית הקברות", מה הבעיה שיש במקרה הזה - איזה ציוויים סותרים יש כאן: א) אם הכהן יכנס לבית הקברות כדי להחזיר את האבידה לבעליה: איזה ציווי הוא יקיים, ועל איזה ציווי הוא יעבור, ב) אם הכהן לא יכנס לבית הקברות והוא לא יחזיר את האבידה: איזה ציווי הוא יקיים, ועל איזה ציווי הוא יעבור ?
19. הסבר את המילים: "לא אתי עשה ודחי את לא תעשה ועשה" ? (אם בשביל לקיים מצוות "עשה" הוא יעבור על "לא תעשה ועשה", אומרים לו אל תקיים את העשה)
20. ממילא לפי הכלל הזה, מה הכהן צריך לעשות: א) לקיים מצוות "השבת אבידה" ע"י שהוא יכנס לבית הקברות וישיב את האבידה, ולעבור על האיסור להיטמא למת, ב) לקיים את הציווי לא להיטמא למת בכך שהוא לא יכנס לבית הקברות וממילא הוא לא ישיב את האבידה, ולעבור על הציווי של "השבת אבידה" ?
21. איזו מצוה כאן היא "ממונא" ואיזו מצוה כאן היא "איסורא", ומדוע ? ("השבת אבידה" היא סוג מצוה של "ממונא", היות והסיבה שהתורה ציוותה על מצות "השבת אבידה" היא כדי שהמאבד לא יפסיד כסף. האיסור לכהן ליטמא למת, היא סוג מצוה של "איסורא" היות ואיסור זה אינו קשור לממון)
22. מה פירוש הכלל: "לא דחינן איסורא מקמי ממונא" ? (לא מבטלים "סוג מצוה" של "איסורא" כדי לקיים "סוג מצוה" של "ממונא". ובמקרה שלנו, אם בשביל להשיב את האבידה שהיא סוג מצוה של "ממונא", הכהן יעבור על האיסור ליטמא למת, שהיא סוג מצוה של "איסורא", נעדיף שהוא לא יקיים את המצוה שהיא "ממונא" העיקר לא לעבור על המצוה שהיא "איסורא")
23. אם הכהן יכנס לבית הקברות כדי לקיים מצות "השבת אבידה" איזה סוג ציווי הוא יקיים ? (ממונא) ועל איזה סוג ציווי הוא יעבור ? (איסורא)
24. ולכן במקרה זה מה הוא צריך לעשות: א) לקיים את המצוה שהיא "ממונא" ולהשיב את האבידה ע"י שהוא יכנס לבית הקברות ובכך לעבור על הציווי לא להיטמא למת, שהיא מצוה של "איסורא" ב) לא לקיים את המצוה שהיא "ממונא" ולא להשיב את האבידה, כדי שהוא לא יעבור על הציווי לא להיטמא למת שהוא סוג ציווי של "איסורא" ?
25. לסיכום: מהן שתי הסיבות שבגללן הכהן לא יכנס לבית הקברות כדי לקיים מצוות "השבת אבידה" ?
26. ואם כן, מדוע לא יתכן שנלמד שהכהן פטור ממצוות "השבת אבידה" מהפסוק "והתעלמת" ?

27. "שלו מרובה משל חברו": (א) כמה למשל המוצא יכול היה להרויח בזמן שבו יקח לו להחזיר את האבידה (שני סלעים) (ב) וכמה למשל הייתה שווה האבידה (סלע) (ג) אם המוצא יחזיר את האבידה: האם המאבד ישלם למוצא שני סלעים, בגלל שהוא הפסיד שני סלעים מכך שהוא החזיר לו את האבידה, ומדוע? (לא ישלם לו שני סלעים, היות והאבידה שהמוצא החזיר לו הייתה שווה רק "סלע" ואין הגיון שהוא ישלם למוצא על כך שהוא החזיר לו אותה, יותר ממה ששווה האבידה שהוא החזיר לו)
28. (א) מהיכן לומדים שהוא פטור במקרה זה מהשבת אבידה, ("שלך קודם לשל כל אדם" – שאדם לא צריך להפסיד אפילו לא מעט כסף, כדי להציל ממון חברו) (ב) וממילא מהיכן לא צריך ללמוד שהוא פטור במקרה זה מהשבת אבידה?
29. ממילא: באיזה מקרה משלושת המקרים, לומדים שהוא פטור בו מהשבת אבידה מהפסוק "והתעלמת"?
30. אמר רבה "הכישה חייב בה": (א) מי הכישה ("זקן ואינה לפי כבודו") (ב) מדוע הוא הכישה (שהיא תלך לכיוון הבית של הבעלים שלה וע"י כך הוא יחזירה לבעליה והוא יקיים מצוות "השבת אבידה") (ג) ומדוע הוא התחייב להחזירה לבעליה? (היות והוא התחיל במצוות "השבת אבידה" ממילא הוא נהיה "שומר" של האבידה, ולכן הוא לא יכול להשאיר אותה כשהיא אבודה, אלא הוא מתחייב בהשבתה לבעליה)
31. מה היה המקרה עם אב"י, מה אמר לו רבה, ומדוע?
32. "דרכו להחזיר בשדה ואין דרכו להחזיר בעיר": (א) מי מצא את האבידה (ב) באיזה מקום הוא מצא את האבידה (ב) ולאיזה מקום הוא אמר להחזיר אותה?
33. באיזה מקום זה לפי כבודו לקחת אותה ובאיזה מקום זה לא לפי כבודו לקחת אותה?
34. מה היה הספק של בני הישיבה: (א) מהי הסיבה שבגללה הוא אמר להיות פטור מהשבת אבידה, (ב) ומהי הסיבה שבגללה הוא אמר להיות חייב בהשבת אבידה?
35. מה הדין במקרה זה? (לא יודעים. תיקו)
36. מה הכלל, מתי הזקן חייב בהשבת אבידה ובפריקה וטעינה, ומתי הוא פטור?
37. מה היה המקרה עם רבי ישמעאל ברבי יוסי וההוא גברא?
38. מדוע רבי ישמעאל נתן לההוא גברא את הסכום שהיו שווים העצים שלו?
39. מה אמר רבי ישמעאל לאותו אדם כשהוא ניסה לזכות בעצים בפעם השניה?
40. האם הפקר לחלק מהאנשים נחשב הפקר לב"ש ולב"ה, וכמו מי ההלכה?
41. ממילא: מה הקשתה על כך הגמרא, מדוע ההפקר שעשה רבי ישמעאל לא היה טוב?
42. ומה תירצה הגמ' על קושיא זו?
43. איזו קושיא נוספת שאלה הגמרא על רבי ישמעאל, ומה היא תירצה?
44. מה לומדים ממילים אלו: (א) "והודעת להם" (ב) "את הדרך" (ג) "ילכו" (ד) "בה" (ה) "ואת המעשה" (ו) "אשר יעשון", (ז) וממילא מהי הסיבה שר' ישמעאל התנהג "לפנים משורת הדין"?
45. (א) מה הפירוש "גמילות חסדים"? (לעזור ליהודי בכל עזרה שהוא צריך לה) (ב) ממילא מה הקשתה הגמ' על כך שהפסוק כתב מפורש שצריך לבקר חולים, ומה תירצה ע"כ הגמ', (ג) מה הקשתה הגמ' על כך שהפסוק כתב מפורש שצריך לקבור מתים, ומה תירצה ע"כ הגמ'?
46. למסקנא, מדוע חרבה ירושלים?

שאלות חזרה "אלו מציאות" דף ל' ע"ב – ל"א ע"א

מתני' איזו היא אבידה – מצא חמור ופרה וכו'

1. מצא חמור בדרך: א) באיזה מקרה הוא פטור בו מהשבת אבידה, ומדוע ב) באיזה מקרה הוא חייב בו בהשבת אבידה, ומדוע ?
2. מהי מצוות "השבת אבידה" ? (פירוש המילה "אבידה" ברכוש הוא: העדר של הרכוש מבעליו בגלל נזק. ממילא מצוות "השבת אבידה" מתחלקת לשתי אפשרויות: אפשרות א': הרכוש כבר "אבוד" מבעליו, והסיבה היא למשל שהוא לא יודע היכן נמצא החפץ שלו, ואז מצות "ההשבה" היא להשיב את החפץ לבעליו. אפשרות ב': עלול להיות שיהודי הולך "לאבד" את רכושו על ידי נזק, ואז מצות "ההשבה" היא, למנוע את הנזק ואת איבוד הרכוש מהיהודי. [ובאפשרות ב' אפילו שהבעלים יודע היכן נמצא הרכוש שלו שעלול להינזק, שייכת מצות "השבת אבידה"]
3. "פרה רצה בין הכרמים": מדוע יש כאן מצוות "השבת אבידה" - הרי הפרה נמצאת באזור שבו היא גרה והיא לא תברח ממנו ותאבד לבעלים שלה ? (היות והיא רצה בין הכרמים היא עלולה להיפצע ויגרם מכך נזק לבעלים, והבעלים לא יודע מכך שהיא רצה בין הכרמים, ולכן מי שרואה אותה רצה והיא עלולה להיפצע, חייב להציל את הבעלים מאיבוד רכושו)
4. "החזירה וברחה החזירה וברחה": א) מה המקרה ב) האם הוא חייב בהשבת אבידה ג) מהיכן דין זה נלמד ?

"היה בטל מסלע":

5. א) מה המקרה ב) האם המוצא חייב להפסיד כסף כדי לקיים מצוות "השבת אבידה" ג) מה הפיתרון, שהמוצא גם יקיים מצוות "השבת אבידה" והוא ישיב את האבידה לבעליה וגם הוא לא יפסיד מכך כסף ? (על ידי שהמאבד ישלם למוצא את השכר שהוא יכול היה להרוויח בזמן שהוא משיב את האבידה)
  6. האם המאבד מסכם עם המוצא איזה שכר הוא ייתן לו בעבור זה שהוא משיב לו את האבידה ? (לא. שהרי המאבד אינו נמצא כאן)
  7. מהי טענת המוצא, כמה כסף המאבד צריך לשלם לו על כך שהוא השיב לו את האבידה, ומדוע ? (סלע, היות והוא הפסיד "סלע" בשביל להחזיר את האבידה)
  8. מהי טענת המאבד, כמה כסף הוא צריך לשלם למוצא על כך שהמוצא השיב לו את האבידה, ומדוע ? (המאבד טוען שעליו לשלם למוצא "חצי סלע", היות והמוצא היה מרוויח סלע רק אם הוא היה עובד "עבודה קשה" אבל כשהמוצא החזיר לו את הפרה הוא עבד אצלו "עבודה קלה" והשכר של "עבודה קלה" הוא "חצי סלע")
- "לא יאמר לו תן לי סלע, אלא נותן לו שכרו כפועל":**

9. אפשרות א': מתי המאבד ישלם למוצא רק חצי סלע? (אם המוצא אומר לנו שהוא היה מוכן לעבוד "עבודה קלה" ולהרוויח רק חצי סלע. ולכן אנחנו אומרים לו: "עכשיו שעבדת אצל המאבד "עבודה קלה" תקבל רק חצי סלע")

"אם יש שם בית דין מתנה בפני בית דין":

10. אפשרות ב': מתי המוצא צודק בכך שהוא רוצה שהמאבד ישלם לו סלע? (כשהמוצא אומר שהוא מעדיף לעבוד "עבודה קשה" העיקר להרוויח סלע, ואם המאבד ישלם לו רק חצי סלע הוא לא מוכן להחזיר לו את האבידה)

11. מדוע המאבד יצטרך לשלם למוצא סלע, רק אם בית דין יסכימו למוצא שהמאבד ייתן לו סלע? (היות והמוצא עובד בשביל המאבד "עבודה קלה" והוא דורש עליה שכר של "עבודה קשה". והיות והמאבד לא נמצא כאן בשביל להסכים לשלם למוצא יותר מהשכר שמגיע לו, ממילא רק לבית דין יש כח להחליט שהמאבד ישלם למוצא יותר מהשכר שמגיע לו על "העבודה הקלה")

12. מדוע שבית דין יסכימו למוצא שהוא יקבל מהמאבד סלע, על "עבודה קלה"? (היות והאבידה שוה "שני סלעים" וממילא ב"ד יודעים ששווה למאבד לשלם למוצא על השבת האבידה "סלע")

13. **"אם אין שם בית דין שלו קודם"**: (א) כשאין שם בית דין, איזה שכר יקבל המוצא אם הוא יחזיר את האבידה (ב) מדוע הוא יקבל רק חצי סלע (ג) אם כן, האם הוא חייב להחזיר את האבידה, ומדוע?

14. **"אטו כל הני דאמרינן לאו אבידה היא"**: בהוה אמינא, מה הבינה הגמרא, מה הפירוש במשנה "אי זו היא אבידה"? (שהמשנה באה לכתוב לנו מקרים שבהם חייבים או לא חייבים בהשבת אבידה)

15. ולכן מה הקשתה הגמרא על המשנה? (הרי כבר במשניות קודמות כתוב דוגמאות למקרים שחייבים בהם או לא חייבים בהם בהשבת אבידה, ואם כן מדוע המשנה אומרת "אי זו היא אבידה" שהמשמעות היא שזו הפעם הראשונה שהמשנה כותבת דוגמאות כאלו)

16. לפי התירוצי: מה הפירוש במשנה "אי זו היא אבידה"? (עד עכשיו המשניות הקודמות בפרק דיברו על דברים שוודאי שהם אבדו מבעליהם. המשנה שלנו מדברת על דברים שאין זה ודאי שהם נאבדו מבעליהם (המוצא ראה בע"ח, בדרך או בין הכרמים). וממילא איך האדם שרואה בע"ח אלו, יידע אם הם נאבדו מבעליהם וממילא הוא חייב בהם בהשבת אבידה, או שבע"ח אלו לא נאבדו מבעליהם והוא פטור בהם בהשבת אבידה? ע"כ אומרת המשנה "איזו היא אבידה" – מהו הכלל איך המוצא יידע אם בע"ח אלו נאבדו או לא? "מצא חמור וכו")

17. **"ולעולם"**? (א) על איזה קטע במשנה שואלת הגמרא את השאלה (ב) מהי שאלת הגמרא?

18. לפי רב יהודה אמר רב: (א) מהו משך הזמן שאם הוא יראה בו את החמור והפרה רועין בדרך, הוא יהיה פטור בהשבת אבידה (ג' ימים זה אחר זה) (ב) ומהו משך הזמן שאם הוא יראה בו את החמור והפרה רועין בדרך, הוא יתחייב בהשבת אבידה? (יותר מג' ימים זה אחר זה [מאירי])

19. כשהגמ' שואלת "היכי דמי", איך עלינו להסביר תמיד את שאלת הגמ' ? (לא מספיק להסביר: "איך מדובר", אלא צריך גם להסביר מפורש על איזה דין הגמ' שואלת - באיזה מקרה הוא

מדובר. ולמשל כאן צריך להסביר כך: "באיזה מקרה רב יהודה אמר רב אמר, שכשהמוצא ראה חמור ופרה רועין בדרך עד שלושה ימים הוא פטור מהשבת אבידה" – באיזה זמן ביממה הוא ראה אותם בדרך (?)

20. שאלת הגמרא באיזה מקרה רב יהודה אמר רב פסק שעד "שלושה ימים" הוא פטור מהשבת אבידה: (א) כשראה אותם בלילה: מהו משך הזמן שהוא יראה אותם "רועין בדרך", והוא יהיה חייב בהשבת אבידה, ומדוע, (ב) וממילא, מדוע לא יתכן שרב יהודה אמר רב דיבר כשהמוצא ראה אותם בלילה רועין בדרך, (ג) כשראה אותם ביום והוא לא יודע אם הם היו בדרך גם בלילה, האם הוא חייב בהשבת אבידה, ומדוע, (אפילו אם הוא ראה הרבה ימים רועין בדרך הוא "פטור" מהשבת אבידה, היות ובטח הבעלים לקח אותה בלילה והחזיר אותה ביום, והבהמה לא נאבדה מבעליה) (ד) וממילא, מדוע לא יתכן שרב יהודה אמר רב דיבר כשהמוצא ראה אותם ביום רועין בדרך ?

21. מהו הסבר הגמרא, באיזה מקרה אמר רב יהודה אמר רב: "שלושה ימים - פטור, יותר משלושה ימים - חייב" ? ומדוע ?

22. מצא טלית וקרדום, מתי הוא חייב בהשבת אבידה ומתי הוא פטור, ומדוע ?

23. "ראה מים ששוטפין ובאין הרי זה גודר בפניהם": (א) מה המקרה (ב) בגלל איזו מצוה הוא חייב לגדור את השדה כדי שהמים לא יזיקו את שדה חבירו ? (מצות "השבת אבידה")

24. מדוע להציל את חבירו שהמים לא יזיקו את שדהו זה נקרא "השבת אבידה" - הרי חבירו לא איבד את השדה כי הרי הוא יודע היכן היא ואיזו "השבת אבידה" יש כאן ? (עיין שאלה 2 בסוגריים)

25. "וכן תעשה לחמורו וכן תעשה לשמלתו וכן תעשה לכל אבידת אחיך": (א) איזה סוג של רכוש כתוב "מפורש" בפסוק שיש בו מצוות "השבת אבידה" ? (מטלטליו) (ב) א"כ, איזה מילים בפסוק צריך לסביר, ומדוע ? (איזה "סוג רכוש" באים המילים: "וכן תעשה לכל אבידת אחיך", לחייב בו בהשבת אבידה)

26. "אמר רבא לכל אבידת אחיך - לרבות אבידת קרקע": (א) איזה דין חידש רבא ? (שיש מצות השבת אבידה "בקרקע", להציל את חבירו מנזק שעלול לקרות לקרקע שלו) (ב) מהיכן למד רבא שיש השבת אבידה "בקרקע" ?

27. **ראיית רב חנניה לרבא:**

(א) "ראה מים ששוטפין ובאין": האם כתוב מפורש בברייתא, את מה המים הולכים להזיק ? (לא)

(ב) מדוע אי אפשר לפרש שהברייתא מדברת שהמים עלולים להזיק את ה"מטלטליו" של השדה, והסיבה שהוא חייב לגדור בפניהם היא היות ויש השבת אבידה ב"מטלטליו" ? (היות ובתורה כתוב מפורש שיש השבת אבידה ב"מטלטליו" והברייתא לא תכתוב דבר שאין בו חידוש והוא כתוב מפורש בתורה)

(ג) לפי רב חנניא, את מה המים הולכים להזיק ? (את האדמה של השדה)

ד) ומדוע הוא חייב להציל את חברו, שהמים לא יזיקו לו את האדמה? (כי יש מצות השבת אבידה "בקרקע")

ה) מהו "החידוש" של הברייתא בכך שהיא אומרת שיש מצוות השבת אבידה "בקרקע" (החידוש של הברייתא הוא, שיש מצוות השבת אבידה "בקרקע", שזהו דבר שלא כתוב מפורש בתורה)

ו) וממילא, מה הראיה שיש מהברייתא לדברי רבא?

28. **דחיית רבא את הראיה:** (אפשר לפרש את הברייתא אחרת)

א) מה מדובר בברייתא, את מה המים הולכים להזיק? (עומרין דצריכי לארעא)

ב) ומדוע הוא חייב להציל את חברו שהמים לא יזיקו לו את העומרין – שהם נחשבים כאן ל"מטלטלין"? (יש השבת אבידה – ב"מטלטלין")

ג) וממילא, האם יש ראיה מהברייתא שיש השבת אבידה – בקרקע?

ד) אם הברייתא מחייבת להציל את העומרין רק בגלל שהם מטלטלין, ויש השבת אבידה במטלטלין, אם כן, מה החידוש של הברייתא, הרי זה כתוב מפורש בתורה שיש "השבת אבידה" – במטלטלין?

ה) מה הפירוש "עומרין דצריכי לארעא"? (עומרין שסיימו לגדול, ומשאירים אותם עדיין מחוברים לאדמה, כדי שהם יתייבשו בשמש)

ו) וממילא לרבא מה אפשר להסביר, האם הברייתא סוברת יש השבת אבידה ב"קרקע"?

29. האם רבא התחרט ממה שהוא אמר "שיש השבת אבידה – בקרקע", או שהוא רק

אמר שאין לדבריו "ראיה" מהברייתא?

שאלות חזרה "אלו מציאות" דף ל"א

ע"א

מצא חמור ופרה – החזירה וברחה וכו'

1. מהי מצוות "השבת אבידה"? (פירוש המילה "אבידה" ברכוש הוא: העדר של הרכוש מבעליו בגלל נזק, ממילא מצוות "השבת אבידה" מתחלקת לשתי אפשרויות: אפשרות א': הרכוש כבר "אבוד" מבעליו, והסיבה היא למשל שהוא לא יודע היכן נמצא החפץ שלו, ואז מצות "ההשבה" היא להשיב את החפץ לבעליו. אפשרות ב': עלול להיות שיהודי הולך "לאבד" את רכושו על ידי נזק, ואז מצות "ההשבה" היא, למנוע את הנזק ואת איבוד הרכוש מהיהודי. [ובאפשרות ב' אפילו שהבעלים יודע היכן נמצא הרכוש שלו שעלול להינזק, שייכת מצות "השבת אבידה"])
2. "פרה רצה בין הכרמים": מדוע יש כאן מצוות "השבת אבידה" - הרי הפרה נמצאת באזור שבו היא גרה והיא לא תברח ממנו ותאבד לבעלים שלה? (היות והיא רצה בין הכרמים היא עלולה להיפצע ויגרם מכך נזק לבעלים, והבעלים לא יודע מכך שהיא רצה בין הכרמים, ולכן מי שרואה אותה רצה והיא עלולה להיפצע, חייב להציל את הבעלים מאיבוד רכושו)
3. איך לומדים מה יהיה הדין במקרה, שהדין שלו לא כתוב במשנה, ממקרה שהדין שלו כן כתוב במשנה? (בודקים מה "הטעם" של הדין שכתוב במשנה ואם "הטעם" שהיה באותו הדין, שייך גם במקרה שאותו לא כתוב במשנה, ממילא יהיה באותו מקרה את אותו הדין כמו במקרה שכתוב במשנה. הדגמנו: בחורף אמא אמרה לאחד הילדים שלה: "אל תלבש חולצה קצרה", ולאח השני היא לא אמרה מפורש אל תלבש חולצה קצרה: האם האח השני יכול ללבש חולצה קצרה בחורף - בגלל שאמא לא אמרה לו מפורש אל תלבש חולצה קצרה בחורף, או לא? איך נדע?: אנחנו בודקים מהי הסיבה שאמא אמרה לאח הגדול לא ללבש את החולצה הקצרה, והסיבה היא היות ובחורף קר ויהיה לו קר עם החולצה הקצרה ולכן הוא עלול להצטנן, וסיבה זו שייכת גם אצל האח השני, וממילא ודאי שגם לאח השני האמא לא מסכימה ללכת עם חולצה קצרה בחורף. ואם באביב אמא אמרה לבן שלה שעד עכשיו היה חולה: אל תלבש חולצה קצרה, האם האח השני שלא היה חולה לפני כן, יכול ללבש חולצה קצרה? התשובה היא שכן. רואים שכדי להבין דבר שלא נאמר או נכתב, מדבר שכן נאמר או נכתב, עלינו לבדוק מהי הסיבה של הדבר שכן נאמר או נכתב ולבדוק האם סיבה זו שייכת גם בדבר שלא נאמר או נכתב)
4. כמה "חלקים" יש במשנה שלנו? (שלושה חלקים: א. המקרה: 1) רועין בדרך 2) פרה רצה בין הכרמים. ב. הדין: 1) רועין בדרך - אין זו אבידה, 2) פרה רצה בין הכרמים - הרי זו אבידה. ג. הטעם מהם הסיבות של דינים אלו)
5. איזה "חלק" לא נכתב מפורש במשנה? ("הטעם")
6. כמה מקרים יש לגבי חיוב השבת אבידה, כשאדם רואה פרה "בדרך" או "בין הכרמים", ומהם המקרים? (ארבעה מקרים: א. רועה בדרך ב. רצה בדרך ג. רצה בין הכרמים ד. רועה בין הכרמים)
7. אלו מקרים מארבעת המקרים כתובים במשנה ואלו מקרים לא כתובים במשנה?

"הטעם" של הדינים במשנה לפי "ההוה אמינא":

8. להוה אמינא: היכן ישנם יותר סיכויים שהפרה תינזק: א) כשהיא "רועה" (הולכת ואוכלת עשבים) או כשהיא "רצה", ומדוע?
9. והיכן ישנם יותר סיכויים שהפרה תינזק: א) כשהיא "בדרך" או כשהיא "בין הכרמים", ומדוע?
10. רישא: "רועין בדרך – אין זו אבידה"
- א. הגמ' בהו"א: מדוע "אין זו אבידה"? (אין שום סיבה שהפרה תינזק כשהיא הולכת והיא בדרך)
- ב. ואם כן, מה יהיה הדין לפי הרישא במקרים אלו: א. רועה בין הכרמים ב. רצה בדרך?
- ג. ומדוע? (יש כבר סיבה אחת שהפרה תינזק)
- סיפא: "רצה בין הכרמים – הרי זו אבידה":
- ד. מדוע "הרי זו אבידה"? (ישנם שתי סיבות שהפרה תינזק או תזיק את הכרמים)
- ה. ואם כן, מה יהיה הדין לפי הסיפא במקרים אלו: א. רועה בין הכרמים ב. רצה בדרך?
- ו. ומדוע? (יש רק סיבה אחת שהפרה תינזק)
11. אם כן, איזו סתירה יש בין הרישא לסיפא?
12. על מי קשה ועל מי לא קשה? (קשה: על "הפירוש" שהגמרא פירשה את טעם הדינים במשנה בהוה אמינא, לא קשה: על "המשנה" היות ונפרש אותה בפירוש אחר ואז לא תהיה סתירה בדברי המשנה)

"הטעם" של הדינים במשנה לפי "אביי":

13. רישא: "רועין בדרך – אין זו אבידה":
- א. אביי: "מדוע "אין זו אבידה"? (אביי: פרה שהולכת לא תזיק ולא תינזק)
- ב. ממילא לאביי, מה יהיה הדין למשנה ברועה בין הכרמים? (אין זו אבידה [כמו ברועה בדרך] היות ופרה שהולכת לא תזיק ולא תינזק)
- סיפא: "רצה בין הכרמים – הרי זו אבידה":
- ג. מדוע "הרי זו אבידה"? (אביי: היות ופרה שרצה יכולה להזיק [את הכרמים] או להינזק [מהכרמים])
- ד. וממילא לאביי, מה יהיה הדין למשנה ברצה בדרך? ("הרי זו אבידה", [כמו ברצה בין הכרמים] היות ופרה שרצה עלולה להינזק)
- ה. לפי הפירוש של אביי האם ישנה סתירה במשנה?
14. קושיית רבא לאביי:
- א. לשיטתך אביי, מה הדין שהמשנה אומרת "ברישא"? (שפרה שהולכת לא תינזק)
- ב. כמה דוגמאות יש, שפרה שהולכת לא תינזק? (שתי דוגמאות: א. רועה בדרך ב. רועה בין הכרמים)
- ג. איזו דוגמא משתי הדוגמאות היא "חידוש גדול" ואיזו דוגמא היא "חידוש קטן", שפרה שהולכת במקום זה לא תינזק: א. כשהיא הולכת בדרך ב. כשהיא הולכת בין הכרמים?
- ד. איזו דוגמא משתי הדוגמאות המשנה כתבה ברישא, והאם המשנה כתבה את החידוש הקטן, או את החידוש הגדול?
- ה. ולשיטתך אביי, מה הדין שהמשנה אומרת "בסיפא"? (שפרה שרצה עלולה להינזק)
- ו. כמה דוגמאות יש שפרה שרצה עלולה להינזק? (שתי דוגמאות: א. רצה בדרך ב. רצה בין הכרמים)

- ז. איזו דוגמא היא "חידוש גדול" ואיזו דוגמא היא "חידוש קטן" שפרה שרצה במקום זה עלולה להינזק: א. כשהיא רצה בדרך ב. כשהיא רצה בין הכרמים ?
- ח. איזו דוגמא משתי הדוגמאות המשנה כתבה בסיפא, והאם המשנה כתבה את החידוש הקטן או את החידוש הגדול ?
- ט. אם כן, מה הקשה רבא על הפירוש של אביי ? (מכך שלפי הפירוש שלך יוצא שהמשנה אמרה את החידוש הקטן והרי הדרך של המשנה לומר את החידוש הגדול, רואים שהפירוש שלך במשנה אינו נכון)

שיטת רבא בהסבר המשנה: המשנה לא כתבה את כל הפרטים של המקרים שכתובים בה:

יישוב הסתירה "רצה ארצה":

15. רישא: "רועין בדרך – אין זו אבידה":
- א. ומה יהיה הדין לפי הרישא "ברצה בדרך" ? (הרי זו אבידה)
- ב. לרבא, מה המקרה ברישא "ברצה בדרך", ומדוע הרי זו אבידה ? (הבהמה רצה מהעיר לכיוון השדות והיא עלולה להיאבד ולכן "הרי זו אבידה")
- סיפא: "רצה בין הכרמים – הרי זו אבידה":
- ג. ומה יהיה הדין לפי הסיפא "ברצה בדרך" ? (אין זו אבידה)
- לרבא, מה המקרה בסיפא "ברצה בדרך", ומדוע אין זו אבידה ? (מדובר שהיא רצה לכיוון העיר כדי לחזור לבעליה ואין חשש שהיא תיאבד, ולכן "אין זו אבידה")

יישוב הסתירה "רועה ארועה":

- רישא: "רועין בדרך – אין זו אבידה":
- ד. ומה יהיה הדין לפי הרישא "ברועה בין הכרמים" ? (הרי זו אבידה)
- ה. לרבא, מה המקרה ברישא ברועה בין הכרמים, ומדוע הרי זו אבידה ? (הפרה עלולה להזיק את הכרם בהליכתה בו. ומדובר ברישא שהיא הולכת בכרם של יהודי ויש מצוות "השבת אבידה" להוציא את הפרה שהולכת בכרם של היהודי, כדי שהיא לא תזיק לו את הכרם. [ואמנם פרה שהולכת בכרם, לא אמורה להינזק. וממילא אין כאן מצוות השבת אבידה בגלל "הפרה" אלא בגלל הכרם שעלול להינזק])
- סיפא: "רצה בין הכרמים – הרי זו אבידה":
- ו. ומה יהיה הדין לפי הסיפא "ברועה בין הכרמים" ?
- ז. לרבא: מה המקרה בסיפא "ברועה בין הכרמים", ומדוע אין זו אבידה ? (פרה שהולכת ואפילו אם היא הולכת בכרם, היא לא תינזק מהכרם, וממילא אין סיבה לעשות השבת אבידה בגלל הפרה. ואפילו שהפרה עלולה להזיק את הכרם בהליכתה בו, אין צורך להוציא את הפרה מהכרם ולעשות לה השבת אבידה כדי שהכרם לא ינזק, היות ומדובר בסיפא שהיא הולכת בכרם של גוי ואין מצוות "השבת אבידה" בגוי)
16. מדוע אם הכרם הוא של גוי והפרה הולכת בו אין צורך להוציא אותה מהכרם, הרי עלול להיות שיהרגו אותה בגלל שהיא נמצאת בכרם שהוא לא שייך לבעלים שלה וממילא צריך להיות הדין שמי שרואה אותה יהיה חייב להוציא אותה מהכרם ולעשות לה השבת אבידה כדי שלא ימצאו

- אותה ויהרגו אותה? (המשנה מדברת במקום שלא הורגים את הפרה אם זו הפעם הראשונה שמוצאים אותה משוטטת בשדות של אחרים)
17. הסבר, מדוע אין צורך להוציא אותה מהכרם של הגוי, הרי לא יודעים אם היא נמצאת בכרם של אדם אחר פעם ראשונה שאז לא יהרגו אותה, או שהיא נמצאת פעם שניה שאז יהרגו אותה, ומספק שיהיה חייב ב"השבת אבידה"?
18. לרבא, מדוע "רועין בדרך" – אין זו אבידה? (פרה "שהולכת" לא תינזק, ואפילו שפרה שהולכת עלולה "להזיק", היות והיא נמצאת בדרך, הדרך היא ריקה ואין בה מה להזיק, ולכן "אין זו אבידה")
19. לרבא, אם הסיפא מדברת שהפרה נמצאת בכרם של "גוי": א"כ מדוע ב"רצה בין הכרמים" – "הרי זו אבידה", הרי אפילו אם הפרה עלולה להרוס את הכרם של הגוי, אין חיוב השבת אבידה בגוי – להציל גוי מהפסד? (החיוב הוא מצד זה שהפרה של היהודי עלולה להינזק מהכרם בריצתה בו, ויש חיוב השבת אבידה ליהודי)

בס"ד

שאלות חזרה "אלו מציאות" דף ל"א ע"א

ע"ב

החזירה וברחה – מות יומת

1. "החזירה וברחה": א. מה המקרה, ב. מה הדין, ג. ומאיזה פסוק נלמד דין זה?
2. לפי ההוא מדרבנן איך לומדים מהפסוק "השב תשיבם" שחייב בהשבת אבידה: "אפילו ארבעה וחמשה פעמים"? (מהמילה "תשיבם" שהיא מיותרת)
3. וממילא לשיטתו, מה קשה על המשנה, עד כמה פעמים צריך שתהיה חובה על המוצא להשיב את אותה האבידה, ומדוע?
4. לפי איך שרבא תירץ, איך לומדים מהפסוק "השב תשיבם" שחייב בהשבת אבידה "אפילו ארבעה וחמשה פעמים"?
5. לסיכום: מאיזו מילה בפסוק "השב תשיבם" לומדים שחייב בהשבת אבידה "אפילו ארבעה וחמשה פעמים": א) להוא מדרבנן, בהוא אמינא? ("תשיבם" ב) לרבא? ("השב")
6. ממילא לפי רבא: מה לומדים מהמילה "תשיבם" – שהיא מיותרת? (שאפשר להחזיר את האבידה אפילו ל"גינתו ולחורבתו")

רבא: "לביתו" – פשוט שאפשר להחזיר את האבידה, "לגינתו ולחורבתו" – "חידוש" שאפשר להחזיר אליהם את האבידה: (נלמד מהמילה "תשיבם" – שהיא מיותרת)

7. שאלת הגמרא באיזה מקרה התורה "חידשה" שאפשר להחזיר את האבידה ל"גינתו ולחורבתו":

א. מדוע אי אפשר להסביר שהתורה מדברת במקרה שהגינה והחורבה "שמורים", והתורה "מחדשת" שאפשר להחזיר אליהם את האבידה? (כי אם כן, זה "פשיטא" שאפשר להחזיר לשם את האבידה, ואילו לרבא, התורה אמרה שלגינתו ולחורבתו זה "חידוש" שאפשר להחזיר אליהם את האבידה)

ב. מדוע אי אפשר להסביר שהגינה והחורבה, שהתורה הסכימה שהמוצא יוכל להחזיר אליהם את האבידה הם "אינם שמורים", והפרה תוכל לברוח מהם לאחר שהמוצא יחזיר אותם לשם? (כי אז ודאי שהתורה לא תתיר להחזיר את הפרה "לגינתו וחורבתו" שאינם שמורים, ואילו לדברי רבא התורה מדברת על סוג גינה וחורבה שהיא כן מסכימה להחזיר אליהם את הפרה)

ג. להסבר הגמרא, התורה דיברה שהגינה והחורבה "שמורים": אם כן מה החידוש של התורה שאפשר להחזיר את האבידה "לגינתו ולחורבתו"? ("לא בעינן דעת בעלים". התורה הסכימה שהמוצא יוכל להחזיר את האבידה למקום שמור ששייך למאבד, ולא להודיע לבעלים שהוא החזיר לשמה את האבידה. [גינתו וחורבתו] הם "משל" למקום שהבעלים לא נמצא בו בדרך כלל, ו"ביתו" זה "משל" למקום שהבעלים נמצא בו בדרך כלל])

ד. מהו "החידוש" שאפשר להחזיר את האבידה מבלי להודיע לבעלים? (מדובר שהוא מחזיר אותה למקום שרוב הסיכויים שהבעלים ישים לב לאחר מכן שהאבידה הוחזרה לו, ואז הוא ייתן לה לאכול וגם הוא ישמור אותה מגנבים, אמנם יש סיכוי קטן שהבעלים לא ישים לב לכך שהמוצא החזיר לו לשם את הפרה, וממילא הוא לא ייתן לה לאכול - והיא תמות, או שהוא לא ישמור אותה מגנבים - והיא תגנב, וזהו החידוש של התורה שכן מותר למוצא להחזיר את הפרה לשם, ולא חוששים להנ"ל)

8. (א) מי כן צריכים להודיע לבעלים שהם החזירו לו את החפץ (ב) ואם הם יחזירו את החפץ לבעלים מבלי להודיע לבעלים שהם החזירו לרשותו את החפץ, והחפץ יגנב: האם הם יצטרכו לשלם לבעלים על אף שהחפץ נגנב מרשות הבעלים, ומדוע?

9. "שלח תשלח": א. מה המקרה, ב. מה הדין אם הוא שילח את האם והיא חזרה: כמה פעמים הוא חייב להוסיף ולשלח לפני שהוא לוקח את הבנים? (אפילו ארבעה וחמשה פעמים) ג. ומאיזה פסוק נלמד דין זה?

10. א. להווא מדרבנן, מאיזו מילה בפסוק לומדים דין זה ("תשלח") ב. וממילא מה הוא הקשה על המשנה?

11. א. לרבא, מאיזו מילה, דין זה נלמד ("שלח") ב. ומה דורשים מהמילה "תשלח"?

12. "הוכח תוכיח": א. מה המקרה, ב. כמה פעמים צריך להוכיח את חברו, כשהוא רואה את חברו חוזר שוב ושוב לעבור את העבירה - גם אחרי שכבר הוא הוכיח אותו?

13. א. להווא מדרבנן מאיזו מילה בפסוק "הוכח תוכיח" דין זה נלמד (תוכיח), ב. וממילא מה הוא הקשה על כך?

14. א. לרבא, מאיזו מילה בפסוק "הוכח תוכיח" דין זה נלמד (הוכח), ב. ומה לומדים מהמילה "תוכיח" ?

15. א. באיזה מקרה פטר מלפרוק "כשאין בעליו עמו" ? (כשהבעלים "בריא" ויכול לעזור) ב. ובאיזה מקרה חייב בפריקה גם "כשאין בעליו עמו" ? (כשהבעלים לא יכול לעזור לפרוק, היות והוא "זקן או חולה")

16. "עזוב תעזוב": א. באיזו מצוה מדובר ? (פריקה) ב. איזו מילה מיותרת בפסוק, ומדוע ג. מה לומדים מהמילה "תעזוב" ?

17. "הקם תקים" א. באיזו מצוה מדובר ? (טעינה) ב. איזו מילה מיותרת בפסוק, ומדוע ג. ומה לומדים מהמילה "תקים" ?

"ולמה ליה למכתב פריקה ולמה ליה למכתב טעינה":

18. להוה אמינא: במה מצוות "פריקה" ומצוות "טעינה" דומות ? (שבשניהן אדם צריך עזרה עם חמורו בדרך)

19. מהי שאילת הגמ', והסבר מדוע שיהיה מספיק לכתוב רק את מצוות "פריקה" או רק את מצוות "טעינה" ?

20. האם מצוות "פריקה" היא "בחינם" או "בשכר" ? לכו"ע, בחינם)

21. האם מצוות "טעינה" היא "בחינם" או "בשכר" ? (מחלוקת חכמים ור"ש)

22. תירוץ הגמ': מדוע לא מספיק, שנכתוב רק את מצוות "פריקה" ושלא נכתוב את מצוות "טעינה" ? (מדוע אם נכתוב רק את מצוות "פריקה" לא נדע שיש גם מצוות "טעינה" ?)

23. לחכמים: מדוע לא מספיק לכתוב רק את מצוות "טעינה" אלא צריך לכתוב גם את מצוות "פריקה" ? (היות ולחכמים מצוות "טעינה" היא "בשכר" ואילו מצוות "פריקה" היא "בחינם", ואם נלמד את מצוות פריקה ממצוות טעינה יצטרך להיות שגם מצוות "פריקה" תהיה בשכר, והתורה רוצה שמצוות "פריקה" תהיה בחינם ולכן היא כתבה בנפרד גם את מצוות פריקה כדי ללמד שמצוות פריקה היא "בחינם")

24. לר"ש: מדוע לא מספיק לכתוב רק את מצוות "טעינה" אלא צריך לכתוב גם את מצוות "פריקה" ? (היות ולר"ש, לא מוזכר "מפורש" במילים של כל אחד משני הפסוקים האם הוא מדבר על "טעינה", [את הפסוק "עזוב תעזוב עמו" אפשר לפרש על "פריקה" וגם את הפסוק "הקם תקים עמו" אפשר לפרש גם על "פריקה" דהיינו שהתורה מצווה להרים את "החמור" ע"י שתפרוק ממנו את השקים] וממילא אם היה כתוב רק פסוק אחד היינו מפרשים אותו שהוא מדבר על "פריקה" - שהיא מצווה חשובה יותר מטעינה [היות ובפריקה יש צעב"ח ו"חס"כ" ואילו בטעינה אין] וממילא לא היינו יודעים שיש את מצוות "טעינה". לכן התורה כתבה את שני הפסוקים שכך חייבים לפרש את אחד מהם על מצוות "פריקה" ["עזוב תעזוב עמו"] ואת אחד מהם על מצוות "טעינה" ["הקם תקים עמו"] - להרים את השקים על החמור] וכך אנו יודעים שיש מצוות "טעינה")

"למה לי למכתב הני תרתי ולמה לי למכתב אבידה":

25. שאלת הגמרא: אם התורה היתה כותבת את מצוות "פריקה וטעינה", היינו מבינים לבד שיש מצוות "השבת אבידה", וכן להיפך: איך אפשר ללמוד שיש מצוות "השבת אבידה" ממצוות "פריקה וטעינה"? (כי המקרים של פריקה וטעינה והשבת אבידה הם מקרים "דומים", ואם יש מצווה במקרה אחד ודאי שיש מצווה בכל המקרים שדומים לו)
26. האם כתוב בתורה מפורש, "מה הטעם" שהתורה ציוותה על מצוות "השבת אבידה" ועל מצוות "פריקה וטעינה"? (לא)
27. להוה אמינא: במה המקרים של השבת אבידה פריקה וטעינה דומים - מהו הטעם שהתורה ציוותה על שלושת המצוות הללו? (שבשלושת מקרים אלו אם לא נעזר ליהודי יגרם לו הפסד ממון, והטעם שהתורה ציוותה על שלושת מצוות אלו היא, היות ורצון התורה שיהודי יציל את חברו מהפסד ממון: השבת אבידה - אם לא נשיב לו את האבידה הוא יפסיד אותה. פריקה - אם לא נעזור לו לפרוק, הבהמה שלו תהיה חולה וגם הוא יאחר לשוק והוא לא יצליח למכור את הסחורה שלו. טעינה - אם לא נעזור לו להטעין הוא יאחר לשוק, והוא לא יצליח למכור את הסחורה שלו)
28. וממילא, איך נלמד את מצוות "השבת אבידה" מ"פריקה וטעינה"? (מה הסיבה שהתורה חייבה בפריקה וטעינה, כי התורה ציוותה ליהודי לדאוג שיהודי אחר לא יפסיד ממון, אותו הדבר ודאי שהתורה ציוותה בהשבת אבידה, כדי שנדאג שיהודי לא יפסיד ממון)
29. ואיך נלמד את מצוות "פריקה וטעינה" מ"השבת אבידה"? (מהי הסיבה שהתורה חייבה בהשבת אבידה, היות והתורה ציוותה ליהודי לדאוג שיהודי אחר לא יפסיד ממון, ממילא אותו הדבר, ודאי שהתורה ציוותה בפריקה וטעינה, כדי שנדאג שיהודי לא יפסיד ממון)
30. אם אפשר ללמוד את "השבת אבידה" - מפריקה וטעינה, או את "פריקה וטעינה" מהשבת אבידה, מה קשה? (שהתורה תכתוב או רק את "פריקה וטעינה" או רק את "השבת אבידה")
31. לתירוץ הגמרא: מדוע אם התורה תכתוב רק את מצוות "פריקה וטעינה" לא נדע את מצוות "השבת אבידה" (מהו הטעם שיאמרו שבגללו התורה ציוותה על מצוות "פריקה וטעינה" והאם טעם זה שייך גם במצוות "השבת אבידה")?
32. ומדוע אם התורה תכתוב רק את מצוות "השבת אבידה" והיא לא תכתוב את מצוות "פריקה וטעינה", לא נוכל ללמוד את מצוות "פריקה וטעינה" ממצוות "השבת אבידה" (מהו הטעם שיאמרו שבגללו התורה ציוותה על מצוות "השבת אבידה" והאם טעם זה שייך גם במצוות "פריקה וטעינה")?

שאלות חזרה "אלו מציאות" דף ל"א ע"ב

מות יומת – היה בטל

1. "מות יומת המכה": א. למי מגיע עונש מיתה, ב. ובאיזה סוג מיתה הורגים אותו ?
2. מה נלמד מהמילה "מות" ומה נלמד מהמילה "יומת" ?
3. "הכה תכה": א. למי מגיע עונש מיתה, ב. ובאיזה סוג מיתה הורגים אותם ? (חרב)
4. "השב תשיב": את מה צריך להשיב ? (לקח מהלוה משכון בגד של לילה, ואין ללוה בגד אחר ללילה)
5. מה נלמד מהמילה השב, ומה נלמד מהמילה תשיב ?
6. "אם חבול תחבול שלמת רעיך עד בא השמש תשיבנו לו": את מה צריך להשיב ? (לקח מהלוה משכון בגד של יום, ואין ללוה בגד אחר ליום)
7. מה נלמד מהמילה חבול, ומה נלמד מהמילה תחבול ?
8. "פתח תפתח את ידך לענייך": א. על איזו מצוה הפסוק מדבר, ב. מה הפירוש "לענייך" ? (לעניים שגרים בעיר שלך)
9. מה נלמד מהמילה "פתח", ומה נלמד מהמילה "תפתח" ?
10. אם צריך לתת צדקה גם לעניים מעיר אחרת, אם כן מה הפירוש "לענייך" ? ("עניי עירך קודמין", שאם יש לך כסף לתת רק לעני אחד, תן אותו לעני מהעיר שלך)
11. "נתן נתן": על איזו מצוה הפסוק מדבר ? (מה שיעור הנתינה במצוות צדקה)
12. מה נלמד מהמילה "נתן", ומה נלמד מהמילה "תתן" ?
13. "הענק תעניק... אשר ברכך ה' אלוקיך", על איזו מצוה הפסוק מדבר ?
14. כשהבית של האדון לא התברך בגלל העבד, האם האדון צריך לתת לעבד "מענק" כשהוא יוצא לחירות ? (מחלוקת רבנן ורבי אלעזר בן עזריה)
15. לרבנן, מה נלמד מהמילה "הענק", ומה נלמד מהמילה "תעניק" ?
16. לרבנן, אם צריך לתת לעבד "הענקה" גם אם לא נתברך הבית בגללו, אם כן מדוע כתוב בפסוק "אשר ברכך ה' אלוקיך" ? (לומר, מה שיעור המענק שצריכים לתת לעבד, שהוא תלוי לפי הברכה שה' בירך את האדון)
17. לרבי אלעזר בן עזריה, מה נלמד מהמילה "הענק", ומדוע נכתבה המילה "תעניק" ?
18. "העבט תעביטנו": על איזו מצוה הפסוק מדבר ? (להלוות כסף למי שצריך הלוואה)
19. מה הפירוש "אין לו ואינו רוצה להתפרנס": א. האם יש לו כסף משלו, ב. ממה הוא לא רוצה להתפרנס, ג. האם מגיע לו לקבל מהצדקה, ד. אם הוא לא רוצה להתפרנס מהצדקה, איך נעזור לו ? (ניתן לו צדקה ונספר לו שזו הלוואה)

20. מה הפירוש "יש לו ואינו רוצה להתפרנס": א. האם יש לו כסף משלו, ב. ממה הוא לא רוצה להתפרנס (משלו), ג. ממה הוא כן רוצה להתפרנס, (מהצדקה), ד. האם מגיע לו לקבל מהצדקה, ה. א"כ, אם ניתן לו מהצדקה, מדוע זה נקרא "הלואה"? (היות ולא היה מגיע לו לקבל מהצדקה ונתנו לו מהצדקה רק כדי שהוא לא ימות מרעב, לכן לוקחים את הכסף שהוא קיבל מהצדקה מרכושו לאחר מותו, וממילא הכסף שניתן לו מהצדקה נחשב להלוואה)
21. "יש לו ואינו רוצה להתפרנס": האם צריכים לעזור לו ולתת לו מהצדקה (והיורשים שלו יחזירו אח"כ לצדקה)?
22. לרבנן, מה נלמד מהמילה "העבט", ומה נלמד מהמילה "תעביטנו"?
23. לר"ש, מה נלמד מהמילה "העבט", ומדוע נכתבה המילה "תעביטנו"?

שאלות חזרה "אלו מציאות" דף ל"א ע"ב – ל"ב ע"א

היה בטל – מתניתין מצאה ברפת וכו'

1. "היה בטל מסלע": א) האם המוצא חייב להפסיד כסף כדי לקיים מצוות "השבת אבידה" (ב) מה הפיתרון, שהמוצא גם יקיים מצוות "השבת אבידה" וגם הוא לא יפסיד מכך כסף? (על ידי שהמאבד ישלם למוצא את השכר שהוא יכול היה להרוויח בזמן שהוא משיב את האבידה)
2. האם המאבד מסכם עם המוצא איזה שכר הוא יתן לו בעבור זה שהוא משיב לו את האבידה? (לא)
3. מהי טענת המוצא כמה כסף המאבד צריך לשלם לו על כך שהוא השיב לו את האבידה, ומדוע? (סלע. היות והוא הפסיד "סלע", בשביל להחזיר את האבידה)
4. מהי טענת המאבד, כמה כסף הוא צריך לשלם למוצא על כך שהמוצא השיב לו את האבידה, ומדוע? (המאבד טוען שעליו לשלם למוצא "חצי סלע", היות והמוצא היה מרוויח סלע רק אם הוא היה עובד "עבודה קשה" אבל כשהמוצא החזיר לו את הפרה הוא עבד אצלו "עבודה קלה" והשכר של "עבודה קלה" הוא "חצי סלע")

"לא יאמר לו תן לי סלע, אלא נותן לו שכרו כפועל":

5. אפשרות א': מתי המאבד ישלם למוצא רק חצי סלע? (אם המוצא אומר לנו שהוא היה מוכן לעבוד "עבודה קלה" ולהרוויח רק חצי סלע ולכן אנחנו אומרים לו עכשיו שעבדת אצל המאבד "עבודה קלה" תקבל רק חצי סלע)
6. "אלא נותן לו שכרו כפועל בטל": בהוה אמינא, מה הבינה הגמרא מה הפירוש "כפועל בטל", איזה שכר יקבל המוצא? (רבע סלע כמו אדם שמרויח בכל יום "סלע" מעבודה קשה, ואם נשאל אותו כמה אתה מסכים שנשלם לך במקרה שלא תעבוד בכלל, שהוא מסכים לקבל "רבע סלע". והפירוש "כפועל בטל": שהמוצא מקבל כמו פועל שמסכים להתבטל - ולא לעבוד בכלל, שהוא מקבל "רבע סלע")
7. מה הקשתה על כך הגמרא, מדוע המוצא צריך לקבל "חצי סלע"?
8. לתירוץ, מה הפירוש "כפועל בטל"? (המאבד משלם למוצא כמו פועל שמתבטל מעבודה קשה ששכרה "סלע", ועובד עבודה קלה, שהוא מסכים לקבל עליה רק "חצי סלע")

"אם יש שם בית דין מתנה בפני בית דין":

9. אפשרות ב': מתי המוצא צודק בכך שהוא רוצה שהמאבד ישלם לו סלע? (כשהמוצא אומר שהוא מעדיף לעבוד "עבודה קשה" העיקר להרוויח סלע, ואם המאבד ישלם לו רק חצי סלע הוא לא מוכן להחזיר לו את האבידה)

10. מדוע המאבד יצטרך לשלם למוצא סלע, רק אם "בית דין" יסכימו למוצא שהמאבד יתן לו סלע? (היות והמוצא עובד בשביל המאבד "עבודה קלה" והוא דורש עליה שכר של "עבודה קשה", והיות והמאבד לא נמצא כאן בשביל להסכים לשלם למוצא יותר מהשכר שמגיע לו, ממילא רק "לביית דין" יש כח להחליט שהמאבד ישלם למוצא יותר מהשכר שמגיע לו על "העבודה הקלה")
11. מדוע שבית דין יסכימו למוצא שהוא יקבל מהמאבד סלע, על "עבודה קלה"? (היות והאבידה שווה "שני סלעים" ואנחנו יודעים ששווה למאבד לשלם למוצא על השבת האבידה "סלע")

"איסור רב ספרא עביד עיסקא בהדי הדדי":

12. שני אנשים היו שותפים למשל בעשרה חפצים: כשהם רוצים להפסיק להיות שותפים ושכל אחד מהם יקבל חצי מנכסי השותפות, איך הם עושים את החלוקה? (שתי אפשרויות: א) אם העשרה חפצים "דומים" ובעצם כולם שווים אותו הדבר אז החלוקה תהיה לפי מספר החפצים, וכל אחד מהם יקבל חמישה חפצים. ב) אם החפצים "לא דומים" ובעצם לכל חפץ יש שווי אחר, אז החלוקה תהיה לפי השווי של החפצים ולא לפי המספר שלהם. בודקים כמה כל חפץ שווה בנפרד, וכמה כל החפצים שווים ביחד, ואם למשל כל החפצים של השותפות שווים 4,000 ₪ כל שותף יקבל חפצים בשווי של 2,000 ₪ ואז יתכן ששותף אחד יקבל רק חפץ אחד כי הוא שווה 2,000 ₪ ואילו השותף השני יקבל תשעה חפצים היות והם שווים ביחד רק 2,000 ₪)
13. מה הבעיה כשחולקים את נכסי השותפות לפי השווי? (איך נדע כמה שווה כל חפץ שזה דבר שהוא לא ברור לכל אדם)
14. איך בודקים כמה כל חפץ שווה? (על ידי אנשים שהם יודעים לבדוק שווי של חפצים)
15. האם אפשר לסמוך על מומחה אחד כשהוא אומר כמה החפץ שווה? (לא. קשה לדעת במדויק כמה חפץ שווה ויתכן שאדם אחד יטעה ויגיד שווי אחר מהשווי שהחפץ שווה באמת, ובגמרא נחלקו האם צריך שניים שישומו את החפץ או שצריך שלושה)
16. שותפים שרוצים לחלוק את נכסי השותפות, איך נעשית החלוקה, כששני השותפים נמצאים בשעת החלוקה? (החלוקה יכולה להיות בינם לבין עצמם היות וכל שותף דואג לעצמו שהוא יקבל חצי מהנכסים)
17. שותף שרוצה לחלוק את נכסי השותפות, שלא בפני חבריו השותף, בפני מי החלוקה נעשית:

- (א) כשכל החפצים "דומים" ובעצם כל הנכסים שווים אותו הדבר? (השותף יכול לחלוק לבד, כי חולקים את הנכסים לפי "מספר" הנכסים, ובזה לא שייך טעות או שקר)
- (ב) כשהנכסים "שונים" אחד מהשני, ובעצם לכל חפץ יש שווי אחר, ולמשל שהם שותפים בכבשים, שלכל כבש יש שווי אחר וצריך לאמוד בנפרד כל כבש? (מחלוקת בגמרא אם החלוקה נעשית בפני בית דין של הדיוטות (שלושה אנשים) או בפני שני אנשים, שיישומו את השווי של הנכסים. הטעם שהשותף לא יכול לחלוק לבד את נכסי השותפות היא היות וכשהחלוקה נעשית ע"י "אומד", שייך טעות באומד או שקר)

18. באיזה סוג של נכסים איסור ורב ספרא היו שותפים: נכסים שהיו "דומים" אחד לשני, או "שוניים" אחד מהשני? (נכסים שהיו "שוניים" אחד מהשני, ולכל חפץ היה שווי שונה)
19. וא"כ, האם רב ספרא חלק את הנכסים לפי "השווי" שלהם, או לפי "מספר החפצים"?
20. האם רב ספרא עשה את החלוקה בפני איסור, ומדוע?
21. בפני מי רב ספרא עשה את החלוקה?
22. מדוע רב ספרא עשה את החלוקה בפני שני אנשים, והוא לא עשה את החלוקה לבד? (היות והחלוקה היתה לפי "שווי", ממילא אי אפשר לסמוך על רב ספרא שהוא יחליט לבד כמה החפצים שווים, היות ואולי הוא יחליט את השווי של החפצים, בצורה שכך הוא יקבל חלק גדול יותר משל איסור)
23. שותף שעושה את החלוקה של נכסי השותפות שלא בפני חברו, בפני כמה אנשים צריך שהחלוקה תיעשה: א) לפי רב ספרא, ב) לפי איסור?
24. ממילא מה רצה איסור מרב ספרא? (שהחלוקה תתבטל והם יחזרו להיות שותפים [למשל] בכל הכבשים, היות ולמשל העדר של הכבשים שרב ספרא לקח גרם רווחים גדולים לרב ספרא ואילו העדר של איסור לא גרם לו הרבה רווחים, וממילא איסור רצה שהחלוקה שנעשתה לשיטתו בפני שניים שלא כדין, תתבטל, וכך הוא יקבל חצי מהרווחים שקרו מהעדר של הכבשים שרב ספרא נטל בחלוקה)
25. כמו מי פסק רבה בר רב הונא?
26. מהם שלושת האפשרויות להוכיח שהחלוקה נעשתה בפני שלושה אנשים?

הוכחת רבה בר רב הונא ששותף שחלק שלא בפני חברו צריך לחלוק בפני בית דין:

27. א) לרבה בר רב הונא: במה המקרה של "אם יש שם בית דין מתנה בפניהם" והמקרה של "שותף שחלק שלא בפני חברו" דומים? (שבשניהם מחליטים על ממון של אדם ללא רשות: השבת אבידה – מעיקר הדין המאבד צריך לשלם למוצא חצי סלע, היות והמוצא עבד בשבילו "עבודה קלה" ששכרה "חצי סלע", אבל היות והמוצא לא רוצה להחזיר את האבידה אם לא ישלמו לו "סלע", לכן אם יש שם בית דין, הם יכולים להחליט - גם בלי לשאול את המאבד, שהמאבד ישלם למוצא סלע. שותף שחלק שלא בפני חברו – עד עכשיו כל חפץ היה שייך לשני השותפים, ובשעת החלוקה, חצי מנכסי השותפות מפסיקים להיות שייכים לאחד השותפים, וזה נעשה ללא רשות מאותו השותף [היות והשותף לא נמצא בשעת החלוקה])
- ב) "בהשבת אבידה", מה כתוב במשנה, מי יכול להחליט ללא בקשת רשות מפורשת מהמאבד, שהמאבד ישלם למוצא "סלע" (ובעצם מי יכול להחליט שרכוש של אדם יינתן לאדם אחר גם ללא רשות מפורשת מהבעלים)?
- ג) וממילא, לפי המשנה כמה אנשים יכולים להחליט, שהחפץ שהיה שייך לשותף יפסיק להיות שלו?
- ד) וממילא, לאיזה אמורא יש הוכחה מהמשנה שהוא צודק, ועל איזה אמורא קשה מהמשנה?

דחיית רב ספרא את ראיית רבה בר רב הונא מהמשנה:

28. א) 1. "בהשבת אבידה", איזה שכר המאבד צריך לשלם למוצא "מעיקר הדין", ומדוע, (2)

ומהו השכר שב"ד יכולים להחליט, שהמאבד ישלם למוצא ?

ב) אם כן, אם המאבד יצטרך לשלם למוצא "סלע" האם הוא משלם למוצא כמו שמגיע לו

לפי הדין, או יותר מכפי שמגיע לו לפי הדין ?

ג) "בשותפות", איזה חלק מגיע לשותף כשהם חולקים את נכסי השותפות ?

ד) כשהשותף מקבל חצי מנכסי השותפות, האם הוא קיבל כמו שמגיע לו לקבל לפי

הדין, או יותר מכפי שמגיע לו לפי הדין ?

ה) אם כן, האם המקרה של "השבת אבידה" והמקרה של "שותף שחלק שלא בפני

חבירו", הם מקרים דומים ?

ו) וממילא לרב ספרא, מדוע אין ראייה "מהשבת אבידה" שבה צריך בית דין של

"שלושה", למקרה של "שותף" שבו לרב ספרא לא יצטרכו בית דין, אלא יספיקו שני

אנשים ? (בהשבת אבידה צריך דווקא בית דין, היות והם צריכים לאשר לקחת מהמאבד, יותר ממה

שהוא צריך לשלם מעיקר הדין, ואילו "בשותף" לרב ספרא, יספיקו רק שני אנשים, היות ורב ספרא לקח

בדיוק חצי מהנכסים - כפי שמגיע לו מעיקר הדין, אמנם היות וצריך לבדוק את השווי של נכסי השותפות,

כדי לדעת מהו החצי שמגיע לכל אחד מהשותפים, לרב ספרא מספיקים שני אנשים כדי לבדוק את השווי

של נכסי השותפות)

הוכחת רב ספרא מהמשנה "שותף שחלק שלא בפני חבירו" מספיק שהחלוקה תהיה

בפני "שני עדים":

29. א) "אלמנה ניזונית מנכסי יתומים": מה המקרה - לצורך מה מוכרת האלמנה מנכסי

היתומים ?

ב) למי שייכם הנכסים, והאם שואלים את היתומים אם הם מסכימים למכירה ? (לא. הם

קטנים)

ג) "שלא בפני בית דין": לפי רב ספרא בנוכחות מי המכירה לא צריכה להיעשות, ובפני

מי המכירה כן יכולה להיעשות ? (בפני שני עדים)

ד) מדוע צריך שיהיו שני עדים בשעת המכירה ? (לראות שהאלמנה מוכרת את הנכסים בשווי

האמיתי שלהם ולא בפחות, שאז היתומים יפסידו)

ה) אלמנה שלוקחת מנכסי היתומים, האם היא לוקחת את מה שמגיע לה לקחת מהם

לפי הדין, ומדוע ?

ו) ואם כן, כשהיא לוקחת את מה שמגיע לה לפי הדין, בפני מי אומרת המשנה שהיא

יכולה למכור את הנכסים ?

ז) במה המקרה של "שותף" דומה למקרה של "אלמנה" ? (שבשניהם הם לוקחים את מה

שמגיע להם לפי הדין, ובשניהם הבעלים שממנו לוקחים את הנכסים, לא נוכח בזמן הלקיחה)

ח) ואם כן, מה יהיה הדין לפי המשנה "בשותף שחולק שלא בפני חבירו", בפני מי הוא

יחלוק ?

ט) וממילא, לאיזה אמורא יש הוכחה מהמשנה שהוא צודק, ועל איזה אמורא קשה ?

דחיית אב"י את ראיית רב ספרא מהמשנה:

30. א) לרב נחמן: מה הפירוש "שלא בפני בית דין", ואם כן, בפני מי האלמנה מוכרת את הנכסים ?

ב) ואם כן, מה יהיה הדין לפי המשנה [לפי ההסבר של רב נחמן], בפני מי השותף צריך לחלוק את נכסי השותפות ?

31. לסיכום: האם רב ספרא צדק שהוא עשה את החלוקה בפני "שני עדים" ?

32. מדוע האלמנה צריכה למכור את נכסי היתומים בפני בית דין של הדיוטות ? (כדי שהם יבדקו כמה שווים הנכסים שהאלמנה מוכרת, ולהשגיח שהיא לא תמכור את הנכסים יותר בזול, שאז היתומים יפסידו)

שאלות חזרה "אלו מציאות" דף ל"ב ע"א

מתניתין מצאה ברפת – אמר רבא מדברי וכו'

1. "אם היתה בבית הקברות לא יטמא לה": (א) מה המקרה, (ב) ומה הדין?
2. "אם אמר לו אביו היטמא": (א) מה המקרה, (ב) מה הדין, (ג) ומהיכן דין זה נלמד? (נלמד מהפסוק "איש אמו... אני ה'")
3. "פרק וטען פרק וטען": (א) מה המקרה, (ב) מה הדין, (ג) ומהיכן דין זה נלמד?
4. אם בעל החמור לא משתתף בפריקה, מתי בכל אופן יש מצוות פריקה, ומתי לא?
5. "מצאה ברפת אין חייב בה": (א) האם הבעלים יודע שהיא ברפת (כן) (ב) האם מי שמצאה ברפת חייב בהשבת אבידה?
6. מה קשה על דין זה? (פשיטא)
7. כמה דרגות שמירה יש ברפתות? (שלוש: א. מתעה. ב. משמרת, ג. אינה משמרת)
8. (א) מה הפירוש רפת "מתעה"? (נפרצה פירצה "רחבה" ברפת, והבעלים לא יודע מכך) (ב) האם הוא חייב בהשבת אבידה? (ג) ומדוע?
9. מדוע לא יתכן שהמשנה שאומרת "מצאה ברפת אינו חייב בה" מדברת שהפרה נמצאת ברפת "מתעה"?
10. (א) מה הפירוש, רפת "משמרת"? (הפרה נמצאת ברפת שהגדר שלה "שלימה" וממילא הפרה לא יכולה לברוח מהרפת) (ב) האם הוא חייב בהשבת אבידה? ("פשיטא" שפטור, כי הבעלים יודע שהיא ברפת והפרה גם לא יכולה לברוח מהרפת) (ג) ומדוע?
11. אם כן, מדוע לא יתכן שהמשנה שאומרת "מצאה ברפת אינו חייב בה" מדברת שהפרה נמצאת ברפת "משמרת"? (כי המשנה לא אומרת דינים "פשוטים")
12. (א) מה הפירוש, רפת "שאינה משמרת"? (נפרצה פירצה "צרה" ברפת שהפרה יכולה לברוח דרכה מהרפת, אמנם היא תצטרך "להתאמץ" בשביל כך, ולכן רוב הסיכויים שהיא לא תברח מהרפת, כי בדרך כלל פרה לא "מתאמצת" לברוח מהרפת) (ב) האם הבעלים יודע שיש ברפת פירצה "צרה" (לא. למשל נפל קרש אחד מהגדר של הרפת בלא ידיעת הבעלים)?
13. כשהפרה נמצאת ברפת "שאינה משמרת": (א) מה הסיבה שנאמר שיהיו חייבים בהשבת אבידה? (הפרה "יכולה" לברוח מהרפת) (ב) ומה הסיבה שנאמר שיהיו פטורים מהשבת אבידה? (רוב הסיכויים שהפרה לא תברח מהרפת)
14. (לרבא: א) באיזו רפת המשנה אומרת "מצאה ברפת אינה חייב בה"? (רפת "שאינה משמרת") (ב) ומה "החידוש" של המשנה?
15. הסבר מה הפירוש: (א) תוך לתחום! (ב) מחוץ לתחום!

16. ללשון א' דרבי יצחק, מתי "חייב" או "פטור" בהשבת אבידה: (א) רפת – בתוך התחום, (ב) רפת – מחוץ לתחום, (ג) רשות הרבים – בתוך התחום, (ד) רשות הרבים – מחוץ לתחום?

17. ללשון א': מהו המקרה שיוצא דופן בארבעת המקרים, ובמה הוא יוצא דופן?

18. ללשון ב' דרבי יצחק, מתי "חייב" או "פטור" בהשבת אבידה: (א) רפת – בתוך התחום, (ב) רפת – מחוץ לתחום, (ג) רשות הרבים – בתוך התחום, (ד) רשות הרבים – מחוץ לתחום?

19. ללשון ב': מהו המקרה שיוצא דופן בארבעת המקרים, ובמה הוא יוצא דופן?

20. סכם לשתי הלשונות: (א) מתי פטור לכו"ע בהשבת אבידה? (רפת בתוך התחום) (ב) מתי חייב לכו"ע בהשבת אבידה? (רשות הרבים מחוץ לתחום) (ג) באלו שני מקרים יש מחלוקת בין שתי הלשונות אם הוא פטור או חייב בהשבת אבידה? (רפת מחוץ לתחום, ורשות הרבים בתוך התחום)

21. "אמר לו אביו היטמא או שאמר לו אל תחזיר" (א) מהם שני המקרים, (ב) ומה הדין בהם?

22. כשהבן שומע לאביו ולא מחזיר את האבידה, איזו מצוה הוא מקיים ועל איזה ציוויים הוא עובר? (מקיים עשה של כיבוד אב, ועובר על עשה של "השב תשיבם" ועל לאו של "לא תוכל להתעלם")

23. מה הפירוש "אין עשה דוחה לא תעשה ועשה"? (אם על ידי שתקיים את העשה תעבור על לא תעשה ועשה, אל תקיים את העשה)

24. לפי הברייתא, מהיכן יודעים שהבן לא ישמע לאביו, שאומר לו - לא להחזיר את האבידה?

25. מה שואלת על כך הגמרא, מדוע גם בלי הפסוק "אני ה'" הבן לא צריך לשמוע לאביו?

26. על מי הקושיא, על התורה או על הברייתא? (על הברייתא שלומדת שהבן לא ישמע לאביו מהפסוק "אני ה'". [ואילו על התורה לא קשה כי הפסוק "אני ה'" נאמר גם על מקרים אחרים שבהם אביו אמר לו לעבור עבירה, ולא דווקא על המקרה שאביו אמר לו "אל תחזיר"])

27. מה מתרצת הגמרא, מדוע הייתי אומר שהעשה של "כיבוד אב" שונה ממצוות עשה אחרות ויתכן שהוא כן דוחה "עשה ולא תעשה"?

28. וממילא, מדוע צריך ללמוד שהבן לא ישמע לאביו מהפסוק "אני ה'", ואי אפשר ללמוד זאת מהכלל של: "עשה לא דוחה לא תעשה ועשה"?

29. לרבנן: "מצוה מן התורה לפרוק אבל לא לטעון" (א) מדוע אי אפשר לפרש, שרבנן אומרים שאין בכלל מצות "טעינה", (ב) ואם כן, מה הפירוש "אבל לא לטעון"?

30. "ר"ש אומר אף לטעון": מה הפירוש?

31. לסיכום: (א) האם "פריקה" היא בחינם או בשכר, (ב) האם "טעינה" היא בחינם או בשכר?

33. מהיכן רבנן למדים "שטעינה בשכר":

- א. הפסוק "כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו ... עזוב תעזוב עמו": (א) על איזו מצוה הוא מדבר, "פריקה" או "טעינה", (ב) היכן רואים זאת בלשון הפסוק?
- ב. הפסוק: "לא תראה את חמור אחיך ... נופלין בדרך ... הקם תקים עמו":
 (1) מי נופלין בדרך (החמור והשק), (2) כשהחמור נפל, היכן השק מונח, האם הוא מונח על החמור, או שגם השק מושלך ומונח בדרך? (השק מושלך בדרך וזה נלמד מהפסוק "נופלין בדרך") (3) ממילא, איזו עזרה בעל החמור צריך? (פריקה) (4) וממילא, על איזו מצוה הפסוק מדבר?
- ג. אם כן, אם התורה תכתוב את הפסוק שמדבר על "טעינה" והיא לא תכתוב את הפסוק שמדבר על "פריקה", האם נדע את מצות "פריקה"?
- ד. אם כן, מדוע התורה כתבה את מצות "פריקה"? (לומר לנו "שהדינים" של "פריקה" שונים מהדינים של "טעינה", שפריקה היא "בחינם", וטעינה היא "בשכר")
- 34. מדוע לרבי שמעון "טעינה בחינם":**

- א. הפסוק "כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו ... עזוב תעזוב עמו", האם אפשר להסביר אותו שהוא מדבר על "פריקה"? (כן, כמו שכתוב "רובץ תחת משאו")
- ב. הפסוק "לא תראה את חמור אחיך ... נופלין בדרך ... הקם תקים עמו", על איזו מצוה הוא מדבר? (שתי אפשרויות: אפשרות א': מצות "פריקה": המקרה: החמור רובץ כשהשק עליו וממילא שניהם – החמור והשק, "נופלים בדרך". המצוה: "פריקה" – "הקם תקים עמו" – להקים את החמור על ידי שנוריד ממנו את השק. ("פריקה") אפשרות ב': מצות "טעינה": המקרה: החמור נפל והשק נפל ממנו, ושניהם – החמור והשק מושלכים בדרך ("נופלים בדרך") המצוה: "טעינה" – להטעין את השק על החמור. ("הקם תקים עמו" – להקים את השק על החמור)
- ג. ממילא: האם לר"ש אפשר להסביר את שני הפסוקים על מצוות "פריקה"?
- ד. ואם כן, אם התורה הייתה כותבת פסוק אחד, האם היינו מפרשים אותו על "פריקה" או על "טעינה"? (על "פריקה" שהיא יותר נצרכת כי יש בה צער בעלי חיים וחסרון כיס)
- ה. וממילא, האם היינו יודעים את מצות "טעינה"?
- ו. ולכן, מדוע התורה הייתה צריכה לכתוב את "שני הפסוקים"? (כדי שנפרש אחד מהם על מצות "פריקה" ואחד מהם על מצות "טעינה", וכך נדע שיש מצות "טעינה")
- ז. (1) ואם כן לרבי שמעון, האם הפסוק של "טעינה" מיותר? (2) ולפי זה האם יש פסוק מיותר ללמוד ממנו "טעינה בשכר" (לא) (3) ולכן לרבי שמעון, האם טעינה היא "בחינם" או "בשכר"?

שאלות חזרה "אלו מציאות" דף ל"ב ע"א

ע"ב

אמר רבא מדברי – סימ"ן בהמ"ת

1. מה הפירוש "צער בעלי חיים – דאורייתא" ? (אם אדם רואה בהמה שמצטערת, התורה מחייבת אותו להציל את הבהמה מהצער שלה)
2. מה הפירוש "צער בעלי חיים – לאו דאורייתא" ? (האדם אינו חייב, לא מדאורייתא וגם לא מדרבנן, להציל את הבהמה מהצער שלה)
3. לרבא, האם צער בעלי חיים "דאורייתא", או "לאו דאורייתא" (לרבנן ור"ש) ? ("דאורייתא")
4. ראיית הגמרא, שרבנן ור"ש סוברים צער בעלי חיים "דאורייתא":
 (א) "רבי יוסי הגלילי אומר אם היה עליו יתר על משאו אין זקוק לו": (א) מה המקרה, (ב) ומה הדין לרבי יוסי הגלילי ?
 (ב) מה הדין לרבנן ור"ש ב"יתר על משאו", האם "זקוק לו" או "אין זקוק לו" ?
 (ג) הבנת הגמ' בראיה: מה הפירוש "תחת משאו", לרבנן ור"ש, ולרבי יוסי הגלילי ? ("משאוי שיכול לעמוד בו")
 (ד) וממילא לרבנן ור"ש האם יש "מצות פריקה" ביתר על משאו ? (לא)
 (ה) אם כן בהכרח, מדוע לרבנן ור"ש חייבים לפרוק "ביתר על משאו", הרי ביתר על משאו אין "מצות פריקה" ? (כי הם סוברים "צער בעלי חיים דאורייתא", ונכון שאין כאן "מצות פריקה", אבל היות והבהמה מצטערת כשהשקים עליה, חייב לפרוק מצד: "צער בעלי חיים דאורייתא")
 (ו) וממילא איזו ראייה יש לדברי רבא ? (שרבנן ור"ש שהלכה כמותם סוברים, "צער בעלי חיים דאורייתא")
5. לפי ההסבר הזה, מדוע לרבי יוסי הגלילי ביתר על משאו הוא פטור מפריקה ? (כי רבי יוסי הגלילי סובר "צער בעלי חיים לאו דאורייתא", וגם אין כאן "מצות פריקה" שכתוב "תחת משאו" והפירוש לרב יוסי הגלילי: "משאוי שיכול לעמוד בו")
6. לסיכום: (א) לפי ההסבר הזה, במה רבנן ור"ש יוסי מסכימים ? (שהפירוש "תחת משאו" הוא: "משאוי שיכול לעמוד בו", ולשלושתם אין מצות פריקה ביתר על משאו)
 (ב) ובמה רבנן ור"ש נחלקו עם רבי יוסי ? (האם צער בעלי חיים "דאורייתא" או "לאו דאורייתא")
7. דחיית הגמרא את הראיה – אפשר לפרש אחרת במה נחלקו רבנן ור"ש עם רבי

יוסי:

(א) במה נחלקו רבנן ור"ש עם רבי יוסי הגלילי ? (מה הפירוש "תחת משאו")

- ב) לרבנן ור"ש, מה הפירוש "תחת משאו"? ("כל משא שעליו" ואפילו ביתר על משאו יש "מצות פריקה")
- ג) אם כן, מה הסיבה שלרבנן ור"ש חייבים לפרוק ביתר על משאו? (מצד "מצות פריקה")
- ד) ומה רבנן ור"ש סוברים צער בעלי חיים "דאורייתא" או "לאו דאורייתא"? ("לאו דאורייתא")
8. לרבי יוסי, מה הפירוש "תחת משאו"? ("משאוי שיכול לעמוד בו")
9. ולכן לרבי יוסי, מדוע "ביתר על משאו" הוא פטור מלפרוק? (כי אין כאן "מצות פריקה", ור' יוסי גם סובר: צעב"ח "לאו דאורייתא")
10. לסיכום: א) לפי ההסבר הזה, במה נחלקו רבנן ור"ש עם רבי יוסי הגלילי? (מה הפירוש "תחת משאו" וממילא הם נחלקו האם יש "מצות פריקה" ביתר על משאו)
 ב) ובמה רבנן ור"ש ורבי יוסי מסכימים? (שצער בעלי חיים "לאו דאורייתא")
11. וממילא, האם יש ראייה שהמשנה סוברת צער בעלי חיים "דאורייתא", או שהיא סוברת צער בעלי חיים "לאו דאורייתא"? (לא. היות ואפשר להסביר את המשנה לפי שני הצדדים)
12. ראיית הגמרא שצער בעלי חיים "לאו דאורייתא":
 א) "הלך וישב לו ואמר לו הואיל ועליך מצוה לפרוק פרוק - פטור, שנאמר עמו":
 (1) מה המקרה, (2) ומה הדין?
 ב) הבנת הגמ' בראייה: מה הפירוש "פטור"? ("פטור לגמרי", שהוא יכול להשאיר את הבהמה רובצת מתחת השקים וללכת - על אף שיש לבהמה "צער בעלי חיים" מכך שהיא רובצת מתחת לשקים)
 ג) האם במקרה שהבעלים לא עוזר לו, יש מצות "פריקה"? (לא. כי כתוב "עמו")
 ד) האם המשנה מחייבת אותו לפרוק מצד: "צער בעלי חיים"? (לא)
 ה) וממילא, איזו ראייה יש כאן: האם המשנה סוברת, צער בעלי חיים "דאורייתא" או "לאו דאורייתא"?
13. דחיית הגמרא את הראייה:
 א) הבנת הגמ' בדחיית הראייה, אפשר גם להסביר: מה הפירוש "פטור"? (פטור מצד "מצות פריקה" וחייב מצד "צער בעלי חיים דאורייתא")
 ב) וממילא, כשהבעלים לא עוזר לו לפרוק: א) האם הוא חייב לפרוק (כן) ב) ומצד מה, הוא חייב לפרוק (הרי אין מצוות פריקה באין בעליו עמו)? (מצד צער בעלי חיים "דאורייתא")
 ג) וממילא, האם יש ראייה שהמשנה סוברת צער בעלי חיים "דאורייתא", או שהיא סוברת צער בעלי חיים "לאו דאורייתא"? (לא. היות ואפשר להסביר את המשנה לפי שני הצדדים)
14. למ"ד צעב"ח "דאורייתא", כשאדם מציל בהמת חברו מצער, האם בעל הבהמה צריך לשלם לו על כך? (בשכר. [יעוין בראשונים בהרחבה])
15. ראייה שצער בעלי חיים "דאורייתא":

"בהמת עובד כוכבים מטפל בה כבהמת ישראל":

- (א) כשהבהמה היא של גוי, האם לפי הברייתא יש חיוב לפרוק? (כן)
- (ב) כשהבהמה היא של גוי האם יש "מצוות פריקה"? (לא. מצוות פריקה או טעינה היא רק כשגם הבהמה וגם המשאוי הם של "ישראל")
- (ג) אם אין "מצוות פריקה" מבהמת עו"כ א"כ מדוע לפי הברייתא יש חיוב לפרוק מבהמת עו"כ? (בהכרח שהברייתא סוברת: צער בעלי חיים "דאורייתא")
16. וממילא האם הברייתא סוברת צעב"ח "דאורייתא" או "לאו דאורייתא"?

17. **דחיית הגמרא את הראיה:**

הברייתא סוברת צער בעלי חיים "לאו דאורייתא", ומהי הסיבה שהוא חייב לפרוק?
(משום "איבה")

18. **ראיה שצער בעלי חיים "לאו דאורייתא":**

"אם היתה טעונה יין אסור אין זקוק לה":

- (א) מי אמר שהוא לא יפרוק את יין הנסך? (רבנן)
- (ב) איזו עזרה צריך כאן "פריקה" או "טעינה", הוכח! (פריקה. כי כתוב: "אם היתה טעונה יין אסור")
- (ג) בהמה של מי, היתה טעונה יין אסור? (של גוי)
- (ד) האם יש כאן "מצוות פריקה"? (לא. בבהמה של גוי אין מצוות פריקה)
- (ה) האם היהודי חייב לעזור לגוי לפרוק את היין מעל הבהמה? (לא. אסור לו לפרוק מדרבנן)
- (ו) אם הברייתא סוברת ש"צער בעלי חיים דאורייתא": האם יש חיוב מהתורה לפרוק את היין נסך מהבהמה? (כן)
- (ז) והאם רבנן היו אוסרים עליו לפרוק את היין נסך מהבהמה? (לא. היות ואם יש חיוב "מדאורייתא" לפרוק, רבנן לא היו אוסרים עליו לפרוק)
- (ח) אם הברייתא סוברת שצער בעלי חיים "לאו דאורייתא" האם היה חיוב מהתורה לפרוק את היין הנסך מהבהמה? (לא)
- (ט) והאם רבנן היו אוסרים עליו לפרוק את היין נסך מהבהמה? (כן)
- (א) ומהי הסיבה שרבנן יאסרו עליו לפרוק את היין הנסך והם לא יתירו לפרוק "משום איבה"? (אין חשש "איבה" אם רבנן יאסרו עליו לפרוק "יין נסך", כי הגוי יבין שהסיבה שהיהודי לא עוזר לו לפרוק היא בגלל שליהודי יש איסור לפרוק "יין נסך" מבהמתו, ואילו המשאוי היה דבר של היתר, היהודי היה עוזר לו לפרוק)
- (י) וממילא, מכך שהברייתא אוסרת עליו לפרוק את היין נסך מהבהמה, איזו ראיה יש מכאן, שהברייתא סוברת: צער בעלי חיים "דאורייתא", או "לאו דאורייתא"?
- (יא) וממילא, על מי קשה? (על רבא שסובר צער בעלי חיים "דאורייתא")

דחיית הגמרא את הראיה:

19. "בהמת עובד כוכבים מטפל בה כבהמת ישראל":

א) אפשר להסביר כך: האם התנא של הברייתא סובר צעב"ח "דאורייתא" או "לאו דאורייתא"? ("דאורייתא")

ב) איזו עזרה הגוי צריך במקרה שבו הרישא מדברת? (א. פריקה – בין של היתר ובין של יין נסך. ב) טעינה של "דברים המותרים" [ואילו על טעינה של "יין נסך", הסיפא מדברת])

ג) ומהי הסיבה שברייתא כתוב "בהמת עו"כ מטפל בה כבהמת ישראל" – מדוע יש חיוב לפרוק בבהמת עו"כ? (משום צעב"ח "דאורייתא")

ד) ומדוע יש חיוב לעזור לגוי להטעין "דברים המותרים" – הרי אין מצוות טעינה בגוי? (משום "איבה")

"אם היתה טעונה יין אסור אין זקוק לה":

ה) איזה מילים משנים בדברי הברייתא כשהיא אומרת "הייתה טעונה יין נסך וכו'"? (אין

הכוונה שמשנים מילים שכתובות בברייתא, אלא הכוונה שמשמעות המילים "הייתה טעונה" משתנים מ"פריקה" ל"טעינה" – יעוין במפרשים)

ו) ואיזו עזרה צריך כאן: "פריקה" או "טעינה"? ("טעינה")

ז) מדוע אין חיוב לעזור לגוי "להטעין" יין נסך על הבהמה? (א. אין מצוות "טעינה" בבהמת

גוי, ב) "בטעינה" אין צער לבהמה, ג) אין חשש "איבה" אם רבנן יאסרו עליו "להטעין" יין נסך, כי הגוי

יבין שהסיבה שהיהודי לא עוזר לו היא בגלל שליהודי יש איסור להטעין "יין נסך" על בהמתו, ואילו

המשאוי היה דבר של היתר, היהודי היה עוזר לו להטעין)

ח) וממילא, האם יש ראייה מהברייתא שהיא סוברת צער בעלי חיים "דאורייתא" או "לאו

דאורייתא"? (לא. היות ואפשר להסביר את הברייתא לפי שני הצדדים)

20. לפי הסבר זה יתכן שהברייתא סוברת צער בעלי חיים "דאורייתא": וממילא אם

הבהמה טעונה ביין נסך האם יש חיוב "לפרוק" את היין נסך מהבהמה? (כן. היות וצער בעלי

חיים "דאורייתא")

שאלות חזרה "אלו מציאות" דף ל"ב ע"ב

ל"ג ע"א

סימן בהמ"ת – מתניתין אבידתו ואבידת אביו

1. ראיה שצער בעלי חיים "דאורייתא":

"בהמת עובד כוכבים מטפל בה כבהמת ישראל":

- (ד) כשהבהמה היא של גוי, האם לפי הברייתא יש חיוב לפרוק? (כן)
- (ה) כשהבהמה היא של גוי האם יש "מצוות פריקה"? (לא. מצוות פריקה או טעינה היא רק כשגם הבהמה וגם המשאוי הם של "ישראל")
- (ו) אם אין "מצוות פריקה" מבהמת עו"כ א"כ מדוע לפי הברייתא יש חיוב לפרוק מבהמת עו"כ? (בהכרח שהברייתא סוברת: צער בעלי חיים "דאורייתא")

2. וממילא האם הברייתא סוברת צעב"ח "דאורייתא" או "לאו דאורייתא"?

3. דחיית הגמרא את הראיה:

הברייתא סוברת צער בעלי חיים "לאו דאורייתא", ומהי הסיבה שהוא חייב לפרוק? (משום "איבה")

4. ראיה שצער בעלי חיים "לאו דאורייתא":

"אם היתה טעונה יין אסור אין זקוק לה":

- (ב) מי אמר שהוא לא יפרוק את יין הנסך? (רבנן)
- (ג) איזו עזרה צריך כאן "פריקה" או "טעינה", הוכח! (פריקה. כי כתוב: "אם היתה טעונה יין אסור")

(ד) בהמה של מי, היתה טעונה יין אסור? (של גוי)

(טו) האם יש כאן "מצוות פריקה"? (לא. בבהמה של גוי אין מצוות פריקה)

(טז) האם היהודי חייב לעזור לגוי לפרוק את היין מעל הבהמה? (לא. אסור לו לפרוק מדרבנן)

(יז) אם הברייתא סוברת ש"צער בעלי חיים דאורייתא": האם יש חיוב מהתורה לפרוק את היין נסך מהבהמה? (כן)

(יח) והאם רבנן היו אוסרים עליו לפרוק את היין נסך מהבהמה? (לא. היות ואם יש חיוב "מדאורייתא" לפרוק, רבנן לא היו אוסרים עליו לפרוק)

(יט) אם הברייתא סוברת שצער בעלי חיים "לאו דאורייתא" האם היה חיוב מהתורה לפרוק את יין הנסך מהבהמה? (לא)

(כ) והאם רבנן היו אוסרים עליו לפרוק את היין נסך מהבהמה? (כן)

ב) ומהי הסיבה שרבנן יאסרו עליו לפרוק את יין הנסך והם לא יתירו לפרוק "משום איבה"? (אין חשש "איבה" אם רבנן יאסרו עליו לפרוק "יין נסך", כי הגוי יבין שהסיבה שהיהודי לא עוזר לו לפרוק היא בגלל שליהודי יש איסור לפרוק "יין נסך" מבהמתו, ואילו המשאוי היה דבר של היתר, היהודי היה עוזר לו לפרוק)

כא) וממילא, מכך שהברייתא אוסרת עליו לפרוק את היין נסך מהבהמה, איזו ראייה יש מכאן, שהברייתא סוברת: צער בעלי חיים "דאורייתא", או "לא דאורייתא"?
כב) וממילא, על מי קשה? (על רבא שסובר צער בעלי חיים "דאורייתא")

דחיית הגמרא את הראיה:

5. "בהמת עובד כוכבים מטפל בה כבהמת ישראל":

ט) אפשר להסביר כך: האם התנא של הברייתא סובר צעב"ח "דאורייתא" או "לא דאורייתא"? ("דאורייתא")

י) איזו עזרה הגוי צריך במקרה שבו הרישא מדברת? (א. פריקה – בין של היתר ובין של יין נסך. ב. טעינה של "דברים המותרים" [ואילו על טעינה של "יין נסך", הסיפא מדברת])
יא) ומהי הסיבה שברישא כתוב "בהמת עו"כ מטפל בה כבהמת ישראל" – מדוע יש חיוב לפרוק בבהמת עו"כ? (משום צעב"ח "דאורייתא")

יב) ומדוע יש חיוב לעזור לגוי להטעין "דברים המותרים" – הרי אין מצוות טעינה בגוי? (משום "איבה")

"אם היתה טעונה יין אסור אין זקוק לה":

יג) איזה מילים משנים בדברי הברייתא כשהיא אומרת "הייתה טעונה יין נסך וכו'"? (אין הכוונה שמשנים מילים שכתובות בברייתא, אלא הכוונה שמשמעות המילים "הייתה טעונה" משתנים מ"פריקה" ל"טעינה" – יעוין במפרשים)
יד) ואיזו עזרה צריך כאן: "פריקה" או "טעינה"? ("טעינה")

טו) מדוע אין חיוב לעזור לגוי "להטעין" יין נסך על הבהמה? (א. אין מצוות "טעינה" בבהמת גוי, ב. "בטעינה" אין צער לבהמה, ג) אין חשש "איבה" אם רבנן יאסרו עליו "להטעין" יין נסך, כי הגוי יבין שהסיבה שהיהודי לא עוזר לו היא בגלל שליהודי יש איסור להטעין "יין נסך" על בהמתו, ואילו המשאוי היה דבר של היתר, היהודי היה עוזר לו להטעין)

טז) וממילא, האם יש ראייה מהברייתא שהיא סוברת צער בעלי חיים "דאורייתא" או "לא דאורייתא"? (לא. היות ואפשר להסביר את הברייתא לפי שני הצדדים)

6. 20. לפי הסבר זה יתכן שהברייתא סוברת צער בעלי חיים "דאורייתא": וממילא אם הבהמה טעונה ביין נסך האם יש חיוב "לפרוק" את היין נסך מהבהמה? (כן. היות וצער בעלי חיים "דאורייתא")

7. ראיה שצער בעלי חיים "לא דאורייתא":

"בהמת עובד כוכבים ומשאוי ישראל וחדלת":

א) איזו עזרה צריך כאן? (גם "פריקה")
ב) כשהבהמה של גוי, האם יש "מצוות פריקה"?

ג) האם הברייתא מחייבת לפרוק מהבהמה של הגוי, מצד "צער בעלי חיים – דאורייתא" ?

ד) וממילא, איזו ראייה יש מדברי הברייתא, שצער בעלי חיים "דאורייתא" או "לאו דאורייתא" ?

8. דחיית הגמרא את הראיה:

א) איזו עזרה הגוי צריך כאן בברייתא ? ("טעינה")

ב) ומדוע הברייתא אינה מחייבת "להטעין" על בהמת עו"כ ? (אין "מצוות טעינה" בבהמת עו"כ, וגם אין לבהמה צער ב"טעינה")

ג) ואם הגוי יצטרך עזרה "בפריקה", האם תהיה חובה לעזור לו, ומדוע ? (תהיה חובה לעזור לו מצד "צער בעלי חיים דאורייתא")

ד) וממילא, האם יש ראייה מהברייתא, אם היא סוברת צער בעלי חיים "דאורייתא" או "לאו דאורייתא" ? (לא, כי אפשר להסביר את הברייתא לפי שני הצדדים)

9. דחיית הגמרא את דחיית הראיה, וחזרת הראיה שהברייתא סוברת צער בעלי חיים

"לאו דאורייתא":

א) מה הראיה שהברייתא מדברת שהגוי צריך עזרה "בפריקה" ?

ב) ומכך שהברייתא לא מחייבת לפרוק בבהמת עובד כוכבים, איזו ראייה יש, שהברייתא סוברת צער בעלי חיים "דאורייתא" או "לאו דאורייתא" ?

10. הסבר הגמ' מדוע אין קושיא מהברייתא על רבא:

א) באמת הברייתא סוברת שצער בעלי חיים "לאו דאורייתא", אמנם מי התנא שאמר את הברייתא והוא סובר שצער בעלי חיים "לאו דאורייתא" ?

ב) וממילא, מדוע לא קשה מהברייתא על רבא ? (אין הלכה כרבי יוסי הגלילי שסובר: צער בעלי חיים "לאו דאורייתא", אלא כרבנן ור"ש שסוברים: צער בעלי חיים "דאורייתא")

ג) היכן ראינו שרבי יוסי הגלילי סובר צער בעלי חיים "לאו דאורייתא" ? (מכך שרבי יוסי הגלילי סובר ש"ביתר על משאו" אין חיוב "פריקה")

11. ראיה שצער בעלי חיים "לאו דאורייתא":

"אוהב לפרוק ושונא לטעון מצוה בשונא כדי לכופ את יצרו":

א) איזו עזרה צריך "האוהב", ואיזו עזרה צריך "השונא", ולמי יש מצוה לעזור ?

ב) לברייתא, מדוע עדיף שהוא יעשה "טעינה" יותר מאשר "פריקה" ?

12. א) אם הברייתא סוברת שצער בעלי חיים "דאורייתא", כמה סיבות יש שהוא יצטרך

"לפרוק", ומהי הסיבה שהוא יצטרך לטעון ? (שתי סיבות לפריקה: א) מצות "פריקה" ב) צער בעלי חיים "דאורייתא", סיבה אחת לטעינה: מצות "טעינה")

ב) ולכן מה היהודי צריך להעדיף: "פריקה" או "טעינה" ? ("פריקה", שיש לה שתי סיבות לעומת "טעינה" שיש לה רק סיבה אחת)

ג) זה שבטעינה הוא יכוף את יצרו, האם זו סיבה להעדיף את טעינה יותר מאשר פריקה, במקרה שהברייתא סוברת "צער בעלי חיים דאורייתא" ? (לא. היות ולפריקה יש שתי סיבות ואילו לטעינה יש רק סיבה אחת, והסיבה שבטעינה הוא "יכוף את יצרו" היא לא סיבה מספיק חשובה, להעדיף את טעינה)

13. א) אם הברייתא סוברת, צער בעלי חיים "לאו דאורייתא", מהי הסיבה שהוא יצטרך "לפרוק", ומהי הסיבה שהוא יצטרך "לטעון" ? (סיבה אחת לפריקה: מצות "פריקה", סיבה אחת לטעינה: מצות "טעינה")

ב) ממילא, האם מהתורה יש סיבה להעדיף את "פריקה" על "טעינה", או להיפך ? (לא) ג) ולכן זה שבטעינה לשונא, הוא יכוף את יצרו, האם זו סיבה שרבנן יגידו לו להעדיף את "טעינה" ? (כן)

14. וממילא, אם הברייתא סוברת "שמצוה בשונא כדי לכוף את יצרו", איזו ראייה יש מכאן, שהברייתא סוברת: צער בעלי חיים "דאורייתא" או "לאו דאורייתא" ?

15. דחיית הגמרא את הראיה: יתכן שהברייתא סוברת צער בעלי חיים "דאורייתא":

א) למ"ד צער בעלי חיים דאורייתא, במקרה שיש לפנינו שתי אפשרויות אלו, איזו אפשרות נעדיף: א) לדאוג לתועלת של "בני אדם" אפילו שבכך לא נוכל להציל בהמה מצער, ב) להציל בהמה מצער ועל ידי כך לא נוכל לדאוג לתועלת בני אדם ? (נדאג לתועלת בני אדם שהם עדיפים מבהמה)

ב) וממילא, מדוע אפילו אם הברייתא סוברת "צער בעלי חיים דאורייתא" בכל אופן היא אומרת שמצוה "לטעון" לשונא ולא "לפרוק" לאוהב, כדי לכוף את יצרו ?

ג) וממילא, האם יש ראייה מהברייתא, אם היא סוברת צער בעלי חיים "דאורייתא" או "לאו דאורייתא" ? (לא. כי אפשר להסביר את הברייתא לפי שני הצדדים)

16. ראיה שצער בעלי חיים "לאו דאורייתא":

"שונא שאמרו שונא ישראל ולא שונא עובד כוכבים":

א) מה הפירוש ? (השונא שדיברו עליו במקום אחר, דיברו בו במקרה שהוא שונא יהודי ולא כשהוא שונא גוי)

ב) לפי ההסבר כאן, היכן מוזכר השונא שהברייתא באה להסביר ? (בתורה. שבפסוק שמדבר בתורה על מצוות "פריקה" כתוב בו: "כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו... עזוב תעזוב עמו")

ג) ולפי זה מה ההסבר של הברייתא ? (שמצות "פריקה" היא רק ביהודי אפילו שאתה שונא אותו ואין מצות "פריקה" בגוי, [והברייתא גם לא מחייבת לפרוק לגוי מצד "צער בעלי חיים דאורייתא"])

ד) לפי הסבר זה: מדוע אין חיוב לפרוק מבהמת עו"כ: א) מצד "מצוות פריקה" ב) מצד "צער בע"ח" ? (אין "מצוות פריקה" בבהמת "עו"כ", והברייתא סוברת: צער בע"ח "לאו דאורייתא")

ה) וממילא, איזו ראייה יש מדברי הברייתא: שהיא סוברת: צער בעלי חיים "דאורייתא" או "לאו דאורייתא" ?

17. דחיית הראיה: אפשר להסביר שהברייתא סוברת צער בעלי חיים – דאורייתא:

- (א) אפשר להסביר כך: היכן מוזכר השונא שהברייתא באה להסביר? (בברייתא שהוזכרה לפני כן בגמרא: "אוהב לפרוק וּשונא לטעון מצוה בשונא כדי לכופ את יצרו")
- (ב) ולפי זה מה ההסבר של הברייתא? (באיזה מקרה אמרה הברייתא שמצוה לעזור לשונא "להטעין" ולא לאוהב "לפרוק"? במקרה שהוא שונא יהודי, שהיות ואסור לשונא יהודי יש ענין "לכופ את יצרו" ולהטעין לשונא, יותר מאשר לפרוק לאוהב, אבל אם הוא שונא גוי שאין בכך איסור, וממילא, אין ענין של "לכופ את יצרו" ולהטעין לגוי שהוא שונא אותו, אז הוא צריך להעדיף "פריקה" לגוי שהוא אוהב אותו, היות ו"צער בעלי חיים דאורייתא")
- (ג) ולפי ההסבר הזה, האם יש חיוב "לפרוק" לגוי (במקרה שאין באותו הזמן יהודי שהוא שונא אותו שצריך "טעינה"), ומדוע? (יש חיוב לפרוק מצד: "צער בעלי חיים – דאורייתא")
- (ד) וממילא, האם יש ראייה מהברייתא, אם היא סוברת צער בעלי חיים "דאורייתא" או "לאו דאורייתא"? (לא. כי אפשר להסביר את הברייתא לפי שני הצדדים)

18. ראייה שצער בעלי חיים "לאו דאורייתא":

"רובץ ולא רבצן רובץ ולא עומד":

- (א) מה הפירוש 1. רבצן, 2. עומד? ("עומד" שהחמור לא יכול ללכת מכובד המשא והוא נשאר לעמוד, ויש לו צער מכך שהשקים עליו)
- (ב) לברייתא, האם יש חיוב פריקה ב"רבצן" וב"עומד"?
- (ג) ב"רבצן" וב"עומד": (א) האם יש "מצוות פריקה" (לא) (ב) האם הברייתא מחייבת לפרוק מצד: "צער בע"ח"? (לא)
- (ד) איזו ראייה יש מכאן: שהברייתא סוברת צער בעלי חיים "דאורייתא" או "לאו דאורייתא"? (צער בעלי חיים "לאו דאורייתא", שברובץ ובעומד אין "מצוות פריקה" מדאורייתא, וגם אין חיוב לפרוק מצד: "צער בעלי חיים דאורייתא")
- (ה) וממילא על מי יש קושיא? (על רבא שסובר: "צער בעלי חיים דאורייתא")

19. דחיית הקושיא על רבא:

- (א) מי התנא שאומר את הברייתא?
- (ב) וממילא, מדוע אין קושיא מדברי רבי יוסי הגלילי בברייתא, שצער בעלי חיים "לאו דאורייתא" על רבא שסובר "צער בעלי חיים דאורייתא"? (כי אין הלכה כרבי יוסי הגלילי שסובר צער בעלי חיים "לאו דאורייתא", אלא כרבנן ור"ש, שלדברי רבא הם סוברים "צער בעלי חיים – דאורייתא")
20. היכן ראינו שרבי יוסי הגלילי סובר צער בעלי חיים "לאו דאורייתא"? (מכך שרבי יוסי הגלילי סובר ש"ביתר על משאו" אין חיוב "פריקה" ואין חיוב להציל את הבהמה מצערה)
21. מהי ראיית הגמרא שרבי יוסי הגלילי הוא התנא של הברייתא?
22. וממילא: האם לרבנן יש חיוב לפרוק ב"רבצן" וב"עומד"? (כן. מצד צעב"ח דאורייתא)

קושיית הגמרא על רבא: הוכחה שהתנא של הברייתא הוא גם רבנן:

23. מהי קושיית הגמרא, איך ישנה הוכחה שגם רבנן הם התנאים שאמרו את הברייתא ?
24. וממילא, אם גם רבנן אמרו את הברייתא, מה הקושיא על רבא ? (הברייתא סוברת "צער בעלי חיים – לאן דאורייתא", ואם גם רבנן אמרו את הברייתא, ממילא רבנן שהלכה כמותם סוברים "צער בעלי חיים לאן דאורייתא", ואילו רבא סבר "צער בעלי חיים דאורייתא")
25. **תירוץ הגמרא תנא דמתניתין הוא "רבי יוסי הגלילי" ולא "רבנן":**
- (א) איך אפשר להסביר שתנא דברייתא הוא רבי יוסי הגלילי ולא רבנן ?
- (ב) וממילא, מדוע לא קשה מהברייתא על רבא ?
26. **אדם ראה ממרחק חמור שצריך "פריקה", מתי הוא חייב ללכת לאיפה שהחמור נמצא ולקיים מצות "פריקה":**
- מה הסתירה שיש בפסוקים:
- (א) מה נלמד מהפסוק "כי תראה", האם חייבים במצות "פריקה" כשהחמור נמצא "רחוק" ? (חייבים. היות והתורה מחייבת אותך לפרוק במקרה שאתה "רואה" חמור שצריך פריקה ואפילו אם אתה רואה את החמור מרחוק)
- (ב) מה נלמד מהפסוק "כי תפגע", מתי חייבים בפריקה ומתי פטורים מפריקה ? (חייבים רק אם אתה "פוגש" בחמור שצריך פריקה - דהיינו שחמור נמצא בתוך "ארבע אמות" שלך)
- (ג) אם כן, באיזה מקרה יש סתירה בין שני הפסוקים ? (כשהחמור נמצא "רחוק")
- (ד) כיצד מיישבת הגמרא את הסתירה בין הפסוקים ? (יהיה חייב בפריקה, רק במקרה שהחמור יהיה במרחק, שזה נחשב מצד אחד, שהוא נפגש עם החמור ["כי תפגע"] ומצד אחד הוא לא קרוב אליו ממש, אלא הוא רק רואה אותו ["כי תראה"])
27. ממילא: (א) באיזה מרחק החמור נמצא, ויש חיוב לפרוק (עד "ריס". [עד 266 אמות]) (ב) ובאיזה מרחק החמור נמצא ואין חיוב לפרוק ?
28. לאחר שאדם קיים מצות "פריקה": (א) איזה חיוב נוסף יש לו (ב) והאם זה "בחינם" או "בשכר" ?

שאלות חזרה "אלו מציאות" דף ל"ג ע"א

ע"ב

מתניתין אבידתו – סיום פרק "אלו מציאות"

1. "אבידתו ואבידת אביו": (א) מה המקרה, (ב) מה הדין - את האבידה של מי הוא יחזיר, (ג) ומדוע?
2. "אבידתו ואבידת רבו": (א) מה המקרה, (ב) מה הדין - את האבידה של מי הוא יחזיר, (ג) ומדוע?
3. "אבידת אביו ואבידת רבו": (א) מה המקרה, (ב) את האבידה של מי הוא יחזיר, כשאביו אינו חכם, ומדוע, (ג) את האבידה של מי הוא יחזיר כשאביו חכם, ומדוע?
4. "היה אביו ורבו נושאים משאוי": (א) מה המקרה, (ב) מה הדין, (ג) ומדוע?
5. "היה אביו ורבו בבית השבי": (א) מה המקרה, (ב) מה הדין, (ג) ומדוע?

מיהו רבו שעדיף מאביו:

6. מה הפירוש "חכמה"? ("ההסבר" של המשנה, מהם "הטעמים" של הדינים המופיעים במשנה [ועוד דברים המפורטים ברש"י])
7. מה הפירוש "משנה"? (דברי "התנאים" בלי לפרש את הסיבה לדבריהם)
8. לר"מ: (א) איזה רבו עדיף מאביו, (ב) מדוע רבו שלימדו "מקרא ומשנה" לא עדיף מאביו? (היות והתלמיד לא יכול לדעת הלכות ממשנה שרבו לא הסביר לו אותה, או מהמקרא שרבו לימדו, וממילא רבו שלימדו מקרא ומשנה לא לימד אותו "דבר חשוב" שבשביל כך הוא יהיה עדיף מאביו, מה שאין כן רבו שלימדו "חכמה" – את ההסבר של המשנה, לימדו דבר שעל ידי כך התלמיד ידע הלכה למעשה איך להתנהג, וממילא רבו לימדו "דבר חשוב" ולכן הוא עדיף מאביו)
9. לרבי יהודה: (א) איזה רבו עדיף מאביו, (ב) מה פירוש "חכמתו" ומה הפירוש "רוב חכמתו"?
10. לרבי יוסי: איזה רבו עדיף מאביו?

מיהו רבו שצריך לקום בפניו:

11. מדוע תלמידי חכמים שבבבל "עומדין זה בפני זה וקורעין זה על זה"?
12. איזו קריעה קורעים על רב? (קרע שאינו מתאחה, כלומר שאסור לתפור את הקרע כדי לתקן את הבגד)
13. הסבר את המילים "ולענין אבידה במקום אביו"?
14. מה הפירוש "רבו מובהק"? (אם הוא יודע "מקרא" אז רבו המובהק הוא מי שלימדו את רוב המקרא וכן בגמ' או במשנה)

15. כמו איזו שיטה פסק ר' עולא, מיהו רבו שעדיף מאביו ?
16. מה הפירוש: "תלמיד וצריך לו רבו" ?
17. "תלמיד וצריך לו רבו": מה היה הספק של רב חסדא ? (האם הרב שרבו צריך אותו, עדיף לתלמיד יותר מאביו)
18. מה היה המקרה עם רב הונא ורב חסדא ?

סתירה בדברי ר' יוחנן, והתירוץ:

19. כמו איזו שיטה פסקו: א) רבי יצחק בר יוסף בשם רבי יוחנן ? ב) רב אחא בר רב הונא בשם רב ששת ?
20. מה הפירוש "סתם משנה" ? (דין במשנה, שלא נאמר מי התנא שאמר אותו)
21. מדוע רבי לא כתב במשנה, מי התנא שאמר את אותו דין ? (כשרבי ראה שהתנא אמר דין שהלכה בו כמותו, הוא כתב את הדין של אותו תנא, בלי לכתוב מי התנא שאמר את אותו דין, כדי שיחשבו שהרבה תנאים אמרו את הדין הזה, וממילא יגידו שהלכה כמו אותו הדין ולא יחלקו עליו)
22. המשנה אומרת "ורבו שלימדו חכמה": לפי המשנה מיהו רבו שהוא עדיף מאביו ?
23. מדוע המשנה הזו נחשבת "סתם משנה" ?
24. ולכן, איזו סתירה יש בדברי רבי יוחנן ?
25. מה תירצה על כך הגמרא: א) מה הפירוש במשנה "ורבו שלימדו חכמה" ב) וממילא מדוע אין סתירה בדברי ר' יוחנן ?
26. ממילא, כמו מי פסק רבי יוחנן ?

מהי החשיבות של לימוד "מקרא" או "משנה" ו"תלמוד", והסתירה בדברי הברייתא:

27. "העוסקין במקרא מידה ואינה מדה": א) מה הפירוש, ב) מדוע מצד אחד זה טוב שהוא לומד רק "מקרא" ? (עדיף ללמוד רק "מקרא", יותר מאשר לא ללמוד כלל) ג) ומדוע זה לא טוב ? (בזמנם "מקרא" היה כתוב, ואילו משנה וגמ' לא היו כתובים, ולכן עדיף ללמוד משנה וגמ' יותר מאשר ללמוד "מקרא", כדי שהוא יזכור את המשנה והגמ')
28. "במשנה מדה ונוטלין עליה שכר", מה הפירוש ?
29. "בגמרא אין לך מדה גדולה מזו", מה הפירוש "גמרא" ? (ההסבר של המשנה)
30. לפי הקטע הזה בברייתא, מה יותר חשוב ללמוד: "משנה" או "גמרא" ?
31. "ולעולם הוי רץ למשנה יותר מן גמרא", לפי הקטע הזה בברייתא, מה יותר חשוב ללמוד: "משנה" או "גמרא" ?
32. אם כן, איזו סתירה יש בברייתא ?
33. **ישוב הסתירה בדברי הברייתא – הקדמה:**

- א) האם המשנה היתה לפני שרבי כתב את המשניות ? (כן, המשנה הם דברי תנאים, ורבי שהיה בסוף תקופת התנאים החליט איזו משנה לכלול בששה סדרי משנה, והיכן לכתוב אותה, ורבי גם החליט אילו הלכות של תנאים לכתוב במשניות)
- ב) האם בזמן רבי היתה "גמרא" ? הוכח ! ("גמרא" היא ההסבר של המשנה, ולמשל לפעמים התנא אמר "פטור" והתנא לא הסביר מדוע הוא אמר פטור, והרי זה ודאי שלתנא היתה סיבה מדוע

הוא אמר פטור, אם כן ההסבר מדוע התנא אמר פטור נחשב ל"גמרא", וההסבר מדוע התנא אמר "פטור" היה ידוע בזמן המשנה, אם כן ודאי שבזמן המשנה היתה גמרא)

ג) מאיזו תקופה התחילו להיות מחלוקות בין התנאים? (שלוש דורות לפני רבי)
ד) מדוע לפני כן לא היו מחלוקות בין התנאים, ומדוע פתאום התחילו להיות מחלוקות ביניהם? (בהתחלה הגויים לא הכבידו עול על היהודים, והם לא היו גוזרים עליהם גזירות, וממילא היה לתנאים "ישוב הדעת", וכשהייתה מחלוקת ביניהם היה להם "ישוב הדעת" לברר מי צודק מבין שניהם, וכך המחלוקת שהיתה ביניהם לא נשארה, אמנם שלוש דורות לפני רבי שהגויים החלו לגזור גזירות על היהודים, ולא היה לתנאים "ישוב הדעת", ממילא כשהייתה מחלוקת בין שני תנאים, המחלוקת ביניהם נשארה היות ולא היה להם "ישוב הדעת" לברר מי צודק מבין שניהם)

ה) מדוע בתקופת רבי חזר להיות לתנאים "ישוב הדעת"?

ו) כשרבי בא לסדר את המשניות, בין היתר מה היה עליו לעשות? (א. לאסוף מהתלמידים של התנאים, את דברי התנאים. ב. בגלל שבתקופתו היה "ישוב הדעת" נוצרה אפשרות לברר את דברי התנאים וכשיש מחלוקת בין התנאים לנסות לברר מי מבין שניהם צודק ולא לכתוב את דברי התנא השני שדבריו לא נמצאו צודקים. ד. להחליט כל משנה באיזה סדר מששה סדרי משנה לכתוב אותה, והיכן לכתוב אותה באותו סדר. [כמובן שלא מפורט כאן את כל הדברים שרבי עשה בחיבורו את המשנה])

ז) מה עשה רבי כדי לאסוף את דברי התנאים ולברר מה צודק בדבריהם ומה לא? (רבי אסף את כל תלמידי ארץ ישראל כדי שיאמרו לו את דברי התנאים ויעזרו לו לברר את דבריהם)
ח) כדי לברר את דברי התנאים האם הם צודקים, מה היה צריך לעשות? (ללמוד "גמרא", דהיינו לברר מהם הסיבות שכל תנא אמר בגללם את ההלכות שלו ולברר האם סיבה זו צודקת או לא וממילא האם לכתוב את הדין של אותו תנא במשנה או לא לכתוב)
ט) כשמסבירים את המשנה, איך זה נקרא? ("גמרא")

34. ישוב הסתירה בדברי הברייטא:

"בגמרא אין לך מידה גדולה מזו":

א) באיזו תקופה רבי העדיף שילמדו "גמרא" יותר מאשר שילמדו "משנה"? (בתקופה שרבי חיבר את המשנה)

ב) ומדוע? (כדי שע"י לימוד הגמ' – דהיינו לימוד "הטעם" מדוע התנא אמר את דבריו הוא יוכל להסיר מהמשנה חלק מהמחלוקות שהיו בה)

35. "ולעולם הוי רץ למשנה יותר מן הגמרא"

א) אחרי שרבי סיים לחבר את המשנה, איזה דבר התנאים המשיכו ללמוד ומה הם הפסיקו ללמוד? (למדו את המשניות עם הסברא דהיינו שהם למדו משנה עם הגמ' ולא נותר להם זמן לשנן את המשניות כדי שהם יידעו אותם בע"פ)

ב) מה התקלה שעלולה לקרות בגלל זה?

ג) ולכן איזה דבר רבי אמר לתנאים שעדיף שהם ילמדו?

ד) ואם כן, באיזו תקופה רבי אמר שעדיף ללמוד "משנה יותר מן גמרא"?

36. "הגד לעמי פשעם": (א) מה הפירוש "עמי", (ב) מה הפירוש "פשעם", (ג) מדוע לתלמידי חכמים שגגות נעשות לו כזדונות, (ד) איך למד רבי מפסוק זה שצריך ללמוד משנה עם "גמרא"?
37. "ולבית יעקב חטאתם": (א) מה הפירוש "בית יעקב", (ב) מה הפירוש "חטאתם", (ג) מדוע לעמי הארץ זדונות נעשות להם כשגגות?
38. מה הפירוש: "הוי זהיר בתלמוד ששגגת תלמוד עולה זדון"?
39. "שמעו דבר ה' החרדים אל דברו, אמרו אחיכם שנאיכם מנדיכם למען שמי יכבד ה' ונראה בשמחתכם והם יבושו":
- (א) "שמעו דבר ה' החרדים אל דברו": מי הם החרדים אל דברו, שה' מדבר אליהם? (תלמידי חכמים שלומדים "גמרא")
- (ב) אמרו: "אחיכם": מי הם האחים של אלו שלומדים גמרא? ("בעלי מקרא" שאוהבים את הת"ח)
- (ג) "שנאיכם": מי שונא את אלו שלומדים גמרא, ומדוע?
- (ד) "מנדיכם": מי הם?
- (ה) "למען שמי יכבד ה'": מה אומרים בעלי מקרא בעלי משנה ועמי הארץ לתלמידי חכמים? (שה' מתכבד בהם ולא בתלמידי חכמים שלומדים גמרא)
- (ו) האם הם צודקים? (לא צודקים. כי כתוב בפסוק שהם אומרים שה' מתכבד בהם, אבל ה' אומר שהם לא צודקים, אלא שהוא מתכבד בתלמידי חכמים שלומדים "גמרא")
- (ז) "ונראה בשמחתכם", מה הפירוש? (שגם בעלי המקרא, בעלי המשנה ועמי הארץ יהיו שותפים לשמחה שתהיה בביאת המשיח)
- (ח) "והם יבושו": מה הפירוש? (רק לגויים תהיה בושה בביאת המשיח ולא לבעלי המקרא, בעלי המשנה ועמי הארץ)